Abraham Lincoln

som

Præsident.

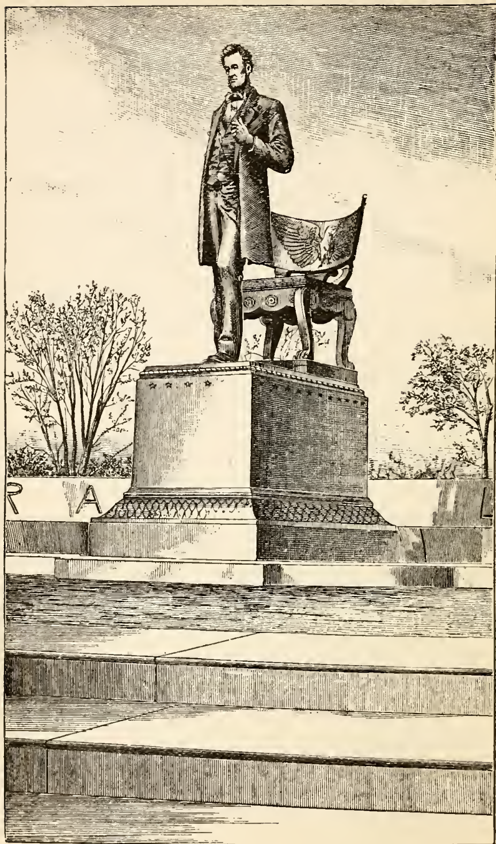
Tredje Del af

"Abraham Lincoln og hans Samtid."

Peterson (Norwegian)

Lincolns Billedstøtte i Lincoln Park, Chicago.

Abraham Lincoln

og hans

Samtid.

Af

O. M. Peterson,

Forfatter af

"General U. S. Grants Liv og Virksomhed,"—"100 Timer i Engelsk,"—"Norsk Sproglære," o. s. v.

Tre Dele.

CHICAGO.
Skandinavens Boghandel.
1889.

Abraham Lincoln

— som —

Præsident.

En Skildring af Abraham Lincolns Karakter, Virksomhed som Præsident og Død, samt en kritisk Fremstilling af Borgerkrigens vigtigste Begivenheder og af Regjeringens Finanspolitik under hans Administration.

Tredje Del af

"Abraham Lincoln og hans Samtid."

CHICAGO.
Skandinavens Boghandel.
1889.

Forord.

Under Udarbeidelsen af Abraham Lincolns Levnetsbeskrivelse har Forfatteren bestræbt sig for at følge et Vink, som Lincoln en Gang selv gav, da han havde læst en ensidig Levnetsbeskrivelse: "En Historie," sagde han, "er ingen Historie, hvis den ikke er *sand* .... Levnetsbeskrivelser er i Almindelighed ikke blot vildledende, men falske." At berette Sandheden, saaledes som Gud har sat ham istand til at indse den, er det af Lincoln selv satte Exempel, Forfatteren har bestræbt sig for at følge, og hvad han har gjort af Kjærlighed til Sandheden, føler han sig overbevist om, at den retsindige Læser vil billige og føle sig bedst tjent med, om end "Lincoln og hans Samtid" derved undertiden maatte være bleven fremstillet i et mindre fordelagtigt Lys, end mange kunde ønske.

Det store Værk, som Abraham Lincoln var det vigtigste Redskab til at udføre — vigtigst baade paa Grund af sin Stilling og paa Grund af den Del han tog deri — var Unionens Bevarelse — Opstandens Undertrykkelse; men under Udførelsen af dette Værk, hvis Vigtighed fornemmelig fortjener at paaskjønnes af dette Lands Indbyggere, udførte han et andet stort Værk, hvis Vigtighed

fortjener at paaskjønnes af den hele Menneskehed, nemlig Negerslaveriets Afskaffelse.

Ingen af disse to store Værks Vigtighed kan overvurderes, — intet Offer, der krævedes for at udføre dem, kan ansees som for stort, eiheller burde en sandhedstro Fremstilling af Maaden, hvorpaa de udførtes, Midlerne, hvorved de udførtes, og de Ofre, der krævedes til deres Udførelse, forringe dem i vore Øine.

Kilder:

The History and Personal Recollections of Abraham Lincoln, by William H. Herndon and Jesse William Weik, 3 vols., 640 pp.

The Life of Abraham Lincoln, by J. G. Holland, 1 vol., 544 pp.

The American Conflict, by Horace Greeley, 2 vols., 1500 pp.

A Critical History of the late American War, by A. Mahan, 1 vol.,461 pp.

Personal Memoirs of U. S. Grant, 2 vols., 1300 pp.

Statistical Records of the Armies of the U. S., by Fred. Phisterer, 1 vol., 343 pp.

The Political History of the U. S. of America during the Great Rebellion, by Edward McPherson, 1 vol., 440 pp.

A History of American Currency, by William G.Sumner, 1 vol., 390 pp.

Indhold.

Lincoln som Menneske

Lincoln som Præsident—1861:

Lincoln som Præsident—1862:

Lincoln som Præsident—1863·

Lincoln som Præsident—1864:

Lincoln som Præsident—1865:

Illustrationer:

Lincoln som Præsident.

Lincoln som Menneske.

For rigtig at kunne bedømme Præsidenten Lincoln maa man kjende Manden Lincoln. Det anseesderfor passende som Indledning til Behandlingen af Emnet "Lincoln som Præsident" at meddele følgende fra flere Kilder samlede Skildringer af "Lincoln som Menneske".

Neppe nogen Mand er bleven saa forskjellig bedømt, baade af Venner og Fiender, som Abraham Lincoln. Alle er dog enige om, at han var en af de mærkværdigste og mest originale Karakterer, Historien kan opvise. En af de dygtigste af hans mange Biografer, Dr. Holland, skriver: "Jeg har samtalt med en Skare af Mænd, der paastod, at de var fortrolig bekjendt med Mr. Lincoln, og dog er ikke to af dem enige i sin Bedømmelse af ham. Sagen var, at han sjelden viste mere end en Side af sin Karakter for nogen enkelt Person. Han aabnede sig for Folk i forskjellige Retninger. For at belyse Virkningen af Lincolns Opførsels Særegenhed kan anføres, at Mænd, der havde kjendt ham gjennem hele hans professionelle og politiske Liv, udtalte Anskuelser saa aldeles modsatte som disse: at

han var en meget ærekjær Mand, og at han aldeles manglede Ærekjærhed; at han var en af de alvorligste Mænd, som nogensinde har levet, og at han var en af de lystigste Mænd, som nogensinde har levet; at han var meget religiøs, men dog ikke en Kristen; at han var en Kristen uden dog at vide det; at saa langt fra at være en religiøs Mand eller en Kristen, 'jo mindre der siges om denne Sag, jo bedre'; at han var den listigste Mand i Amerika, og at han var aldeles uden List; at han var sine Venner yderst hengiven, og at han ikke brød sig om sine Venner, men var velvillig mod alle Folk; at han var en Mand med utrættelig Vilje, og at han var saa godt som uden Vilje; at han var en Tyran, og at han var den mest blødhjertede, broderlige Mand, som nogensinde har levet; at han udmærkede sig ved sin Sindsrenhed, og at han var mere ukysk i sin Spøg og sine Historier end nogen Mand i Landet; at han var en meget vittig Mand, og at han kun gjentog andre Folks Vittigheder; at hans Oprigtighed og Rimelighed kun var tilsyneladende, og at de var lige virkelige som hans Hoved og Hænder; at han var en Tølper, og at han var i enhver Henseende en Gentleman; at han var en Folkets Leder, og at han altid blev ledet af Folket; at han var koldblodig og uanfægtet, og at han kunde bevæges til den heftigste Vrede. Det er kun ved at følge disse forskjellige Strømme af Indtryk tilbage til deres Kilde, at vi kan opnaa en nogenlunde rigtig Forstaaelse af Manden eller lære, hvorledes han kunde blive bedømt saa forskjellig. Folk opfangede kun særskilte Træk af hans Karakter — kun de Brudstykker, som deres egen Karakter trak frem for Lyset."

Hertil bemærker Lincolns tyveaarige Ven og "Part-

ner", William Herndon: "Dr. Holland havde kun opdaget, hvad Lincolns Venner altid havde erfaret i sin Omgang med ham: at han var en Mand med mange Sindsstemninger og Sider. Han aabenbarede sig ikke fuldstændig for nogen enkelt Person, og derfor vil han altid forblive i en vis Grad indhyllet i Tvivl. Selv de, som var sammen med ham gjennem mange Aars strenge Studier og under altid vexlende Omstændigheder, kan neppe sige, at de kjendte ham grundigt. Jeg troede altid, at jeg kunde læse ham saa grundigt som nogen Mand, og dog var han i mange Henseender saa forskjellig fra enhver anden, jeg har truffet før eller senere, at jeg ikke kan sige, at jeg tilfulde forstod ham."

Der synes kun at være en Maade, hvorpaa det er muligt at danne sig et nogenlunde rigtigt Begreb om Lincolns Karakter, og denne bestaar i at forestille sig ham som en Slags Dobbelt-Natur: som to Mennesker — med helt forskjellige Naturer — sammenstøbte til et Menneske. Havde han havt Kjød paa Benene, vilde han have havt Krop nok til at danne to almindelige Mennesker; 180 Pd. Ben og Knokler er nok for to. Og hans Aand var visselig stor nok til at fylde to almindelige Kroppe. Naar en af hans Venner kalder ham "en Mellemting mellem en Venus og en Herkules," er han ikke langt fra Sandheden: Lincolns Karakter synes at have været en Forening af mandlig Styrke og kvindelig Finhed — en kraftig Mandskarakter og en skjøn Kvindekarakter sammensmeltede — dog saaledes at den mandlige i Regelen gjorde sin overveiende Indflydelse gjældende. Uden at gaa nærmere ind paa Spørgsmaalet om Arveligheden kan det dog paapeges, at Lincoln besad i en udpræget Grad begge sine høist ulige

Forældres Eiendommeligheder. I hans daglige Liv og især i hans Ensomhed fremtraadte de Eiendommeligheder, som han havde arvet af sin Moder: Tungsindighed, Alvor, Religiøsitet, Ømhed, Medfølelse o. s. v., medens han i Omgang med andre og fornemmelig under sine Aandsevners Virksomhed især lagde for Dagen de af sin Fader arvede Karaktertræk, udprægede og forøgede dels ved at have hine kvindelige Træk som Grundlag eller Baggrund, dels ved hans særegne Opdragelse og Udvikling. Ifølge denne Synsmaade kan Modsætningerne i Lincolns Karakter forliges og forklares, ellers ikke.

Førend vi lytter til Herndons Skildring af Lincolns Karakter, vil vi høre hans Skildring af hans Ydre: "Lincoln var sex Fod og fire Tommer høi;....han var mager, seig, senestærk og skranglet — tynd gjennem Brystet henimod Ryggen og smal over Skuldrene; naar han stod, bøiede han sig fremover og var, hvad man kalder krumskuldret .... Hans sædvanlige Tyngde var 180 Skaalpund. Hans Legemsfunktioner udførtes med Langsomhed; Blodet havde en lang Vei at løbe fra Hjertet, førend det naaede de yderste Dele af Legemet, og hans Nervekraft maatte reise en lang Afstand gjennem tør Grund, førend hans Muskler kunde adlyde hans Vilje. Han saa løslemmet og grovskindet ud; hans Legeme var indsunket og fortørket; han havde mørk Hud, sort Haar og saa sørgmodig ud. Baade Legeme og Aand virkede langsomt, som om der var Mangel paa Smørelse. Han besad en usædvanlig Legemskraft og løftede med Lethed fire hundrede Pund: en Gang løftede han sex hundrede Pund. Hans Aand lignede Legemet og arbeidede langsomt, men kraftigt; derfor var han baade i legemlig og aandelig Henseende

saa udholdende. Denne Særegenhed gav ham en stor Fordel over andre Mænd, der førte samme offentlige Liv som han. Ingen Mand i Amerika — neppe nogen i Verden — kunde have udholdt, hvad Lincoln udstod i Washington, og overleve mere end fire Aar.

"Naar han gik, bevægede han sig forsigtigt, men sikkert; hans lange Arme og Kjæmpehænder svingede frem og tilbage. Han gik med store Skridt og holdt Fødderne i lige Linje (parallelle). Han satte sin Fod flad paa Marken uden først at berøre den med Hælen og løftede hele Foden paa en Gang uden at lade Taaen berøre Marken; naar han gik, bevægede han derfor hele Legemet op og ned, som om han søgte at fordele Trætheden og Smerten over hele Kroppen og hindre den fra at sætte sig fast paa et enkelt Sted. En Person, der ikke kjendte ham eller ikke lagde nøie Mærke til ham, fik det Indtryk, at han var en slu og listig Mand; men det var i Virkeligheden en forsigtig og kraftig Mands Maade at gaa paa. Naar han sad, saa han ikke høiere ud end en almindelig Mand; kun hans Arme og Ben var usædvanlig, unaturlig lange og uden alt Forhold til den øvrige Del af Legemet. Det var først da han reiste sig, at han ragede høit op over alle andre Mænd.

"Lincoln havde et aflangt Hoved, der var meget høit fra Bunden af Hjernen og fra Øienbrynene. Hans Pande heldede lidt bagover lig Clays og ulig Websters, der var næsten lodret. Ifølge Hattemagerens Maal var hans Hoved syv og en Ottendedel eller tvertigjennem (fra Øre til Øre) sex og en halv Tomme og fra Panden til Baghovedet otte Tommer. Det var saaledes ikke mindre end et Hoved af Middelsstørrelse. Hans Pande var smal, men

høi. Han havde mørkt, næsten sort Haar, der laa løst eller ophobet, hvor Fingrene eller Vinden lagde det. Han havde meget høie Kindben, der var spidse og fremstaaende; hans Kjæveben var lange og opadvendte; hans Næse var stor, lang, afstumpet og lidt bøiet til den høire Side; hans Hage var spids og opadvendt; hans Øienbryn var fremstaaende lig svære Klipper i en Bakkeskraaning; hans lange, gulblege Ansigt var furet og magert med et Haarstraa her og der; hans Kinder lignede Læder; hans Øren var store og stod ud fra Hovedet næsten i ret Vinkel, hvilket tildels var en Følge af Brugen af svære Hatte; hans Underlæbe var tyk og nedhængende samt bøiet fremad, medens hans Hage rækkede opad mod Læben; han havde en vakker, smal Hals, der holdt Hovedet smukt i Veiret; han havde et fremstaaende Modermærke paa den høire Kind og et Adamsæble paa Halsen.

"Saaledes stod og gik Abraham Lincoln, og saadan saa han ud. Han var slet ingen vakker Mand, eiheller var han styg. Han var en fordringsløs Mand, der ikke brød sig om sit Udseende, ligefrem i Optræden og Handling. Han var uden Pomp og Brammen eller saakaldet Værdighed.... Han saa yderst sørgmodig ud: hans Tungsindighed dryppede af ham, der han gik. Denne hans Nedstemthed gjorde et dybt Indtryk paa hans Venner og vakte deres Medlidenhed—en af Aarsagerne til hans store Fremgang. Han var nedstemt, aandsfraværende og lystig—eller snarere spøgefuld—skiftevis; men jeg tror ikke, at han paa mange Aar vidste, hvad virkelig Glæde var."

Herndon slutter sin Beskrivelse af Lincolns Udseende og Opførsel saaledes: "Han var besynderlig, men naar hans graa Øine og fordringsløse Ansigtstræk oplystes af

Sjælens indre Ild og Følelser, da forvandledes hine tilsyneladende stygge Træk til Skjønhedens Organer eller skjultes bag et Hav af Inspiration, der ofte oversvømmede hans Ansigt. Det syntes undertiden, som om Lincolns Sjæl kom lige fra sin Skabers Haand."

Herndon begynder sin Beskrivelse af Lincolns Karakter med en Drøftelse af de forskjellige Anskuelser om hans Opfattelsesevne, hvorom han selv udtaler sig saaledes: "Lincolns Opfattelsesevne var langsom, kold, klar og nøiagtig. Alt paavirkede ham med sin bestemte Form og Farve. For nogle Mænd synes Materiens og Menneskets Verden iklædt Skjønhed, Liv og Virksomhed; deres Opfattelse er derfor mere eller mindre falsk og unøiagtig. Ingen snigende Illusion eller anden Vildfarelse, falsk i sig selv, men for Øieblikket klædt i Glansens Dragt, indtraadte nogensinde uopdaget eller ubekjæmpet over hans Aands Dørtærskel—det Punkt, der adskiller Indbildningens Verden fra Tankernes Rige og Hjem. Navne havde intet at betyde for ham, og Titler intet; Formodninger maatte altid træde beskjæmmede tilbage for hans kolde, intellektuelle Blik. Hverken hans Opfattelser eller intellektuelle Syn var forvrængte, forvredne eller sygelige. Han skuede alle Ting gjennem en nøiagtig Aandslinse; der var ingen Lysbrydninger eller Refraktioner. Han var ikke fuld af pludselige Indfald, Indbildninger eller Forestillinger, men kold, rolig og nøiagtig. Han kastede hele sit Aandslys omkring Gjenstanden, og efter en Tid fremstod Virkeligheden, idet Form og Farve indtog sin berettigede Plads, saa at det hele stod klart og nøiagtigt frem for hans Sind. Hvis han begik nogen Feil, bestod den i, at han saa mindre, end der virkelig var—mindre af det skjønne og mere af det

kolde og stive. Han knuste det uvirkelige, det unøiagtige, det hule og det forstillede. Han saa Tingene i Stillestaaen hellere end i Liv og Virksomhed. Han saa, hvad ingen kunde benegte, men han undgik at se, hvad muligens kunde sees.

"For nogle Personer er Verden bare Liv — en Sjæl under Materiens Dække; men for Lincoln var der intet individuelt Liv, uden at det aabenbarede sig for ham. Hans egen Aand var det Maal, hvormed han maalte, og hvorefter han bedømte alt. Hans Aand virkede med Forsigtighed og Overlæg, og han var ubarmhjertig og vedholdende i sin Søgen efter Sandheden. Ingen Vildfarelse undgik at blive opdaget, ingen Falskhed undgik at blive blotstillet, hvis han først blev ansporet til at søge Sandheden .... Lincoln opdagede Livsvisdom i en Fortælling og en Anskuelses-Lere i en Vittighed. Han indtog altid et nyt og originalt Standpunkt, der stedse belærte ham om noget. Verden og Mennesket, Principer og Kjendsgjerninger indeholdt alle en Mængde Antydninger for hans modtagelige Sjæl; de mindede ham bestandig om noget. Hans Ideer var særegne og originale, fordi han selv var en særegen og original Skabning.

"Hans Evne til at forbinde Ideer var lige stor, som hans Hukommelse var sikker og stærk. Hans Sprog antydede Besynderlighed og Originalitet i Opfattelse saa vel som i Udtryksmaade. Ord og Udtryk er blot Gjenparten af Ideerne — Ideernes anden Halvdel — kun de varme, brændende Kugler, der falder fra Støbeskeen; i en Rifle med Krudt bag sig og Ild i Berørelse dermed er de en samlet Kraft, der uimodstaaelig jager hen mod sit Maal. I Valget af Ord stod Lincoln ofte i Forlegenhed. Han havde

ofte vanskelig for at give sine Ideer det rette Udtryk: først fordi han ikke var Herre over det engelske Sprog, og dernæst fordi der var i dets uhyre Ordforraad kun faa Ord, der betegnede hans Ideers nøiagtige Nuancer, Kraft og Form. Dette forklarer hans hyppige Brug af Smaahistorier, Ordsprog og Vittigheder, hvori han klædte sine Ideer, for at de kunde blive forstaaede. Saa tro var dette hans særegne Aandssyn, at skjønt Menneskeslægten har samlet, ordnet og klassificeret Kjendsgjerninger i Tusinder af Aar, kunde han dog paa Grund af sit særegne Standpunkt ikke drage nogen Fordel af andre Mænds Arbeide. Derfor nedrev han lige til den dybeste Grundvold enhver Sammenstilling af Kjendsgjerninger og dannede nye for sig selv. Han var paa Grund af sin særegne Aands-Organisation nødt til at gjøre dette. Hans Aandsarbeide var derfor strengt og uafbrudt.

"Sandheden om Lincoln er, at han [i en modnere Alder] læste mindre og tænkte mere end nogen Mand i hans Virkekreds i Amerika. Ingen kan paapege noget stort Værk, forfattet i forrige eller nuværende Aarhundrede, som han gjennemlæste grundigt.*) Medens

*) Denne Herndons Paastand er langt mindre bestemt, end man kunde ønske. Havde han sagt, at Lincoln slet ikke aabnede nogen stor Forfatters Værker, kunde vi let forstaa, at Lincoln helt maatte have ophørt at læse efter den Tid, da Herndon lærte at kjende ham (i Alderen af 33—34 Aar). Men Herndon siger ikke dette; han siger kun, at han ikke gjennemlæste nogen store Værker grundigt. Ifølge Herndons Anskuelse om, hvad der udgjør grundig Læsning, kan vi let indse Sandheden af denne Paastand. I sine yngre Aar havde Lincoln den Vane at læse enhver Bog langsomt og høit; han læste høit, sagde han, fordi to Sandser — Hørelsen saa vel som Synet — blev paavirkede og Indtryk-

han var ung, læste han Bibelen, og senere læste han Shakespeares Værker; men skjønt han ofte citerede fra begge, gjennemlæste han dog ingen af dem.**) Lincoln indrømmes nu at have været en stor Mand, men Spørgsmaalet er: hvad gjorde ham stor? Jeg gjentager, at han læste mindre og tænkte mere end nogen Mand af hans Stand i Amerika—om ikke i Verden. Han besad en Tankens Originalitet og Magt i høi Grad. Foruden sit velgrundede Ry for Forsigtighed besad han den Evne at samle sine Tanker, og han kunde fortsætte sin Tænkning i lang Tid. Han var taalmodig og udholdende i alt. Dette er nogle af Grundene for hans underfulde Fremgang.

"Ikke blot fyldte Naturen, Mennesket og Grundprinciper Lincoln med nøiagtige Forestillinger, men han

---

ket blev derved forøget. Denne Maade at læse paa opgav han naturligvis i modnere Alder, undtagen i rent særegne Tilfælde. Det sandsynlige er, at han formaaede at tilegne sig en Bogs Indhold med samme Grundighed ved kun tilsyneladende at gjennemblade den, som andre ved at læse den med største Omhu. Der har forøvrigt været mange saadanne Mænd.

**) Herndon synes at tro, at fordi han ikke saa ham gjennemlæse disse Bøger, kunde han aldrig have gjennemlæst dem. Der er ingen Tvivl om, at han — ialfald paa sin egen Maade — havde gjennemlæst disse og utallige andre Bøger; hvad han ansaa uvæsentlig gjennemsaa han flygtigt; hvad han ansaa af Vigtighed, grublede han over og lærte udenad. Hans Taler vidner om hans grundige Kjendskab til Bibelen. Da han aldrig havde nydt nogen Religionsundervisning og kun sjelden gik i Kirke, maatte han have erhvervet sig sin Bibelkundskab ved at læse i Bibelen. Hvad Shakespeares Værker angaar, da er det bekjendt, at han førte dem (i et finstilet Bind) med sig paa sine Reiser, og da han ofte citerede fra dem i sine (extemporære) Taler, kunde han naturligvis meget deraf udenad.

besad en mærkværdig Evne til at indse Aarsager; tilsyneladende uden Anstrengelse trængte hans Sind sig bag Kjendsgjerninger, Grundsætninger og alt andet lige til Oprindelsen og den første Aarsag—til det Punkt, hvor Kræfterne virker umiddelbart som Aarsag og Virkning. .... Førend han kunde danne sig et Begreb om noget, — førend han vilde udtale en Mening om en Sag, maatte han kjende dens Oprindelse og Historie i Substans og Kvalitet, i Omfang og Vigtighed; han maatte kjende den indvendig og udvendig, paa Oversiden og Undersiden. Han granskede og erkjendte grundigt sit eget Sind og sin egen Natur, som jeg ofte har hørt ham paastaa. Han maatte analysere et Indtryk, en Ide, og gaa tilbage i dens Historie til dens Oprindelse og til dens Hensigt. Han var streng i sin Analyse af Kjendsgjerninger og Principer. Først naar alle disse udtømmende Fremgangsmaader var bleven befulgte, kunde han danne sig et Begreb og udtale sin Mening derom, men ikke før. Han var aldeles uden Autoritetstro og havde ingen Agtelse for Autoritets-Bud, hvor gamle og høitstaaende de end maatte være. Alt maatte gjennemgaa hans analytiske Aands Smeltedigel og prøves ved dens Ild; og naar han tilsidst talte, havde hans Udtalelser en Klang, som det klare og rene Guld, paa Forstandens Disk. Han ræsonnerede logisk ved Hjælp af Analyse og Sammenligning.

Alle hans Modstandere frygtede hans Ideers Originalitet, hans sammentrængte Fremstilling, Definition og kraftige Udtryksmaade; og Ve den, der klyngede sig til en hemmelig Vildfarelse, hvis Lincoln kom paa dens Spor. Jeg siger: Ve ham! Tiden kunde ikke skjule Vildfarelsen

i nogen Krog eller noget Hjørne, hvori han ikke kunde opdage den og blotstille den."

. . . .

"Hovedtrækkene i Lincolns mærkværdige Karakter var: først hans store Evne og Magt til at drage Fornuftslutninger; for det andet hans Samvittighedsfuldhed og ypperlige Forstand; for det tredje et ophøiet Begreb om Ret og Retfærdighed; for det fjerde hans dybe Ærefrygt for, hvad der er sandt og godt. Hans Samvittighed, hans Hjerte og alle hans Sinds Evner og Egenskaber underkastede sig ydmygt hans Fornufts Despotisme. Han levede og handlede ifølge Fornuftens Bud—hin Logikens Trone, Grundsætningernes Hjem—Guds Rige i Mennesket. Det er fra denne Side, Lincoln maa betragtes. Han var ikke alene forsigtig, taalmodig og udholdende; ikke alene besad han den Evne at samle alle sine Tanker om et enkelt Punkt og vedblive at tænke derpaa med beundringsværdig Udholdenhed; men han besad en mærkværdig analytisk Evne. Han havde et klart Syn paa enhver Sag og var en Mester i at fremstille den. Hans Søgen efter Sandheden var utrættelig. Han ræsonnerede fra velvalgte Principer med saadan Klarhed, Kraft og Ligefremhed, at Landets største Hoveder bøiede sig for ham. Betragtet fra Logikens og Fornuftens Standpunkt var han den stærkeste Mand, jeg nogensinde har truffet. Han kom ned fra hin Høide med uimodstaaelig og knusende Kraft. Hans Tale i Cooper Institut og andre trykte Taler beviser dette; men hans Taler for Retten—især Illinois's Høiesteret—vilde, om de var bleven opbevarede, have bevist dette end tydeligere. Her behøvede han Tid til at tænke og forberede sig. For-

nuftens Hverv er at overtyde sig om Sandheden. Sandheden er Fornuftens Styrke, og Lincoln elskede Sandheden for dens egen Skyld. Den var for ham Fornuftens Føde.

"Samvittighedsfuldhed, den anden store Egenskab i Lincolns Karakter, er den Evne, der bevæger os til at elske Ret. Retfærdighed er dens egentlige Hverv: Ret og Billighed er dens Korrelativer. Som en Domstol er den altid aaben: den afgjør alle Handlinger til alle Tider. Lincoln havde en dyb, bred og levende Samvittighed. Hans Fornuft var dog den egentlige Dommer: den sagde ham, hvad som var sandt eller falskt og derfor godt eller slet, ret eller uret, billigt eller ubilligt, og hans Samvittighed bekræftede Afgjørelsen. Hans Samvittighed beherskede hans Hjerte; han var altid retfærdig, førend han var ædelmodig. Det kan ikke siges om nogen dødelig, at han altid har været retfærdig, og heller ikke kan det siges om Lincoln; men hans Liv var det i Almindelighed. Det følger af sig selv, at hvis Lincoln havde en stor Fornuft og en stor Samvittighed, maa han have været en ærlig Mand, og det var han ogsaa. Han var fuldt berettiget til Benævnelsen 'Honest Abe'. Ærlighed var hans Ledestjerne.

"Lincoln havde ogsaa en god Forstand, d. v. s. den Evne, der fatter Tingenes virkelige Tilstand og afgjør deres indbyrdes Forhold, nære eller fjerne. Forstanden spørger ikke nødvendigvis efter Tingenes Aarsag. Medens Lincoln var enestaaende og original, medens han levede ud af sig selv og for sig selv og kunde tilegne sig kun lidet af andre, bliver vi dog ved at læse hans Taler, Budskab og Breve overbeviste om, at han havde en god Forstand.

Men det stærkeste Træk i hans Karakter var dog hans Selvkundskab: han fattede og forstod sin egen Dygtighed— hvad han gjorde og hvorfor han gjorde det—maaske bedre end nogen Mand paa hans Tid. Han besad en dybere Indsigt i sine Omgivelser, især i de politiske Forhold, end lærdere Mænd eller Mænd, der havde nydt Fordelen af en grundigere Uddannelse.

"Han var en meget følsom Mand — beskeden lige til Undseelighed — og skjulte sig ofte blandt Masserne for at undgaa at blive trukket frem. Han var dog langtfra ligegyldig angaaende Offentlighedens Bifald eller Meninger. Han besad ingen stødende Egoisme, ingen pralende Stolthed, intet Hovmod, ingen Forfængelighed. Hans Naturs Egenskaber tilsammen gjorde ham til en ydmyg, stille og tilbageholden Gentleman.

"Ligesaa mange modstridende Meninger hersker angaaende Lincolns Hjertelag og Humanitet som angaaende hans Dømmekraft. Maaske ligesaa mange paastaar, at han var kold og haardhjertet, som at han var varm og ømhjertet. Det første, man kom i Berørelse med hos ham, var hans Hoved og Samvittighed; senere blottede han den ømme Side af sin Natur — sit Hjerte, som dog altid var underkastet hans ophøiede Rets- og Retfærdighedsfølelse eller hans Samvittighed. Hans Humanitet maatte bøie sig for hans Retfærdighedsfølelse og Overbevisning om evig Ret. Hans Hjerte var det mindst udviklede og svageste af disse Organer, om vi kan kalde dem saa. Nogle har opstillet dem i omvendt Orden og omtalt hans Hjerte som det herskende. Denne Anskuelse tilskriver ham Kjærlighed uden Sandhedskjærlighed, Rets- og Retfærdighedsfølelse. Men Spørgsmaalet er fremdeles: var Lincoln

kold og hjerteløs eller varm og ømhjertet? Kan et Menneske være blot Hjerte, blot Hoved eller blot Samvittighed? Nogen af disse maa være Mester over de andre — nogen maa dominere og herske med keiserlig Myndighed og saaledes udmærke Manden. Hvad mener vi i Grunden med Udtrykket: 'en varmhjertet Mand'? Er det en Mand, som udgaar af sig selv og strækker sig efter andre af egen Drift og søger at rette en eller anden Uret mod Menneskeheden af dyb Kjærlighed til Mennesket, uden Hensyn til Ret og Sandhed, og som gjør, hvad han gjør, for Kjærlighedens Skyld? Hvis saa, da var Lincoln en kold Mand. Hvis en Mand, en Kvinde eller et Barn henvendte sig til ham, og han opfyldte deres Begjæring, var ikke det i sig selv noget Bevis for hans Kjærlighed. Ved at gjøre Negrene til Slaver og berøve dem deres Rettigheder var en Grundsætning bleven overtraadt. Rettigheder forudsætter Pligter og Skyldigheder. Som Præsident var det Lincolns Pligt, saaledes som hans Retsfølelse, hans Kjærlighed til Grundsætninger, hans Embedsed om at ville haandhæve Konstitutionen tilskyndede ham, at tilintetgjøre Negerslaveriet. Men gjorde han det af Kjærlighed? Han har selv besvaret Spørgsmaalet: 'Jeg vilde ikke befri Negrene, hvis jeg kunde redde Unionen uden at gjøre det'.*) Da han frigav Negrene, havde hans Hjerte ingen Del i Handlingen....

---

*) Heraf maa man naturligvis ikke slutte, at Negerslavernes Befrielse var ham en ligegyldig Sag; tvertimod; men han havde sine egne Anskuelser om, hvorledes dette burde gjøres — Anskuelser, der deltes af mange af de mest indsigtsfulde og menneskekjærlige Mænd paa den Tid.

"Almindelig talt var Lincolns Liv koldt eller i det mindste, hvad mange vilde anse for meget ligegyldigt. Han besad dog en stærk skjult Magt til at elske; men Gjenstanden maatte først vise sig for ham som Princip; dernæst maatte den være ret og sand; da var den elskværdig i hans Øine. Han elskede Mennesket, naar det var fortrykt; men hans Menneskekjærlighed var abstrakt, ikke konkret, d. v. s. ikke rettet mod nogen enkelt Person. Han gjorde sjelden Brug af Kjæleord, og dog var han bekjendt for sin Ømhed og Mildhed. Han antydede selv Hovedtrækket i sin Karakter, da han sagde: "with malice towards none, with charity for all" (uden ondt i Hu mod nogen, men med Velvilje for alle). I Forhold til sin Mangel paa dyb, heftig Kjærlighed, manglede han ogsaa Had og Ondskabsfuldhed. Hans Overbærenhed mod et ufuldkomment Menneske var saa omfattende, som hans Hengivenhed for Grundsætninger var evigvarende.

...."Lincolns Aandsgavers Ypperlighed bestod i Hovedets, Samvittighedens og Hjertets rette og mærkværdige Ligevægt; og herpaa maa hans Berømmelse grundes, om paa noget.

"Ikke blot var Lincolns Opfattelsesevne god; ikke blot var Naturen tankevækkende for ham; ikke blot var han original og stærk; ikke blot besad han en stor Fornuft, en god Forstand; ikke blot elskede han det gode og sande — det evige rette; ikke blot var han ømhjertet, medfølende og venlig; men i passende Forhold og i rette Underordning besad han en ypperlig Forening af alle disse Egenskaber. Gjennem sin Opfattelsesevne — sin Modtagelighed for Naturens Paavirkning, Originalitet og Styrke; gjennem sin ypperlige Fornuft, sin Forstand, sin Samvit-

tighed, sin Ømhed, sin Medfølelse, sit Hjerte, nærmede han sig saa meget, som Menneskenaturen og Menneskets Ufuldkommenhed vilde tillade det, Legemliggjørelsen af den store moralske Grundsætning: "Gjør mod andre, som du vil, at andre skulle gjøre mod dig."

"Om Lincolns Viljekraft er der ogsaa to Meninger: den ene, at han manglede al Vilje, den anden, at han var kun Vilje. Begge disse modsigende Anskuelser har sine ivrige, ærlige Forsvarere. Han havde stor Agtelse for Menneskeaandens Grundprinciper. Han elskede først det sande, dernæst det rette og sidst det gode. Hans Sind kjæmpede for Sandheden, og hans Sjæl længtes efter Virkeligheder. Han brød sig ikke om Former, Fremgangsmaader, Methoder — denne Verdens uvæsentlige Ting. Han kunde ikke paa Grund af sin Naturs Sammensætning bryde sig noget derom. Han nærede ingen dyb Omsorg for noget bestemt eller enkelt Menneske — Eiendom, Rang, Titel, Opførsel eller lignende; eiheller havde han Begjærlighed eller nogen lignende Last i sin Natur. Han foragtede tildels alle tekniske Regler i Retsvidenskaben, Filosofien og andre Videnskaber — blotte Former overalt —, fordi de i Almindelighed var grundede paa vilkaarlige Tanker og Begreber, ikke paa Fornuft, Sandhed og Ret. Disse Ting syntes ham at mangle Virkelighed, og han ringeagtede dem, fordi de hemmede hans Genis Originalitet. Hvad der huede en liden, snæver, kritisk Aand, huede ikke Lincoln mere, end et Barns Klæder vilde passe Faderens Legeme. I Almindelighed interesserede han sig ikke for Byanliggender eller Lokalvalg; han bivaanede ingen Møder, der kun angik lokale Interesser. Han brød sig ikke om — fordi han ifølge sin Naturs Anlæg ikke

kunde det — hvem der blev Præsident for denne eller hin Forening eller Jernbanekompani, — hvem der tjente mest Penge, — hvem der begav sig paa en Reise, og hvad den vilde koste, — hvem der skulde giftes, — hvem af hans Venner opnaaede dette eller hint Embede, — hvem der blev valgt til Gadekommissær eller Sundhedsinspektør. Da intet af dette gjaldt nogen Sandhedens, Rettens eller Retfærdighedens Grundsætning, kunde han ikke bevæges derved. Han kunde ikke begribe, hvorfor Folk kjæmpede saa fortvivlet for den lille Ære og den end mindre Løn, som et lidet Embede ydede. Han gjorde denne Bemærkning til mig i Washington: **'Hvis nogensinde dette frie Folk — denne Regjering — gaar fuldstændig tilgrunde, da vil det skyldes denne Kamp om Embeder: Lysten til at leve uden at arbeide.'** Det faldt ham meget vanskelig, sagde han, at forvisse sig om Roden*) til

---

*) Ifølge Lincolns Anskuelser skulde altsaa Roden til dette Onde — Embedsjægeriet — være "Lysten til at leve uden at arbeide". Forsaavidt som han med Arbeide mente legemligt Arbeide, er vistnok dette Sandheden meget nær, hvad de smaa Embedsjøgere angaar. Hvad de større eller mange af de større Embedssøgere angaar, er det ikke for at "leve", men for at samle en stor Formue eller endog Rigdomme, at de søger Embeder. Men den egentlige Rod til Ondet i sin Begyndelse synes at være en vis forfængelig Ærgjerrighed, der driver den indfødte Befolkning til at søge Embeder: ved at blive Folkets Tjenere (som Embeds- eller Bestillingsmænd) indbilder de sig, at de paa et Vis bliver Folkets Herrer. Denne falske Ærgjerrighed er uden Tvivl, ialfald i Begyndelsen, en kraftigere Spore til Embedsjægeriet end baade Driften til at tjene sit Levebrød paa en forholdsvis let Maade og Begjærligheden efter Rigdom. Men det er af forholdsvis liden Vigtighed, hvori den egentlige Rod ligger — uden forsaavidt som

denne frygtelige Sygdom, der spredte sig som en Pest under Nationens Dødskamp (og har vedblevet at sprede sig hele Tiden siden).

"Fordi Lincoln ikke kunde finde en dyb Interesse i de omhandlede Smaating, eiheller udvise samme Interesse for dem, der deltog i Kampen om Embeder, blev det sagt, at han ikke brød sig om sine Venner, ja endog at han var utaknemmelig mod dem. Denne Bedømmelse af ham var meget uretfærdig og urimelig. Lincoln elskede sine Venner med prisværdig Troskab og klyngede sig ofte til dem med en Fasthed som Jern sveiset til Jern, og dog blev han kald

---

man ved at rette sine Bestræbelser paa at udrydde Roden kunde gjøre sig noget grundet Haab om at udrydde Ondet; hvad der dog her fortjener at bemærkes er, at Lincoln ansaa dette Onde som farligt for vor Regjerings Bestaaen. Det er nu indsigtsfulde, uinteresserede Personers Mening, at Kampen mellem de politiske Partier har udartet sig til en Kamp mellem to Sæt Embedsjægere: dem, som allerede har Embeder, og dem, som ingen har — "the ins and the outs". Under saadanne Omstændigheder er det kun naturligt, at det Parti, som opnaar Magten, bestræber sig mindre paa at udrette noget til det hele Folks Gavn end paa at lægge Planer for at bevare og forøge sin Magt; Antallet af Embeder forøges i det uendelige, og Embedsmændene betragter sig ikke længere som det hele Folks Tjenere, men som sit Partis Redskaber. Kun et Skridt til behøves for at indføre den "utter demoralization", som Lincoln forudsaa: det herskende Parti behøver blot ved Bestikkelser at sikre sig Majoriteten ved Valgene. Der gives dem, som paastaar, at det er paa denne Maade vigtige Valg nu afgjøres: en demokratisk Guvernør "tilbytter" sig en republikansk Stemme for to, fem eller ti demokratiske og sikrer derved sig selv Guvernørembedet for den største Stat og Modpartiets Kandidat Præsidentembedet for det hele Land. Næste Gang kan Forholdet vendes om

utaknemmelig, fordi han ikke kunde bevæges til at virke for dem eller udvise samme Begjærlighed som de efter at sikre dem et Embede. Men utaknemmelig var han ikke. Han kan have syntes passiv og uden Interesse; han kan maaske ikke have maalt sine Pligter som Ven efter Ansøgerens varme Ønske; men dog var han aldrig utaknemmelig. Eiheller var han en egenkjærlig Mand. Han vilde aldrig have begaaet en Handling, selv for at opnaa Præsidentembedet, hvis han derved maatte forurette noget menneskeligt Væsen. Hvis det paastaaes, at han foretrak Abraham Lincoln for enhver anden under sin Søgen efter Ære, og at han derfor var en egenkjærlig Mand, da kan jeg ikke indse noget upassende i Beskyldningen. Under lignende Omstændigheder vilde vi gjøre os lige meget skyldige deri.

"Naar vi erindrer, at Lincolns Sind bevægede sig logisk, langsomt og forsigtigt, er Spørgsmaalet om hans Vilje og dens Kraft let at løse. Skjønt han brød sig kun lidet om simple Kjendsgjerninger, Regler og Methoder, brød han sig meget om Grundsætningers Sandhed og Retfærdighed. I Debatter indrømmede han høflig sin Modstander Former og uvæsentlige Ting; undertiden opgav han ni Punkter af ti; de ni feiede han tilside som Skal eller Affald; men det tiende, der var et Spørgsmaal af Vigtighed, klyngede han sig til af al sin Magt. Angaaende Sandhedens og Retfærdighedens Grundprinciper var hans Vilje saa ubøielig som Staal og saa seig som Jern. Den var saa urokkelig, virkelig og vigtig som en Ide, hvorom Verden dreier sig. Han forsmaaede at antage eller forsvare en falsk Paastand, i samme Grad som hans Samvittighed hindrede ham fra at begaa en uretfærdig Handling. Forlang af ham, at han i ringeste Grad skulde opgive sine

Overbevisninger om Sandheden — saaledes som han blev anmodet om at gjøre, da han holdt sin berømte Tale om et Hus, der er bleven splidagtigt med sig selv —, og hans Sjæl vilde have udbrudt med bitter Foragt: 'Lad Verden heller gaa tilgrunde!'

"Saadan var Lincolns Vilje. Fordi han angaaende en Klasse Spørgsmaal — om uvæsentlige Ting — var føielig og angaaende en anden var saa urokkelig som Klippen, derfor har Folk dannet sig modstridende Begreber om ham. Det staar kun tilbage at bemærke, at han var ubøielig og ueftergivelig, naar det var nødvendigt at være det, ellers ikke. I et Øieblik var han saa bevægelig og føielig som den stille Luft, det næste saa seig og ubevægelig som Tyngdekraften selv.

"Jeg har saaledes betragtet Lincoln i hans Opfatteiseevne, Modtagelighed for Paavirkninger, hans Dømmekraft og hans fire Hovedevner: Fornuft, Forstand, Samvittighed og Godhjertethed. I den store Oversigt over hans særegne Karaktertræk er der intet, som gjør et saa dybt Indtryk som hans Kjærlighed til Sandheden. Den rager høit op over alt andet. Hans Liv er et Bevis for den Paastand, at han aldrig gav efter i sin dybe Overbevisning om Sandheden for nogen Person, hvad der end kunde opnaaes derved.

....

"Som Exempel paa en Sammensætning i Lincolns Karakter kan det siges, at hans Veltalenhed laa i hans Slutteevnes Styrke, hans fortrinlige Evne til at drage Fornuftslutninger, og hans sunde Forstand samt Kjærlighed til Grundsætninger, — i hans klare, nøiagtige Blik,—

i hans rolige og mesterlige Fremstilling af de Grundsætninger, hvorom Sagen dreiede sig, — og i Fremstillingen af de Tvistepunkter og Sammenstillingen af de Kjendsgjerninger, der kan overbevise Folk af enhver Grad af Intelligens. Han udtrykte sig saa klart, at han ikke kunde blive misforstaaet eller længe mistydes. Han stod fast og urokkelig ved sine Overbevisninger, og enhver, der lyttede til ham, vilde blive overbevist om, at han tænkte og talte i Overensstemmelse dermed. Hans Aand var ikke netop en omfattende, bred, fra det enkelte til det almindelige sluttende Aand, eiheller alsidig, rask eller freidig, løbende hid og did, eftersom Omstændighederne maatte kræve det; men den var dyb, udholdende, stærk — lig en majestætisk Maskine, hvis svære Hjul løber i dybe Lager med stærke Flenser paa Axlerne

"Lincoln var selv en meget følsom Mand, og i sin Opførsel mod andre undgik han derfor at saare deres Hjerte eller berøre deres Følsomhed. Han var yderst hensynsfuld mod andre Folks Følelser, uden Hensyn til deres Rang, Kaar eller Stilling. Ved første Øiekast fik man Indtryk af hans Ligefremhed, Oprigtighed og Sandhedskjærlighed. Han havde ingen dobbelte Interesser at tjene, ingen frastødende Værdighed, der kunde bringe den besøgende til at føle sig ubehagelig stemt. Han var altid let tilgjængelig og ægte folkelig. Han syntes at omgive enhver, der traf ham, med en uimodstaaelig Tiltrækning. At være i hans Nærværelse var en Lyst, og ingen forlod ham med saarede Følelser, med mindre han havde fortjent det rigelig.

"Den almindelige Erklæring: 'han er en ærlig Mand', gav ham et sikkert Tag paa Masserne, og de stolede paa

ham med en blind religiøs Tiltro. Hans sørgmodige, melankolske Ansigt vakte deres Medfølelse, og naar de mørke Dage kom, var det deres Hjertetraade, der omringede og underholdt ham. Medfølelse siges at være en af de stærkeste og ædleste Bevæggrunde til Handling. Med Folkets Sympati og Kjærlighed at forlade sig paa havde Lincoln ubegrænset Magt over dem; han kastede et usynligt og uføleligt Bidsel paa dem og drev dem gjennem Nederlag og Fortvivlelse til endelig Seir. Folkets Tillid til og Tilbedelse af Lincoln var Følgen af hans simple Karakter. Han holdt sig ikke borte fra Masserne. Han blev en af dem. De frygtede sammen, kjæmpede sammen og haabede sammen; saaledes sammensmeltede og sammenstøbte blev de et i Tanker, et i Vilje, et i Handling. Hvis Lincoln forsigtigt afventede den fulde Udfoldelse af den sidste Handling i det store Skuespil, førend han optraadte, da det vilde være en Forbrydelse at vente længere, vidste han, at han havde den bestemte Folkemening bag sig. Naar derfor et Slag blev slaaet, traf det med samme Sikkerhed og Kraft som et Lynslag fra Himmelen. En Konge af Naturen — ikke herskende over Folket, men ledende dem i Retning af deres egne Tilbøieligheder og Tendenser, idet han altid havde de regjeredes Samtykke for Øie, udfoldede han, hvad Fremtidens Historiker vil kalde den høieste Slags konservative Statsmandsdygtighed.

"Hvad Liv, Kraft og Veltalenheds-Magt Lincolns særegne Evner gav ham; hvad der var i en rimelig, mandig, ærlig og upartisk Udøvelse af Lovens Retfærdighed for alle til alle Tider; hvad der var i en stærk Vilje til at gjøre Ret, styret af Følsomhed og Barmhjertighed; hvad der var i møisommeligt Arbeide og mærkværdig Taalmo-

digded: hvad der var i alle disse eller en klog Forbindelse af disse, er Lincoln med Rette berettiget til ved Opgjøret af Historiens upartiske Dom om ham. Disse begrænser og bestemmer ham som Statsmand, som Taler, som Præsident og som Menneske. De udfoldede sig i alle hans Livs Sfærer, de var hans Lov, de var hans Natur, de udgjorde Manden Abraham Lincoln."

Der er naturligvis mange vigtige og interessante Træk i Lincolns Karakter, hvilke ikke er bleven berørt i foregaaende Skildring. Nogle af disse skal der her gjøres et Forsøg paa at anføre.

Det er bleven paapeget, at Lincoln tænkte meget og læste (i en modnere Alder) forholdsvis lidet. Vi har paa et andet Sted hørt, at han ikke kunde antage nogen færdiglavet Tro, eiheller kunde han antage nogen færdiglavet Filosofi. Hvad han ikke havde opnaaet ved eget Arbeide — ved egen Granskning, Grublen og Tænkning — havde intet Værd for ham. Et overfladisk Kjendskab til de forskjellige religiøse og filosofiske Systemer og Anskuelser var nok for ham, og han ansaa det derfor for unødig Tidsspilde at læse meget i religiøse og filosofiske Værker, hvortil hans "Partner" Herndon anvendte saa meget af sin Tid, og hvori han fandt saa megen Interesse. I sin Filosofi som i sin Religion, der forøvrigt kun udgjorde en Del af hans Filosofi, holdt Lincoln sig kun til nogle faa Hovedpunkter. "Der er ingen Tilfælde i min Filosofi," sagde han en Dag til Herndon. "Enhver Virkning maa have sin Aarsag. Fortiden er Nutidens Aarsag, og Nutiden vil blive Fremtidens Aarsag. Alle disse [Aarsager og Virkninger] er Led i den endeløse Kjæde, der strækker sig fra det endelige til det uendelige." Selv Menneskets

Handlinger ansaa han som en Følge af Aarsager—Bevæggrunde—ikke af noget saadant, som vi er vante til at kalde fri Vilje. Paa Indvendingen om, at Mennesket kunde handle uden Bevæggrund, bemærkede han smilende, at "Bevæggrunden er født før Mennesket". Han ansaa Egennytten — Driften til at behage sig selv: opnaa Velbehag eller undgaa Smerte — for at være Bevæggrunden til alle Menneskets Handlinger. Saaledes forklarede han sin egen Medfølelse for lidende Mennesker og Dyr; det gjorde ham ondt at se eller vide om andres Lidelser, og han søgte at lindre dem kun for at lindre sin egen Smerte. Forskjellen mellem et godt og et slet Menneske var altsaa ifølge hans Begreber: at det gode Menneske kun finder Velbehag i, hvad der gavner andre; det slette Menneske er derimod en Slags aandelig Vanskabning, der finder Behag i, hvad der skader andre. Vi kan saaledes forstaa, hvorledes han kunde have saa megen Medlidenhed og Overbærenhed med slette Mennesker: de kunde ikke hjælpe, at de var slette, de Stakler, de var fødte saadanne!

De, som har læst Herbert Spencers Filosofi, vil let gjenkjende Lincolns Filosofi; men Herndon forsikrer, at han ikke kunde formaa Lincoln til at læse Spencers Værker, som han havde kjøbt og selv læste med saa megen Interesse; dette klinger dog besynderligt; thi Lincoln hyldede Spencers Filosofi, Herndon derimod ikke. Formodentlig kunde Lincoln tilegne sig mere af Spencer ved et flygtigt Gjennemsyn, end Herndon kunde med al sin Læsning.

"Lincoln var overtroisk," siger Herndon. "Han klyngede sig til Fatalismens Lære hele sit Liv." "Hans eneste Filosofi var," sagde hans Hustru: "Hvad, som skal

ske, vil ske." Der behøves ingen stor logisk Evne for at indse, at denne Filosofi kun er en Udstrækning af Læren om, at enhver Begivenhed har sin Aarsag, og at alle Aarsager ligger i Tingenes Beskaffenhed — i Naturen (Menneskenaturen indbefattet). Men bag Naturen og dens Love saa Lincoln et altseende, alvist og algodt Forsyn. Hvis det var Overtro at tro, at Forsynet har forudseet og forudbestemt ethvert Menneskes Livsløb, da var Lincoln overtroisk. Han betragtede sig selv som et Redskab i Forsynets Haand til at udføre en eller anden Gjerning til sine Medmenneskers Gavn, og han følte sig uimodstaaelig drevet mod et Maal, hvorom han selv intet andet synes at have vidst end dette; dog havde han altid en Anelse om, at Enden derpaa for ham vilde blive, som han ofte udtrykte sig for andre, "et frygteligt Endeligt." Men da han troede, at alt er forudbestemt, og at alt er vist og godt, gav denne Tanke ham ingen Uro; tvertimod var det hans urokkelige Tro paa Forsynet, der altid holdt hans Mod oppe i hans gne og hans Fædrelands mørkeste Timer. Paa Ham, der, "gjør alle Ting vel," lænede han sig altid som et Barn mod sin Moders Bryst. "Han troede sig at være under Guds Styrelse og Veiledning," skriver Dr. Holland. "Han troede paa det Rettes endelige Seir. Denne urokkelige Tro paa Guds Forsyn begyndte i hans tidligste Barndom og gik som en gylden Traad gjennem hele hans Livs indre Erfaring. Hans stærke Pligtfølelse var kun en Ytring af hans Tro. Hans Samvittighed omfattede mere end de simple Begreber om Ret og Uret. Han erkjendte et umiddelbart Forhold mellem sig selv og Gud i alle sit Livs Handlinger og Attraaer."

"Lincolns hele Liv," skriver hans Ven Leonard

Swett, "var en Beregning af Kræfternes Lov og endelige Resultater. Hele Verden var for ham kun Aarsag og Virkning. Han troede paa de Resultater, hvortil visse Aarsager havde en Tendens; han troede ikke, at disse Resultater kunde i væsentlig Grad paaskyndes eller hindres. Hans hele politiske Historie, især siden Agitationen om Slaverispørgsmaalet, var baseret paa denne Theori. Jeg tror, at han fra først af følte sig overbevist om, at denne Agitation vilde bevirke Negerslaveriets Udryddelse, og han handlede i Overensstemmelse med denne Anskuelse, som om Resultatet allerede var sikret. Hans Taktik var at opnaa den rette Plads og forblive rolig der, indtil Begivenhederne kunde finde ham. Denne Fremgangsmaade bevægede ham til at sige og gjøre meget, der ikke kunde forstaaes i Betragtning af de umiddelbare Omgivelser, hvori det gjordes og sagdes .... Han troede aldrig paa politiske Kombinationer" (d. v. s. en midlertidig Sammenslutning mellem Mænd med forskjellige Grundsætninger), og enten en enkelt Person eller Klasse Personer understøttede eller modarbeidede ham, paavirkedes derfor ikke hans Følelser deraf, eiheller forandrede han paa Grund af Fremgang sine Anskuelser. Hvis han blev valgt, syntes han at tro, at ingen Person eller Klasse Personer kunde have beseiret ham, og hvis han ikke opnaaede den attraaede Post, troede han ikke nogen kunde have sikret ham den .... I sine Valgkampe ignorerede han Mænd og mindre Aarsager, men beregnede nøie Begivenhedernes Tendens og de store Aarsager, der bevirkede logiske Resultater."

Skjønt Lincolns Dømmekraft var særdeles god, naar det gjaldt vigtige Ting, synes han dog ikke at have forstaaet sig paa at bedømme Personer. Besad han end selv en vis

Forstillelseskunst, var dog altid hans Bevæggrunde gode og hæderlige, og det synes ikke at have faldt ham ind, at andre Folk kunde handle af andre Bevæggrunde. At læse Folks Ansigter forstod han sig slet ikke paa. Man vil saaledes kunne skjønne, at han i Livets hverdagslige Affærer — i alt, hvad der ikke angik vigtige Principer — var let at føre bag Lyset. Personer, der forstod at paavirke hans følsomme og godtroende Natur, især Kvinder klædte i Sørgedragt, havde saa let ved at tage ham ved Næsen, at han som Præsident maatte lade andre afgjøre, hvilke Personer burde tilstedes Adgang til ham.

Dommer Bates, der var General-Advokat under Lincolns Administration, bemærkede i en Samtale med en af Lincolns Biografer (Carpenter): "Præsidentens Aandsevner er af den Beskaffenhed, at hans Tanker altid søger at finde sit Udtryk i Exempler, hvorved det Punkt han ønsker at belyse fremstilles med en Styrke og Klarhed, som det vilde være umuligt at gjøre under flere Timers Argumenter. Mr. Lincoln er meget nær en fuldkommen Mand ifølge mine Begreber om menneskelig Fuldkommenhed. Der er kun e n Ting han mangler." Paa Spørgsmaal om, hvorvidt dette var Embedsværdighed som Præsident, svarede Bates: "Nei, den er af liden Betydning. Hans Mangel ligger i hans Vilje. Jeg har t. Ex. ofte sagt ham, at han var uskikket til at udøve Benaadningsretten. Hvis en Person kommer til ham med en rørende Historie, er det temmelig sikkert, at hans Dømmekraft paavirkes deraf; dette er fornemmelig Tilfældet, hvis Personen er en Kvinde — en Hustru, Moder eller Søster; i ni Tilfælde af ti vilde hendes Taarer, om ikke andet, overvinde ham."

"Det er en meget almindelig, men feilagtig Anskuelse," skriver Leonard Swett, ´at Lincoln var en aabenhjertet Mand, der manglede al List og Underfundighed." Hermed mener Swett, at Lincoln forstod den Kunst at være "listig som en Slange og enfoldig som en Due", naar det behøvedes i Sandhedens og Retvishedens Tjeneste. "Under en glat Overflade af Oprigtighed og tilsyneladende Udtalelse af alle sine Tanker og Følelser udøvede han den mest ophøiede Takt og det klogeste Skjøn. Han forstod at haandtere og paavirke Mænd paa Frastand med samme Færdighed, som vi flytter Figurerne paa Schakbrættet. Han beholdt gjennem Livet alle sine Venner og vendte sine Fienders Vrede til Lovprisning. Dette skede ikke ved Snedighed eller Rænker, i disse Ords slette Betydning, men ved langtseende Fornuft og Indsigt. Han fortalte altid kun nok af sine Planer og Hensigter til at bevæge en til at tro, at han havde fortalt ham alt, og dog beholdt han saa meget for sig selv, at hvad han havde fortalt ikke beløb sig til noget. Han fortalte alt, hvad der var uvæsentligt med en sprudlende Aabenhjertethed, og dog kunde ingen holde sin virkelige Hensigt bedre skjult eller skue længere ind i Fremtiden med sine dybtlagte Planer end han."

Den berømte Ralph Waldo Emerson sagde i sin Lovtale over Lincoln (efter hans Død): "Det syntes ikke ved første Samtræf med ham, at han besad nogen glimrende Egenskaber; han stødte ingen fra sig ved sin Overlegenhed. Hans Ansigt og Opførsel afvæbnede Mistanke, indgav Tillid og vakte Velvillighed. Han var en Mand uden Laster. Han besad en stærk Pligtfølelse, som det var ham meget let at adlyde. Han havde ogsaa, hvad Farmere

kalder et langt Hoved, — var ypperlig til selv at gjøre sine Beregninger — til at fremføre Argumenter for sin Sag og til ærligt og fuldstændigt at overbevise en Modstander. — Han var ogsaa en ypperlig Arbeider — kunde udføre en stor Mængde Arbeide og udføre det let. En saadan Arbeider er sjelden; enhver har en eller anden Mangel. Blandt en Skare unge Mænd, der begynder Løbet samtidig og giver Løfte om saa mange brilliante Ledere i Fremtiden, slaar hver af dem feil, naar det kommer til Stykket: en har daarlig Helbred, en er for indbildsk, en elsker Fornøielser for meget eller er for doven eller for snar til Vrede — hver har en eller anden Feil, der gjør ham uskikket til at fortsætte Løbet. Men denne Mand var sund helt igjennem — tilfreds, vedholdende, skikket til Arbeide og syntes bedre derom end om noget andet —; desuden var han altid fordragelig og tilgjængelig for enhver — rimelig: altid rede til at lytte til andre —forekommende: blev ikke grætten ved at blive overhængt af besøgende.... Hans ypperlige gode Humør, der fandt Udtryk i spøgefuld Tale, hvori han fandt sin Lyst og hvori han var uovertræffelig, var en rig Gave hos denne vise Mand. Den satte ham istand til at bevare en Hemmelighed — til at møde alle Slags Folk af alle Samfundsklasser — til at berøve den strengeste Beslutning dens skjærende Eg — til at skjule sine egne Hensigter og forvisse sig om andres—til ligesom ved et Instinkt at sætte sig ind i Stemningen hos den Forsamling, som han tiltalte. Og fremfor alt er dette for en Mand, der maa udføre anstrengende Aandsarbeide, især under ængstelige og afkræftende Kriser, et naturligt Styrkemiddel, saa godt som Søvn, og er en Beskyttelse for den overanstrengte Hjerne mod Bran=

tenhed og Sindsforvirring. — Han er Ophavsmand til et stort Antal gode Ordsprog, der er saa forklædte som spøgefulde Bemærkninger, at jeg er vis paa, at de i Begyndelsen kun gjaldt som saadanne; og det er først senere, netop ved at blive benyttede af Millioner, at de beviser sig at indeholde en dyb Visdom. Jeg er vis paa, at hvis denne Mand havde levet paa en Tid, da Trykning ikke var saa almindelig, vilde han inden faa Aar blive et mythologisk Væsen, lig Æsop eller Pilpay eller de syv vise Mænd, paa Grund af sine Fabler og Ordsprog. — Men Vægten og Klarheden af mange Udtalelser i hans Breve, Budskab og Taler, for nærværende skjult paa Grund af deres store Anvendbarhed paa det nærværende Øieblik, vil i Fremtiden vinde stor Berømmelse. Hvilke fyldige Definitioner, hvilken ufeilbar sund Fornuft, hvilket Fremsyn ved store Anledninger, hvilken høi og mere end national, hvilken human Tone! Hans korte Tale ved Gettysburg kan ikke let overtræffes af noget, der er bleven talt ved nogen anden bekjendt Anledning."

Lincolns Hovedregel ved alt sit Arbeide var at udføre kun en Ting ad Gangen og at udføre denne saa godt som muligt. Under sin Sagførervirksomhed mestrede han sin Sag ved at kaste sig helt over den—idet han lagde alle andre tilside for Øieblikket — og sætte sig grundigt ind i alle Love og Kjendelser vedrørende den. Den samme Regel fulgte han i Politiken. Istedet for at sprede sine Kræfter ved at give hver Sag et Hjørne af sin Hjerne, som mange gjør og derfor udretter lidet eller intet af Vigtighed, samlede han alle sine Kræfter til et Brændpunkt; han kunde saaledes, ved at angribe en Sag ad Gangen, udføre ikke blot, hvad der forekom andre umuligt, men til-

lige udføre en Mængde saadanne Herkules-Arbeider. Men denne Concentration af Kræfter, naar som helst det behøvedes, hindrede ham dog ikke fra at have et udstrakt Blik paa, hvad der foregik omkring ham: han kunde godt holde Rede paa, hvad der foregik paa den politiske Skueplads, medens han skjøttede sin Sagførervirksomhed; men saa snart han selv optraadte handlende paa samme, lagde han sine juridiske Sager for Øieblikket tilside. Lincoln besad saaledes en selv blandt Mænd med stor Aandsdannelse og store Aandsevner sjelden Gave, som han uden Tvivl skyldte en væsentlig Del af sin Fremgang baade som Sagfører og Politiker.

Et af de yndigste Træk i Lincolns Karakter var hans Ømhjertethed. Herpaa beretter hans Ven Speed et rørende Exempel. "Det var den næstsidste Sammenkomst, jeg havde med ham før hans sidste Inauguration," skriver Speed. "Kongressen nærmede sig sin Opløsning; det havde været en vigtig Session; han havde skjænket de Lovforslag, han holdt paa med at underskrive, megen Opmærksomhed; en frygtelig Krig hang fremdeles over ham og Landet; besøgende kom og gik til Præsidenten med forskjellige Anmodninger og Klager fra Morgen til Aften med næsten samme Regelmæssighed som Havets Flod og Ebbe, og han var udmattet paa Legeme og Aand. Jeg var bleven sendt Bud efter for at samtale med ham, og der var givet Ordre til at lade mig komme ind, saa snart jeg ankom. Da jeg kom ind i hans Kontor, var det helt overfyldt af Mennesker, og mange flere stod ventende udenfor — blandt dem flere Senatorer og Kongresmænd.... I Værelset sad to simpelt klædte Damer nær Kaminen og afventede beskedent sin Tur .... Endelig kom Tiden for

Dørenes Lukning, og der var ingen andre i Værelset end Præsidenten, de to Damer og jeg. I en noget grætten Tone vendte han sig til dem og sagde: 'Vel, Damer, hvori kan jeg være eder til Tjeneste?' De begyndte begge paa en Gang. Af hvad de sagde, erfarede han snart, at den ene var Hustru og den anden Moder til en Mand, der sad fængslet i vestlige Pennsylvania for at have modsat sig Udskrivningen. 'Nok!' udbrød han, 'lad mig faa eders Petition.' Den ældste Dame svarede, at de ingen Petition havde; de kunde selv ingen skrive og havde ingen Penge til at betale nogen for at gjøre det; 'vi troede det var bedst at henvende os til Dem.' 'Godt!' svarede han; 'jeg forstaar Sagen.' Han ringede paa Klokken og befalede en af Budene at anmode General Dana om at indfinde sig med Navnene paa alle, der sad fængslede i vestlige Pennsylvania for at have modsat sig Udskrivningen. Generalen indfandt sig snart. Præsidenten spurgte, om der var nogen Forskjel i deres Brøde. Generalen svarede, at han ikke vidste noget om nogen Forskjel. 'Godt', sagde han; 'disse Fyrer har lidt længe nok, og jeg har allerede syntes dette i nogen Tid, og nu, medens Sagen er i frisk Minde, vil jeg beordre den hele Skare løsladt. De, Hr. General, kan derfor strax udfærdige en saadan Ordre, og jeg vil underskrive den.' Det blev gjort, og Generalen forlod Værelset. Derpaa vendte han sig til Damerne og sagde: 'Nu, Damer, kan I gaa.' Den yngste løb frem og var ifærd med at knæle af Taknemmelighed, da Lincoln udbrød: 'Knæl ikke for mig, men tak Gud og gaa.' Den gamle Dame kom nu frem med Taarer i Øinene og rakte Lincoln Haanden, idet hun sagde: 'Farvel, Mr. Lincoln, jeg vil nok aldrig mere se Dem, førend vi mødes i Him-

melen.' Præsidenten blev dybt rørt og tog hendes høire Haand mellem begge sine og fulgte hende til Døren, idet han sagde: 'Jeg er bange for, at med alle mine Vanskeligheder vil jeg aldrig naa det Hvilested De omtaler; men hvis jeg gjør det, er jeg vis paa, at jeg vil finde Dem der. At De ønsker mig at komme der, er det bedste Ønske, De kunde nære for mig. Farvel!' — Vi var nu alene. Jeg sagde: 'Lincoln, med mit Kjendskab til din nervøse Følsomhed er det et Under, at saadanne Optrin som disse ikke dræber dig.' Han betænkte sig et Øieblik og svarede da med en slap Stemme: 'Ja, du har i en vis Grad Ret. Jeg burde ikke gjennemgaa, hvad jeg ofte gjør. Jeg befinder mig langt fra vel nu; mine Hænder og Fødder synes altid at være kolde i den senere Tid, og jeg burde maaske nu være iseng; men saadanne Optrin, som du netop nu har bemærket, skader mig ikke; thi sandt at sige er dette den eneste Begivenhed idag, der har bragt mig til at forglemme min Tilstand og givet mig nogen Fornøielse. Jeg har ved at give hin Ordre gjort to Personer lykkelige og lindret mange stakkels Sjæles Lidelser, hvilke jeg aldrig venter at træffe. Hin gamle Dame,' vedblev han, 'var ingen Hykler. Moderen talte ud af hvert eneste Træk i hendes Ansigt. Det er mere, end man ofte kan sige, at ved at gjøre Ret har man gjort to Mennesker lykkelige paa en Dag. Lad Døden komme, naar den vil, jeg ønsker det dog sagt om mig af dem, som kjender mig bedst, at jeg altid oprev en Tistel og plantede en Blomst, hvor jeg troede, at en Blomst vilde voxe.'"

Om Lincolns Kjærlighed til Dyrene fortælles mange Historier: "Paa Reisen til Illinois," fortalte han en Gang sin Ven Herndon, "havde vi en liden Hund med os

der fulgte efter Vognen. En Dag var den langt bagud, da vi kjørte over en Elv, og blev ikke savnet, førend vi naaede den modsatte Bred; da saa vi den løbende frem og tilbage paa den anden Side af Elven og hyle forfærdeligt; den vovede sig ikke ud blandt Drivisen, der fyldte Elven. At vende tilbage med Oxerne efter den, kunde der ikke være Tale om, og det blev besluttet at forlade den. Men jeg kunde ikke taale den Tanke at forlade selv en Hund. Jeg aftog Sko og Strømper, foldede op mine Benklæder og vadede efter Hunden. Dens Glæde, efter at være bleven bragt over Floden, og mange Tegn paa Taknemmelighed, lønnede mig rigelig for det kolde Bad."

En Gang red han over en Prærie og saa en Gris sidde fast i Mudderet; han forsøgte at ride forbi den uden at se sig tilbage, men det var ham umuligt: han maatte kaste et sidste Blik paa det arme Dyr, "som," fortalte han selv senere, "kastede et længselsfuldt Blik mod mig, som om det vilde sige: Nu er alt Haab forbi!" Dette Blik bevægede ham til at stige ned af Hesten og hjælpe det arme Dyr ud af Sumpen.

En Gang kjørte han med en Ven forbi en Svinesti og hørte en Grisunge skrige forfærdeligt. Lincoln hoppede ud af Vognen og løb ind i Stien; her saa han en styg So ifærd med at æde en af sine Unger; han tog Ungen fra den, greb en Kjæp og gav den lidt Prygl; "jeg kunde ikke taale at se det unaturlige Dyr dræbe den stakkels Skabning," bemærkede han til sin Kammerat.

Lincoln forklarede selv sin stærke Medfølelse for Lidelser — endog for Dyrs Lidelser — som Egenkjærlighed. "Det var for at lindre Smerten i mit eget Indre," sagde han, at han hjalp Grisen ud af Grøften i det oven-

or omtalte Tilfælde. Gid der var flere Mennesker med en lignende "Egenkjærlighed!"

Lincolns Dygtighed til at fortælle Smaahistorier ansaaes usædvanlig selv paa en Tid, da alle og enhver havde stor Færdighed i en Kunst, som Bøger og Blade nu har gjort overflødig. Han havde en liden Historie for enhver mulig Anledning: ethvert muligt Tilfælde kunde belyses ved en liden Historie, som han havde hørt, eller ved en Begivenhed, som han havde oplevet. Han gjorde Brug af disse Historier bestandig: i sine Taler for Retten, i sine politiske Taler, i private Samtaler og fornemmelig naar han ønskede at dreie en ubehagelig Samtale ind paa et nyt Emne. Istedet for at afslaa en Anmodning eller sige en Mand en ubehagelig Sandhed, fortalte han ham en liden Historie; paa denne Maade blev Lincoln kvit mangen Plageaand, der gik bort i godt Humør—kun for senere at mærke, at han ved sit Besøg hos Lincoln intet havde udrettet; men det var jo hans egen Skyld; han havde forglemt sit Ærinde, medens Lincoln havde fortalt ham den ene morsomme Historie efter den anden; "en mærkværdig forekommende Mand, den Lincoln!"

"Lincolns Evne til at finde eller tillave en Historie for at passe enhver mulig Begivenhed var virkelig mærkværdig," skriver Dr. Holland. "Der kan neppe være nogen Tvivl om, at han jo opdigtede eller tillempede mange af sine Historier; det er ellers urimeligt, at en Historie kunde opbevares i hans Hukommelse uden at beriges derved." Den Begivenhed, hvorpaa Historien grundede sig, var uden Tvivl virkelig; men Sproget og Fremstillingen var nok i Regelen Lincolns egen. Den Sandhed, som Historien var bestemt til at belyse, var jo altid vigtigere end

Historien selv. En Skrøne, der belyste en vigtig Sandhed eller indeholdt Humør eller Vid, ansaa Lincoln altid værd at fortælle, selv om den var noget slibrig. Herom siger hans Ven Leonard Swett: "Hvis han fortalte en Skrøne, der var forfærdelig vulgær, syntes han slet ikke at bemærke den Del deraf, hvis den kun havde Viddets skarpe Klang. Næsten enhver Person, der fortæller vulgære Skrøner, har i en hvis Grad et vulgært Sind; men det forholdt sig ikke saa med Lincoln; med al sin Karakters Renhed og ophøiede Moral og Følsomhed var han dog ikke istand til at skjelne mellem det vulgære og det fine i en Historie, saafremt den indeholdt Vid. Det var Viddet han vilde have frem — den rene Juvel —, og han vilde ligesaa gjerne optage den af Skarnet som fra Stueborđet."

"Som Skrønemager," skriver Herndon, "anser jeg Lincoln uden lige. Jeg har seet ham omringet af en Skare, der ofte udgjorde to og undertiden tre hundrede Personer, der alle var dybt interesserede i Udfaldet af en Historie, som snart fandt Veien til enhver Butik og ethvert Samlingssted i Nabolaget. Hans Efterabelsesevne og Fremstillingsmaade var i mange Henseender særegne, om ikke mærkværdige. Hans Ansigt og alle dets Træk syntes at tage Del i Spillet. Som han nærmede sig Historiens Kjernepunkt, forsvandt ethvert Spor af Alvor fra hans Ansigt; hans smaa graa Øine tindrede, et Smil syntes at hæve som et Gardin hans Overlæbe, hele hans Krop skjalv af Iver, og naar han naaede Historiens Kulminationspunkt — Knasten, kaldte han det — lo ingen hjerteligere end han selv." Neppe noget bidrog i den Grad til Lincolns Popularitet som hans Skrønemageri.

Lincoln var Totalafholdsmand. Naar han

blev spurgt om, hvorfor han aldrig smagte berusende Drikke (Whisky var paa den Tid næsten den eneste Rus=drik i Brug), svarede han, at han hadede endog Lugten deraf og kunde ikke bekvemme sig til at svælge en Draabe. Det er sandsynligt, at dette Had til Drik ikke var, som han selv formodede, en Følge af en naturlig Modbydelighed derfor, men af en dyb indre Overbevisning om de fordær=lelige Følger af Brugen af berusende Drikke; han havde fra Barndommen af seet nok deraf, skjønt hans egen Fader var en ædruelig Mand. Hvorvidt han privat revsede Brugen eller Misbrugen af berusende Drikke, vides ikke, men han berettes at have holdt mange Afholdsforedrag i Springfield og Omegn. Hans eget Exempel — blandt Folk, der drak Whisky ved enhver Anledning, endog ved Bordet — var altid i sig selv en kraftig Afholdsprædiken.

Det berettes, at under den første Tid af sit Ophold i Springfield fik han høre om en i hans Nærhed boende Skomager, der hyppig drak sig beruset og i denne Tilstand pleiede at more sig med at prygle sin Hustru. Lincoln gik hen til ham og formanede ham til at afholde sig fra det fristende Bæger; men Manden gav ham lidet Haab om at ville følge Formaningen. Lincoln truede ham da med, at hvis han nogensinde mere pryglede sin Hustru, skulde han selv faa alvorlig Prygl. Men Manden brød sig hverken om Lincolns Formaninger eller Trusler. Han fik dog til sin Sorg erfare, at Lincoln kunde holde Ord. Saasnart Lincoln erfarede, at Skomageren atter i Beruselse havde mishandlet sin Hustru, tog han tre af sine Venner med sig og opsøgte ham; de trak ham med sig til Courthus=Gaar=den, bandt ham til et Træ og blottede hans Ryg; de leve=rede da hans Hustru, hvem de havde hentet, et godt Ris

og bad hende piske ham, saa meget hun lystede. En af de tre beretter: "Vi sad og saa paa, medens hun udførte sit Værk lystigt og godt." Da hun syntes han havde faaet nok, blev han løsladt og sneg sig skamfuld hjem. Skjønt han truede med at ville hævne sig, hørtes der aldrig mere noget om, at han mishandlede sin Kone. Desværre blev han nok ikke kureret for sin Drikfældighed.— Skjønt denne extra-legale Maade at "udøve Retfærdighed" paa ikke fortjener at anbefales, tjener den dog til at belyse et Træk i Lincolns Karakter.

Skjønt Lincoln hadede Drukkenskaben og ansaa det for ret, at Drankeren burde lide for den Synd eller Uret, han havde begaaet i sin Beruselse, hadede han dog ikke Drankeren eller saa ned paa ham med farisæisk Selvgodhed. Der var i Springfield paa den Tid mange, der en Gang havde været forfaldne til Drukkenskab, men som ved den ivrige Afholdsbevægelse var bleven bevægede til at afstaa fra sin Last. Mange af disse søgte Optagelse i Byens Menigheder, men de fleste Menighedslemmer synes at have været Farisærere nok til at negte at omgaaes disse "Syndere". Vi kan let indse, at en saadan Handlemaade af Folk, der kaldte sig Kristne, maatte vække Lincolns Harme, og i sit første Afholdsforedrag i Springfield (i Presbyterianerkirken paa Washingtons Fødselsdag i 1842) gav han denne Luft i følgende Udtalelser: "Hvis de (Kristne) tror, som de bekjender, at den Almægtige fornedrede sig til at paatage sig et syndigt Menneskes Skikkelse og som saadan dø en vanærende Død, vil de vissselig ikke negte at underkaste sig den uendelig mindre Fornedrelse" (nemlig at omgaaes omvendte Drankere) "til en stor, vildfarende og ulykkelig Klasse af sine Medmenneskers timelige og

maaske evige Frelse. Dette er ingen stor Fornedrelse; ifølge min Mening er de af os, som aldrig er faldne som Offere for Drukkenskabslasten, bleven sparede mere af Mangel paa Lyst til berusende Drikke end paa Grund af nogen Forstandens eller Samvittighedens Overlegenhed over dem, som er faldne; ja, jeg tror endog, at naar vi betragter Drankerne som en Klasse, vil deres Hoved og Hjerte kunne taale Sammenligning med nogen anden Klasses."

Om Lincolns Giftermaal med Mary Todd er allerede tidligere bleven berettet. Nogle Maaneder senere skrev han til sin Ven Speed bl. a.: "Vi holder ikke Hus, men bor paa 'Globe Tavern', som nu bestyres meget godt af en Enke ved Navn Beck. Vort Værelse (det samme som Dr. Wallace beboede) og Kostthold koster os blot fire Doll. om Ugen." I et senere Brev beklager han sig over, at han ikke var istand til at aflægge sin Ven et Besøg, "fordi jeg er saa fattig, gjør saa liden Fremgang i Verden, at jeg gaar lige langt tilbage under en Maaneds Lediggang, som jeg gjør Fremgang ved et helt Aars Arbeide."

Herndon har et godt Ord, ja mange gode Ord, at sige om Lincolns Hustru, der er bleven lige meget lastet og hadet af Offentligheden, som Lincoln er bleven priset og elsket. "Under denne Kamp (for dagligt Brød), baade som Sagfører og Politiker, delte hans Hustru alle hans Savn. Hun var en kjæk liden Kvinde og i Grunden begavet med en mere rastløs Ærgjerrighed end han. Hun var udrustet med en sjelden Indsigt i de Bevæggrunde, der

driver Menneskene, og der er ingen Tvivl om, at jo meget af Lincolns Fremgang var i nogen Grad en Følge af hendes Skarpsindighed og Indflydelse paa ham. Hans Valg til Kongressen inden fire Aar efter deres Ægteskab gav hende megen Tilfredsstillelse. Hun elskede Magt og Indflydelse, og naar hun undertiden kom ned til Kontoret, syntes hun at være ualmindelig stolt af sin høie og klodsede Mand. Hun saa i ham lyse Udsigter for Fremtiden og iagttog alle hans politiske Manøvrer med dybeste Interesse. Hvis han forekom andre alt andet end vakker, ansaa dog hun ham som Legemliggjørelsen af ædel Mandighed, og eftersom Tiden hengik, blev hun mere og mere overbevist om det kloge i sit Valg af Lincoln fremfor Douglas — hvis hun ellers for Alvor havde modtaget dennes Opmærksomhed." Det paastaaes nemlig, at hun kun tillod Douglas at vise hende nogen Opmærksomhed for at ægge Lincoln til at gjøre Alvor af sit Frieri, da hun vidste, hvor meget Lincoln foragtede Douglas paa Grund af hans politiske Principløshed. "Mr. Lincoln," sagde hun en Dag til Herndon, der synes at have fundet lidt Fornøielse i at minde hende om Douglas, "er maaske ikke en saa vakker Mand, men Folk vil en Gang lære at indse, at hans Hjerte er ligesaa stort, som hans Arme er lange."

Som en af de første til at opdage og paaskjønne Lincolns Storhjertethed fortjener Mrs. Lincoln en langt høiere Plads i Folkets Anseelse, end hun er bleven til Del.

Lincoln havde fire Børn, allesammen Sønner, nemlig Robert, født i 1843 og den eneste, der endnu er ilive; ———, født i 1846 og død i 1850; Willie, født i 1851 og død i 1863; samt Thomas (almindelig kaldt Tad),

født i 1853 og død i 1869. Robert blev uddannet ved Harvard Universitet, tjente i kort Tid som en af General Grants Stabsofficerer, studerede derpaa Retsvidenskaben og har siden virket som Sagfører i Chicago. Under Garfields og Arthurs Administration var han Krigsminister og blev af Præsident Harrison udnævnt til Forenede Staters Gesandt til Storbritannien.

Lincoln har Ry for at have været et Mønster paa en god Ægtemand, d. v. s. han var en god Familjeforsørger, lod sin Hustru skalte og valte i og omkring Huset, som hun fandt forgodt, og gjorde alt, hvad han formaaede, for at gjøre hende lykkelig; men dette er langt fra at sige, at Lincoln levede et lykkeligt Familjeliv. Tusinder af Ægteskaber, begyndte under langt gunstigere Omstændigheder end Lincolns, er ulykkelige Ægteskaber, og hverken Lincoln selv eller nogen anden ventede, at et Ægteskab, begyndt under saa særegne Omstændigheder — mellem Personer saa ulige i Karakter, Opdragelse, Smag og Temperament — vilde blive et lykkeligt Ægteskab i Ordets egentlige Betydning. Men det er urimeligt at give hans Hustru hele Skylden derfor. Lincoln havde et Hjerte fuldt af Kjærlighed, men han synes at have havt stor Modbydelighed for at lægge sin Kjærlighed til sin Hustru for Dagen i Ord eller paa de forskjellige Maader, som en Kvinde sætter saa megen Pris paa. Baade ifølge sin Natur og sin Opdragelse var han lidet skikket til at underholde Damer, og han skyede derfor deres Selskab saa meget som muligt. Da hans Sind altid var optaget af Tanker, var han ofte aandsfraværende og sad taus i sit Hus uden at samtale med eller paa anden Maade søge at underholde sin Hustru; hvis hun tiltalte ham, blev han forstyrret og forvirret og

kunde ikke undlade at lægge sin Grættenhed for Dagen. Maaske Mrs. Lincoln var lykkelig nok trods alt dette; men hun havde den Ulykke ikke at formaa at beherske sit Sind og forstyrrede derved ofte den Husfred, som vistnok var omtrent alt, hvad Lincoln behøvede for at være i al Fald ligesaa lykkelig i sit Hjem som andetsteds. Denne Mrs. Lincolns Svaghed, der tiltog med Aarene og tilsidst næsten helt berøvede hende Forstanden,*) var Hovedaarsagen til det ialfald for Lincoln ulykkelige Familjeliv. Paa Grund af sit ustyrlige Sind kunde Mrs. Lincoln aldrig beholde en Tjenestepige i nogen længere Tid; men en Gang hittede Lincoln paa et godt Raad. Han fortalte en nylig ankommen Pige, der var meget dygtig til at udføre sit Arbeide, om sin Hustrus Svaghed og lovede at betale hende en Dollar mere om Ugen, hvis hun vilde have et døvt Øre for sin Madmoders Skjænd. Hver Uge betalte han hende i Stilhed Dollaren, og efter hvert af

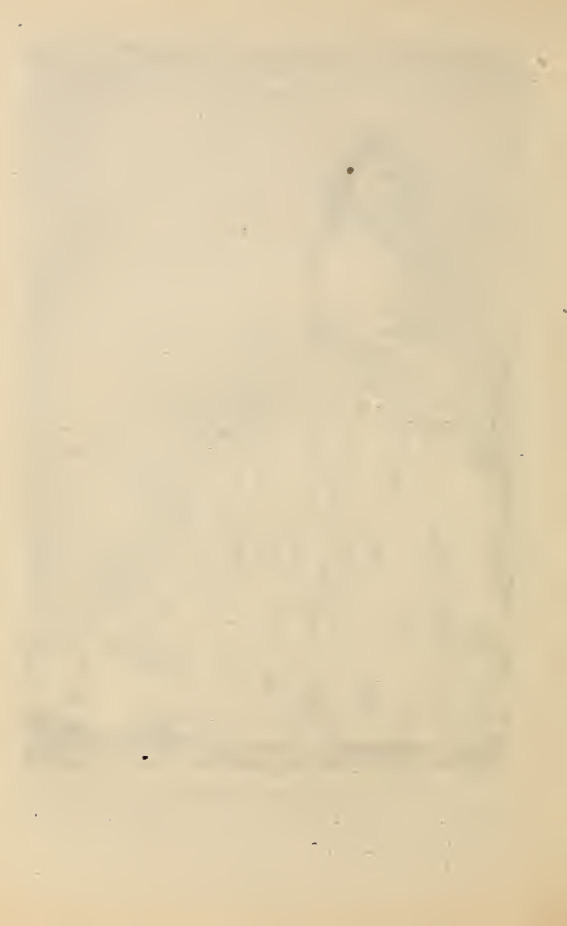
*) Mrs. Lincoln døde i sin Søster Mrs. N. W. Edwards Hus i Springfield, Ill., den 16de Juli 1882 af Paralyse foraarsaget ved Apopleri (Slag). Hendes Læge erklærer, at hendes Anfald af ustyrlig Vrede og Raseri var en Følge af en Hjernesygdom, der lidt efter lidt udartede til et Slags Vanvid; thi skjønt hun beholdt sine Aandsevners Brug, havde hun mange Særegenheder, t. Ex. i det sidste Aar tilbragte hun Tiden i et Værelse, hvor ikke en Straale Dagslys kunde trænge ind; hun benyttede kun et lidet Talglys; i dette Værelse havde hun et stort Antal Kufferter fulde af næsten ubrugte kostbare Kjoler, som hun havde kjøbt som Præsidentinde. Hendes Sind syntes udelukkende at dvæle ved denne Glansperiode af hendes Liv. Opdragen blandt Slaver havde hun altid stor Forkjærlighed for Negerslaveriet; hun skal en Gang have sagt: "Hvis min Mand dør før jeg, vil hans Aand aldrig finde mig udenfor en Slavestats Grænser."

Mrs. Lincolns stormende Udbrud søgte han en Anledning til at tilhviske Pigen: "Mary, hold kun Modet oppe."— Det var dog ikke blot Tjenestepigerne, Mrs. Lincoln udøste sin Galde over; en Onkel af en af disse henvendte sig en Gang til hende og bad hende forklare, hvorfor hun havde været saa grov mod hans Søsterdatter; Mrs. Lincolns Sprog og Opførsel var af den Beskaffenhed, at han var glad over at kunne tage Flugten; men han blev nu selv opbragt og opsøgte Lincoln; denne tog imidlertid Sagen helt rolig og bemærkede blot: "Min Ven! Det bedrøver mig at høre alt dette; men lad mig i al Oprigtighed spørge Dem: kan ikke De udholde i nogle faa Øieblik, hvad der har været min daglige Lod i femten Aar?" Disse Ord blev udtalt med en saa sørgmodig Stemme og med saadanne Tegn paa Smerte, at Manden forglemte sin Vrede og greb Lincolns Haand, idet han udtalte sin dybe Medlidenhed med ham og bad ham undskylde, at han havde tiltalt ham paa en ubeskeden Maade.

En af Lincolns Venner paastaar, at Lincoln væsentlig skyldte sin Hustru sin Fremgang som Politiker og sit endelige Valg til Præsident. Han paastaar, at det var en Lykke for Lincoln og end mere for Landet, at hans Hustru ofte gjorde det saa varmt for ham hjemme, at han var nødt til at tilbringe det meste af sin Tid ude. Istedet for som andre Mænd at tilbringe sine Aftener i Familjekredsen, tilbragte Lincoln sin Tid ude blandt Folket: hvor som helst en Flok Farmere og andre var samlede, der var Lincoln midt iblandt dem og drøftede Politik med dem og underholdt dem med sit rige Forraad paa Smaahistorier. Naar han var ude paa Reiser, reiste han ikke hjem om Lørdagsaftenerne, som de andre Sagførere pleiede at

Lincolns Hustru i "det hvide Hus."

gjøre, men tilbragte Søndagen sammen med en Skare Beundrere, der samledes omkring ham. Følgen af denne stadige Omgang med Folket var, at han var langt bedre kjendt og havde flere Venner end nogen anden Mand i sin Kreds. Paa denne Maade var hans Hustru, uden at tilsigte det, en væsentlig Aarsag til hans Forfremmelse. Hvis Lincoln havde ægtet en fredelig, huslig hverdagsagtig Kvinde, der havde søgt sin Lykke i at gjøre sin Mand lykkelig — en, der vilde have seet op til ham, elsket ham og baaret over med hans Svagheder i Hjemmet, kunde Udfaldet af Lincolns Liv let være blevet anderledes. Havde han havt et hyggeligt Hjem, hvori han kunde tilbringe sin Tid, naar den ikke var optaget af Arbeide for dagligt Brød, vilde han ikke havt en saa stor Kreds af Venner og Beundrere, og uden disse kunde han ikke have klatret op ad den Forfremmelsens Stige, der tilsidst satte ham istand til at opnaa Landets høieste Embede, hvis Beklædelse af en anden paa den Tid uden al Tvivl vilde betyde Unionens Opløsning og Negerslaveriets Bevarelse gjennem mange kommende Slægter.

Lincoln som Præsident: — Begivenhederne i 1861.

Lincolns første officielle Handling efter sin Indsættelse i Præsidentembedet den 4de Marts 1861 var Udnævnelsen af sine Ministre. Hans store Rival William H. Seward, som Dr. Holland kalder "den største Statsmand

i det republikanske Parti, og hvis lige eller Overmand ikke fandtes i Landet," blev — uden Tvivl ifølge de politiske Lederes Forlangende — udnævnt til Førsteminister eller Statssekretær. Salmon P. Chase, der stod næsten lige høit Befolkningens Anseelse som Seward, blev udnævnt til Finansminister eller Skatkammersekretær. Chase havde i lang Tid været en ivrig Abolitionist; Seward var en af de Politikere, der havde et skarpt Øie for, i hvilken Retning Vinden blæste; han var den første, som offentlig udtalte, at den "uundgaaelige Kamp" mellem Slavemagten og dens Modstandere nærmede sig; men han synes at have troet, at under denne Kamp burde en "høiere Lov" end Landets Konstitution adlydes, medens Lincoln ikke vilde lytte til et Brud paa Konstitutionen for at afskaffe Slaveriet. Til Krigsminister (Krigssekretær) blev Simon Cameron, ifølge en Overenskomst med Lincolns Ven og politiske "Manager" David Davis, udnævnt. Det var en for Lincoln yderst ydmygende og vanærende Udnævnelse, der blev af uberegnelig Skade for Landet. At stille en af Landets mest korrupte Politikere, der ikke havde det ringeste Kjendskab til Militærvæsenet, i Spidsen for Krigsdepartementet paa en Tid, da Landets største militære Geni og en grundærlig Mand behøvedes i denne Stilling, var et utilgiveligt Feilgreb, som Lincoln inden kortere Tid end et Aar søgte at rette paa ved at afskedige og landsforvise ham, d. v. s. han tillod ham at ansøge om Afsked og udnævnte ham derpaa til Minister til Rusland! Istedet for at gjøre sig Venner med den urette Mammon ved at bestyre Krigsdepartementet udelukkende til Fordel for Kontraktører for Krigsforraad kunde han der benytte sin diplomatiske Dygtighed til at overtale Czarens Regje-

ring til at importere amerikanske Kontraktører for at anlægge Jernbaner.

Til Indenrigsminister eller Sekretær for Indrede-partementet udnævnte Lincoln en Indiana-Politiker ved Navn Caleb B. Smith, som David Davis berettes at have lovet Embedet for at faa ham til at formaa Indianas Delegater til at give Lincoln sine Stemmer ved Chicago-Konventionen. Gideon Wells fra Connecticut blev udnævnt til Marineminister, Edward Bates fra Missouri til General-Advokat og Montgomery Blair fra Maryland til General-Postmester.

Lincolns næste Hverv bestod i at rense hin Augias-stald, Departementerne, der berettes at have været opfyldte af Rebeller eller ialfald af Personer, hvis Sympatier var mere paa Sydens end paa Nordens Side, eftersom de jo var blevne ansatte af det Parti, der altid havde været Slavemagtens lydige Redskab. At afskedige disse var ellers ingen vanskelig Sag, men at træffe et heldigt Valg for at fylde deres Pladse blandt den uhyre Skare af hungrige "Patrioter", var ingen let Sag. Om en lignende Tilstand berettes i alle nationale Embeder: næsten alle Ministerposter i fremmede Lande var besatte med Rebeller eller Rebellernes Tilhængere, der havde gjort sig Flid for at "forberede" de udenlandske Regjeringer for det Skridt, som Sydstaterne ventedes at ville tage, saa snart Anti-slaveri-Partiet opnaaede Magten. Alle disse Ministre blev derfor strax hjemkaldte, og deres Pladse besatte med loyale Mænd — om ikke altid med dygtige Diplomater.

Lincolns Hovedopgave som Præsident bestod i, for at bruge hans Embedseds Udtryksmaade, at "bevare, beskytte og forsvare" Unionen. Ved sin Tiltrædelse til Embedet

fandt han Unionen splittet: syv af de femten Slavestater var formelt "udtraadte" af Unionen, og de øvrige iagttog skarpt Begivenhedernes Gang i den Hensigt at slutte sig til det Parti, der maatte synes at have den bedste Udsigt til Held, medens Fristaternes Befolkning var delt i sine Anskuelser om, hvorvidt de "egensindige Søsterstater„ skulde tillades at "gaa i Fred", eller om Magt skulde anvendes for at tvinge dem til at forblive i Unionen. For Lincoln gjaldt det først og fremst at styrke Unionsaanden overalt: blandt Befolkningen i Sydens Grænsestater som blandt Befolkningen i Norden. Ved Besættelsen af Embeder maatte han altid have dette for Øie: Mænd, der havde Indflydelse blandt de vaklende Unionister maatte fastknyttes til Unionens Sag ved at skjænkes høie Embeder, og dog maatte stor Forsigtighed øves, for at ingen Forrædere skulde blive ansatte. Det var ellers mærkværdigt, hvorledes et fedt Unions-Embede forvandlede de værste Rebeller til ivrige Unionister.

Det bør bemærkes, at naar Ordet Rebel her benyttes, da sker det ifølge den Forstaaelse, at Konstitutionen er, som den selv erklærer, Landets høieste Lov, og at Nationalregjeringen derfor i alt, hvad der angaar Unionens Sag, d. v. s. i alt, hvad der ikke angaar en Stats indre Anliggender, staar over de forskjellige Staters Regjering; ifølge denne Forstaaelse kan der ikke være nogen lovlig Udtrædelse af Unionen; enhver Stat, der tilstemte den saakaldte Udtrædelseserklæring, gjorde sig derved skyldig i Forræderi, og dens Befolkning maa benævnes Rebeller. Blandt disse Staters Befolkning saa vel som blandt en stor Del af Demokraterne i Norden herskede helt modsatte Anskuelser. De ansaa den Omstændighed, at

Nationalregjeringen ikke besidder anden Myndighed end den, som de forskjellige Stater ifølge Konstitutionen udtrykkelig har tilstaaet den, som et Bevis for, at Staternes Regjering staar over Nationalregjeringen, og at selvfølgelig en Stats Befolkning har større Pligter mod sin Stats Regjering end mod Nationalregjeringen. Ifølge denne Forstaaelse nedlagde de "udtraadte" Staters Borgere i de Forenede Staters Tjeneste — militære saa vel som civile — i Regelen sine Embeder og stillede sig paa sin Fødestats Side; saa langt fra at anse det som Forræderi mod sit Fødeland ansaa de det som den høieste Patriotisme; de Forenede Stater var ikke ifølge deres Anskuelser deres Land; Virginia eller Syd-Carolina eller en anden Stat var deres Føde- og Fædreland.

En af de saakaldte Konfødererede Staters Regjerings første Handlinger var at ansætte og afsende tolv Kommissærer til Washington for at indgaa en Traktat med de Forenede Staters Regjering. Medens Lincoln negtede at føre nogen Underhandlinger med dem, og kun sendte dem et Exemplar af sin Inaugurations-Tale, for at de kunde erfare hans Anskuelser om Unionens Uopløselighed og hans Pligt til at "bevare, beskytte og forsvare" den, lod han dem dog uforstyrret tilbringe en hel Maaned i Washington, og de erkyndigede sig i denne Tid om hvert eneste Skridt, som Regjeringen foretog sig. Der var naturligvis dem, som tilraadede Lincoln at arrestere dem som Forrædere; men han havde bestemt sig paa ikke at foretage sig noget, der kunde ophidse Rebelstaternes Befolkning eller den Del af Nordens Befolkning, der delte deres Anskuelser om en Stats Ret til at udtræde af Unionen naar som helst, Desuden var Lincoln en altfor stor Frihedsven til at lade

Folk arrestere for deres Anskuelsers eller Udtalelsers Skyld. Saa længe en Mand eller en Stat ikke i Handlinger optraadte fiendsk mod Unionen, vilde han ikke anse ham eller den som Oprører. Endelig behøvede Lincoln endnu betydelig Tid for at forberede sig til den forestaaende Kamp. Da han overtog Regjeringen, var den fuldstændig uforberedt for Krig: Skatkammeret var tomt, Flaaden befandt sig i fjerne Farvande, og næsten alle Vaaben i Landet var enten bleven solgte til "Militærforeninger" i Sydstaterne eller indlagte i Sydens Arsenaler, der nu var bleven tagne i Besiddelse af vedkommende Stats Regjering, som ikke længere anerkjendte Nationalregjeringens Ret inden sine Grænser. Lincoln lagde sine Planer og virkede for deres Gjennemførelse, saa godt det lod sig gjøre, uden at bryde sig om Offentlighedens Skraal eller sine Venners Raad; thi han følte sig overbevist om, at han havde en klarere Oversigt over Tilstanden i Landet end nogen af dem, der optraadte som hans Raadgivere, og de senere Begivenheder beviste, at han havde Ret.

Lincoln vilde give Rebellerne Anledning til at affyre "det første Skud" — det eneste, som han vilde anse som tilstrækkeligt Bevis for, at de var Rebeller —, og han vilde ikke give dem denne Anledning, førend han var færdig til at "besvare" det. De senere Begivenheder godtgjorde, at han godt kunde have opsat længere med at give Rebellerne denne Anledning; thi Regjeringen var endnu ikke forberedt for en Krig, medens Rebellerne allerede fra først af var forberedte derfor. De havde i flere Aar i Stilhed oprettet Militærforeninger, som de havde forsynet med Nationalregjeringens Vaaben, medens Regjeringen befandt sig i deres Hænder.

Lincoln havde i sin Inaugurations-Tale erklæret, at han vilde benytte sin "Myndighed til at holde, okkupere og gjenindtage Eiendomme og Steder tilhørende National-regjeringen". Et af disse Steder var Fort Sumter i Charleston, Syd-Carolina. Major Anderson havde en Garnison af kun sytti Mand under sin Kommando, og skjønt han vidste, at Byen var fuld af Rebeltropper, og saa, at Batterier blev opførte paa alle Kanter, negtede han dog at overgive Fortet Han havde i flere Maaneder anmodet Regjeringen om Undsætning, og Præsident Buchanan havde sendt en liden Dampbaad, "Star of the West", derhen med Proviant, men da den var bleven skudt paa af Rebelbatterierne nær Charleston, var den vendt tilbage med uforrettet Sag. Lincoln ansaa sig inden en Maaned efter sin Tiltrædelse til Embedet færdig til at give Rebellerne den attraaede Anledning til at begynde Krig. Han besluttede at sende et ubevæbnet Skib med Proviant til Fort Sumter og lod Rebellerne faa Underretning derom. Rebellerne, under General Beauregards Anførsel, besluttede at indtage Fortet før Skibets Ankomst. Den 12te April, Kl. 3½ om Morgenen, modtog Major Anderson Underretning fra General Beauregard om, at hvis han ikke inden en Time havde forladt Fortet, vilde Bombarderingen begynde. Nøiagtig paa Minuttet affyrede Rebellerne det første Skud. Efter fireogtredive Timers Bombardement, hvorunder dog ikke en eneste Person blev dræbt eller saaret, blev Fortet overgivet til Rebellerne, medens Garnisonen fik Lov til at trække sig tilbage uden at gjøres til Krigsfanger.

Efterretningen om Fort Sumters Indtagelse af Rebellerne spredte sig med Lynets Fart over hele Landet.

Den slumrende Krigeraand blev sat i fuld Fyr og Flamme. Hele Nordens Befolkning, uden Hensyn til Parti eller Sekt, syntes for Øieblikket besjælet af kun en eneste Tanke: at hævne den blodige Fornærmelse mod Nationens Flag og Myndighed. Nu var det Lincolns Tid til at handle. Dagen efter udstedte han en Proklamation, hvori han anmodede de loyale Stater om at stille 75,000 Mand til Nationalregjeringens Raadighed "for at beskytte Hovedstaden og undertrykke de Komplotter, der var bleven dannede for at modsætte sig Udøvelsen af de Forenede Staters Love, samt for at gjenindtage de Forenede Staters Forter, Steder og Eiendomme, som Oprørerne havde sat sig i Besiddelse af." Samtidig sammenkaldtes Kongressen til et extraordinært Møde den 4de Juli.

Havde Lincoln før søgt at oprette en Armee, vilde det store Flertal af Nordens Befolkning have beskyldt ham for at opægge Syden til Krig. Nu hørtes der intet andet Misnøie med hans Handlemaade, end at han havde nølet for længe.

Fire Dage senere udstedte Præsidenten en Proklamation, hvori han erklærede alle Havne i Syd-Carolina, Georgia, Alabama, Florida. Missississippi, Louisiana og Texas blokerede.

Aftenen før Udstedelsen af sin første Proklamation modtog Lincoln et uventet Besøg af sin gamle Modstander Senator Douglas; han var ledsaget af Lincolns gamle Ven Kongresmand Ashmun (fra Massachusetts), som troede, at dette var en beleilig Tid til at faa istand en Forligelse mellem dem. Det havde kostet Douglas megen indre Kamp at bekvemme sig til at besøge Lincoln uden en direkte Indbydelse, men paa hans Hustrus indtrængende

Forestilling om at glemme det forbigangne og kun have Fædrelandets fremtidige Vel for Øie besluttede han at besøge Præsidenten. Lincoln modtog ham venligt og oplæste sin Proklamation for ham. Douglas erklærede, at han var hjertelig enig i alt, hvad Præsidenten havde sagt deri; dog troede han, at to hundrede tusen Mand burde sammenkaldes; "De kjender ikke disse Mænds vanærende Hensigter saa godt, som jeg gjør," sagde han til Lincoln. Derpaa aabenbarede han alle Rebellernes Planer og gav Præsidenten værdifulde Raad om, hvorledes deres onde Anslag kunde gjøres til intet. Lincoln blev fuldt overbevist om, at Douglas i sit dybeste Indre var en ægte Fædrelandsven, og de skiltes ad som oprigtige Venner — for aldrig mere at mødes paa denne Side af Graven. Douglas lod endnu samme Aften et Telegram udsende over hele Landet, hvori det berettedes, at den store demokratiske Leder havde havt en Sammenkomst med den republikanske Præsident, og skjønt de var lige uenige som før angaaende alle Partispørgsmaal, var de dog fuldstændig enige om, at Unionen maatte bevares, og at Hovedstaden maatte forsvares, hvad det end maatte koste. Der er ingen Tvivl om, at dette Telegram bidrog meget til at gjøre Demokraterne i Norden saa venligt stemte mod Præsidentens Krigspolitik. Douglas reiste senere gjennem Vesten og opflammede ved sin Veltalenhed Fædrelandskjærligheden hos Folk af alle Partier. Han erklærede, at ingen kunde være en god Demokrat uden tillige at være en loyal Fædrelandsven. Men de sidste Maaneders vexlende og rystende Begivenheder — en Følge af den Politik, han saa længe havde forsvaret — havde nedbrudt "den lille Kjæmpes" Aandskraft og Helbred, og han døde den 3dje Juni efter

kort Tids Sygeleie; der var vistnok faa, der sørgede saa oprigtigt over hans ubetimelige Bortgang som Lincoln; selv overlevede han ham kun fire Aar efter Sammenkomsten hin 14de April.

Rebellernes Planer erfaredes at være at forlede Nationalregjeringen til Krig, førend den var forberedt derfor, derpaa indtage Hovedstaden og ved denne pludselige Seir bevæge alle Slavestater til at slutte sig til Konføderationen. Hvis Fristaterne ikke skulde være villige til at slutte Fred paa saadanne Betingelser, som Slavemagten maatte opstille, var det Hensigten at udkjæmpe Kampen paa Fristaternes Grund.

Rebellernes Beregninger om Nordens hjælpeløse og splittede Tilstand slog imidlertid feil, og dermed omstyrtedes alle deres storartede Planer. Vi har allerede hørt, at Fort Sumters Fald faktisk forenede hele Nordens Befolkning til et eneste Krigsparti. Præsidentens Opfordring om 75,000 Mand til Hovedstadens Forsvar besvaredes øieblikkelig. Massachusetts Guvernør, N. P. Banks, havde allerede tre Aar før Krigen formaaet Legislaturen til at bevilge Midler til Statsmilitsens Udrustning for, som han sagde, at være færdige, naar Slaveeiernes Opstand maatte indtræffe, hvilket, ifølge hans Mening, vilde ske, saa snart Antislaveri-Partiet opnaaede Magten i Nationalregjeringen. Nu var han selv rede til at stille sig i Spidsen for disse veløvede og veludrustede Tropper. Inden en Uge befandt de sig i Hovedstaden, skjønt de havde maattet kjæmpe sig frem gjennem det foregivne loyale Maryland, hvis Befolkning paa faa Undtagelser nær sympatiserede med Rebellerne.

Følgende Oplysninger vil give Læseren et Begreb om de to krigsførende Magters Styrke:

Slavestaternes frie Befolkning udgjorde ved Opstandens Udbrud omtrent otte Millioner og Slavebefolkningen omtrent fire Millioner. Fristaternes Befolkning udgjorde derimod over nitten Millioner. Af de femten Slavestater gjorde imidlertid kun elleve Oprør, og disse havde mindre end sex Millioner frie Indbyggere. Alle Oprørsstaternes Tropper, der deltog i Krigen, udgjorde neppe over 600,000 Mand, medens deres hele Krigsstyrke aldrig nogen Gang udgjorde over 200,000 vaabendygtige Mænd. Disse Tal er officielle og paalidelige. Ifølge officielle Opgaver deltog over 2,800,000 Mand i Krigen paa Fristaternes Side. Efter Midten af Oktober 1861 udgjorde Fristaternes vaabenføre Styrke aldrig mindre end 600,000 Mand og ofte over en Million; ved Krigens Slutning blev over en Million Mand udmønstrede. Med en saa uhyre stor Forskjel i de krigsførende Magters Styrke er det forbausende, at Krigen kunde vare næsten fire Aar, medens Præsidenten og hans Raadgivere ved dens Udbrud gjorde Regning paa, at den ikke vilde vare over tre Maaneder. Høit som Lincoln stod som Statsmand, var han dog aldeles ubekjendt med Krigskunstens Regler. Blandt hans Ministre var der ingen, som forstod Sagen bedre end han. General Scott, Armeens Øverstbefalende, var gammel og saa svag, at han ikke kunde forlade sit Hus i Washington; han saa sig i November 1861 nødt til at søge om Afsked, og fra den Tid indtil General Grants Udnævnelse til Øverstbefalende i Marts 1864 var den uhyre Unionsstyrke i Virkeligheden uden noget Hoved. Intet Under, at Napoleons General-Adjutant, der besøgte Landet under

Krigen for at sætte sig ind i Forholdene, rapporterede, at "Unionsarmeen er den bedst udrustede og slettest kommanderede Armee i Verden."

I Januar 1863 udtalte Lincoln sig saaledes til nogle Personer, der havde indfundet sig for at gjøre ham opmærksom paa Hovedfeilen ved Regjeringens Krigsførelse indtil den Tid, nemlig at dens Armeer var saaledes adspredte over hele Landet, at Hovedarmeen altid var for svag til at udrette noget afgjørende: "Jeg maa bekjende for eder, mine Herrer, at der i Forbindelse med denne Krigs Bestyrelse har været en Kjendsgjerning, som jeg ikke har været istand til at forstaa. Det er sandt, at vi har havt al denne uhyre Styrke i Felten, og dog er endnu intet Slag blevet leveret, hvori 70,000 Mand har deltaget paa vor Side. Da jeg besøgte Antietam efter Slaget [17de September 1862], fandt jeg mellem 92,000 og 93,000 vaabendygtige Mænd under General McClellands umiddelbare Anførsel, og dog udgjorde hele den Styrke, som deltog i hint Slag, foruden den Styrke, der kort før havde deltaget i Slaget ved South Mountain, ikke over 70,000 Mand. Saaledes har det været lige fra Krigens Begyndelse til den nuværende Tid. Saadanne Kjendsgjerninger som disse indrømmer jeg at overgaa min Forstand."

Ved en anden Leilighed sagde han til en Dame, der søgte at overtale ham til at lade alle "syge" Soldater vende hjem, indtil de blev friske: "Hvor mange Mænd tror De, at Regjeringen havde i sin Tjeneste som Medlemmer af Potomac-Armeen, da Slaget ved Antietam fandt Sted? Af 170,000 Mand, som Regjeringen havde i sin Sold i denne Armee, kunde kun 83,000 deltage i Kampen.

Hvis enhver Mand, som var istand til at være tilstede, havde været paa sin Plads, kunde denne Krig være bleven bragt tilende den Gang; men de var adspredte her og der over Norden — nogle paa Orlov. Det var en sørgelig Affære."

Som Armeens og Flaadens Øverstbefalende havde Lincoln et uhyre Ansvar. Han indrømmede selv, at han ikke kunde begribe, hvorledes det gik til, at skjønt han havde over 600,000 Mand i Marken, kunde ingen af hans Generaler under Krigens to første Aar møde Fienden med over 70,000 Mand. Dog maatte han have givet sit Samtykke til, at disse Armeer blev adspredte over en Landstrækning langs Oprørsstaternes Grænse fra Atlanterhavet til Missourifloden, istedet for at samle dem omkring Hovedstaden og derfra slynge dem ud under e n dygtig Anførers Overkommando mod Rebellernes Hovedstad eller Hovedarmee, saaledes som hele Nordens Befolkning altid forlangte, med Undtagelse af de Kontraktører, der havde Fordel af Krigens Fortsættelse. Undskyldningen for at sprede Armeerne i en næsten uafbrudt Slaglinje paa over 1000 Mile var naturligvis, at Fristaterne maatte beskyttes mod Indfald. Krigen antog saaledes i lang Tid Karakteren af en F o r s v a r s k r i g, medens Nationalregjeringen havde Tropper nok til sin Raadighed til at gjøre den til en kort og afgjørende A n g r e b s k r i g.

Det maa imidlertid indrømmes, at Sydstaterne havde visse vigtige Fordele over Nordstaterne. Et overveiende stort Antal af de Forenede Staters Armees Officerer var Sydstatsmænd, og disse — deriblandt de fleste ældre og mest erfarne — udtraadte ved Krigens Udbrud af Unionens Tjeneste og indtraadte i Rebel-Armeens Tjeneste.

Desuden var Sydens Slavearistokrati bedre skikket for og fortrolig med Militærlivet end nogen Klasse i Norden. Endelig var den øvrige hvide Befolkning mere krigersk anlagt end Nordens Befolkning; de foragtede Arbeidet og satte megen Pris paa Jagt og "Sports"; næsten hver eneste Mand var derfor en god Skytte. Det fortjener at nævnes, at i Krigen mod England (1812—1814) og mod Mexico (1846—1848) deltog næsten dobbelt saa mange Sydstatsboere som Nordstatsboere.

Men alle disse Fordele burde mere end opveies af Nordstaternes Fordele, saasom: mere end en tredobbelt Befolkning til at udskrive til Soldater og mere end dobbelt saa stor Befolkning til at bære Krigens Byrder; Besiddelsen af en betydelig Flaade til Sydens Havnes Blokade; Krigens Indskrænkning hovedsagelig til Rebelstaternes Omraade, saa at Ødelæggelserne af Eiendomme næsten udelukkende svækkede Oprørerne.

Hovedmangelen ved Nordstaternes Armee var Mangelen paa dygtige Anførere, især Mangelen paa en Overgeneral, der ikke blot besad en klar Indsigt i, hvad der krævedes for at vinde en afgjørende Seir i den kortest mulige Tid — Sammenhobningen af saa godt som den hele uhyre Unionsstyrke paa et Sted og dens Udslyngen mod Oprørets Hjerte, Rebellernes Hovedstad eller Hovedarmee —, men som tillige havde saadan Indflydelse over Regjeringen og Befolkningen, at han kunde faa sine Planer gjennemførte. En saadan Mand fandtes ikke i Norden ved Krigens Udbrud. Der krævedes tre Aars blodige Kampe for at uddanne ham og forberede Regjeringen og Befolkningen til at lade ham følge sin egen Plan.

Ved Ansættelsen af civile til Anførere toges der

Regelen mere Hensyn til deres politiske Anseelse end deres mulige Skikkethed til militære Anførere. Politikere tillodes at lege Generaler, som om deres Armee bestod af Tinsoldater. Først naar en Generals Udygtighed var bleven bevist ved et Nederlag paa Slagmarken, blev han "afløst" af en anden, der maaske ikke var bedre. I December 1863 opdagede Kongressen, at der var niogotti (89) saadanne "afløste" Generaler uden Ansættelse, skjønt de vedblev at trække fuld Løn baade for sig selv og sine Stabsofficerer!

Præsidentens Budskab til Kongressen den 4de Juli 1861 indeholder en saa grei og sammentrængt Oversigt over Begivenhederne indtil den Tid, at det hidsættes med kun nogle faa Udeladelser, der er antydede paa den sædvanlige Maade.

Medborgere af Senatet og Repræsentanthuset!

Da I er bleven sammenkaldte til et extraordinært Møde ifølge Konstitutionen, henledes eders Opmærksomhed ikke til nogen ordinær Lovgivning.

Ved Begyndelsen af indeværende Præsident-Termin for fire Maaneder siden befandtes Nationalregjeringens Funktioner almindelig suspenderede i Staterne Carolina, Georgia, Alabama, Mississippi, Louisiana og Florida — med Undtagelse alene af Postvæsenet.

Inden disse Stater var alle Forter, Arsenaler, Skibsværfter, Toldhuse og lignende, indbefattet de løse og faste Eiendomme i og omkring dem, bleven tagne i Besiddelse og beholdtes i aabent Fiendskab mod denne Regjering, med Undtagelse af Fortene Pickens, Taylor og Jefferson nær Floridas Kyster og Fort Sumter ved Charlestons Havn i Syd-Carolina. De saaledes tagne Forter var

bleven forstærkede og nye anlagte, og bevæbnede Tropper var bleven organiserede: altsammen i samme erklærede fiendtlige Hensigt.

De i Nationalregjeringens Besiddelse værende Forter i og nær disse Stater var enten beleirede eller truedes ved Krigsforberedelser, og især var Fort Sumter næsten helt omringet af velbeskyttede fiendtlige Batterier med Kanoner af samme Slags som Fortets, men maaske ti Gange saa talrige. Et uforholdsmæssigt stort Antal af Regjeringens Geværer og Rifler havde paa en eller anden Maade fundet Veien til disse Stater og var bleven tagne i Besiddelse for at anvendes mod denne Regjering. Regjeringens opsamlede Indtægter inden samme blev ogsaa tagne i Besiddelse i samme Hensigt. Flaaden var adspredt i fjerne Farvande, saa at kun en yderst liden Del deraf befandt sig i Regjeringens umiddelbare Nærhed. Officerer i Nationalregjeringens Armees og Marines Tjeneste var fratraadte i stort Antal, og de fleste af disse havde grebet til Vaaben mod Regjeringen. Samtidig og i Forbindelse med alt dette blev den føderale Unions Opløsning aabent erklæret for at være Hensigten. I Overensstemmelse med denne Hensigt var der i hver af disse Stater bleven vedtaget en Ordinans om, at vedkommende Stat var adskilt fra den nationale Union. En Formular for Oprettelsen af en af disse Stater bestaaende forenet Regjering var bleven udstedt, og denne ulovlige Organisation paakaldte allerede under Navnet de Konfødererede Stater udenlandske Magters Godkjendelse, Bistand og Indblanden.

Under denne Tingenes Tilstand og forvisset om, at det var den tiltrædende Præsidents Pligt at hindre, om muligt, Fuldbyrdelsen af dette Forsøg paa at ødelægge den føderale Union, blev et Valg af Midler til dette Øiemed uundgaaeligt. Dette Valg blev gjort og erklæret i Inaugurations-Talen. Den valgte Fremgangsmaade tilsigtede Udtømmelsen af alle fredelige Midler, førend der tyedes til kraftigere Midler. Jeg forsøgte kun at beholde de offentlige Steder og Eiendomme, der ikke allerede var

fratagne Regjeringen, og at inddrive Statsindtægterne, idet jeg med Hensyn til Resten stolede paa Tiden, Sagens Drøftelse og Afstemninger. Regjeringen lovede de selvsamme Folk, der modsatte sig Regjeringen, at fortsætte Postens Besørgelse til dem paa Regjeringens Bekostning, og den gav gjentagne Løfter om ikke at forstyrre Befolkningen eller berøve dem nogen af deres Rettigheder. Af alt, hvad en Præsident grundlovsmæssigt og billigt kunde gjøre under saadanne Omstændigheder, blev saa meget undladt, som det ansaaes for muligt at undlade og endda vedligeholde Regjeringen.

Den 5te Marts blev et Brev fra Major Anderson, der havde Kommando over Fort Sumter, skrevet den 28de Februar og modtaget i Krigsdepartementet den 4de Marts, overleveret Præsidenten. I dette Brev udtalte han sin Mening om, at paa Grund af hans ringe Forsyning med Proviant kunde Undsætning ikke naa Fortet betids nok, da Fortet ikke kunde forsvares med en mindre Styrke end 20,000 veløvede Mænd. I denne Anskuelse var alle hans Officerer enige .... Sagen blev strax forelagt Løitnant-General Scott, der var fuldstændig enig i Major Andersons Anskuelse. Han tog dog Sagen under grundig Overveielse og raadførte sig med andre Officerer baade i Armeen og Marinen og kom efter fire Dages Forløb til samme afgjørende Overbevisning som før. Han erklærede ogsaa samtidig, at en saadan Styrke ikke da stod til Regjeringens Raadighed eller kunde opdrives og bringes til Stedet, inden den Tid Provziantforsyningen i Fortet vilde blive udtømt. Fra et rent militært Standpunkt betragtet var der nu intet andet tilbage for Regjeringen at gjøre end at se til at faa Garnisonen ud af Fortet i Sikkerhed.

Det ansaaes dog for yderst ruinerende at overgive Fortet paa denne Maade under Omstændighederne, — at den Nødvendighed, hvorunder det maatte ske, ikke vilde blive tilfulde forstaaet, — at det af mange vilde blive forklaret som en Del af en frivillig Politik, — at det vilde svække Modet hos Unionens Venner, gjøre dens

Modstandere dristigere og bidrage meget til at sikre disse Anerkjendelse i Udlandet, — at det i Grunden vilde fuldende vor nationale Ødelæggelse. Dette kunde ikke tillades. Garnisonen befandt sig endda ikke i Hungersnød, og førend den indtraf, kunde Fort Pickens undsættes, hvilket klarligen vilde antyde Regjeringens Politik og vilde bedre forberede Landet paa at antage Fort Sumters Rømning som en Militærnødvendighed. En Ordre blev strax bemyndiget affendt om Landsættelsen af Tropper i Fort Pickens fra Dampskibet "Brooklyn". Denne Ordre kunde ikke sendes tillands, men maatte sendes ad den længere Vei tilsøs. Den første Efterretning om denne Ordres Modtagelse modtoges netop en Uge før Fort Sumters Fald. Efterretningen var, at den Officer, der havde Kommandoen paa Dampskibet "Sabine", til hvilket Skib Tropperne var bleven overførte fra "Brooklyn", havde negtet at landsætte Tropperne, idet han foregav at handle ifølge en Slags Vaabenstilstand udstedt af den foregaaende Præsident, og hvorom den nuværende Administration kun havde hørt et ubestemt Rygte, inden den Tid nævnte Ordre blev udstedt. Nu at undsætte Fort Pickens, førend en Krise naaedes i Fort Sumter, var umuligt paa Grund af dette Forts Proviantforsynings Udtømmelse. Som en Forsigtighedsregel i Tilfælde af en saadan Konjunktur havde Regjeringen nogle Dage før begyndt at udruste en Expedition for saa meget som muligt at komme Garnisonen i Fort Sumter til Hjælp — en Expedition, som det kun var Hensigten at benytte, hvis Omstændighederne krævede det. Den stærkest forventede Grund til at benytte den var nu indtraadt, og det blev besluttet at affende Expeditionen. Som det var bleven besluttet i dette Tilfælde, blev Syd-Carolinas Guvernør underrettet om, at der vilde blive gjort et Forsøg paa at forsyne Fortet med Proviant, og at hvis Forsøget ikke blev hindret, vilde der ikke blive gjort noget Forsøg paa at forsyne Fortet med en større Garnison eller med Vaaben og Krigsforraad uden nærmere Underretning derom, eller med mindre det blev angrebet. Ved

Modtagelsen af denne Underretning blev Fortet bombarderet uden Afventelse af Expeditionen med Proviant.

Det vil saaledes indsees, at Angrebet paa og Indtagelsen af Fort Sumter ikke paa nogen Maade skede i Selvforsvar; thi det var vel bekjendt, at Garnisonen i Fortet ikke kunde gjøre noget Angreb. Syd-Carolinas Regjering vidste — og var udtrykkelig underrettet om —, at alt, hvad der ved hin Anledning vilde blive forsøgt, var at forsyne de faa og hungrige Mænd, der udgjorde Garnisonen, med Brød, med mindre den selv ved at modsætte sig dette skulde fremkalde mere. Den vidste, at denne Regjering ønskede at beholde Garnisonen i Fortet, ikke for at angribe den, men kun for at beholde sin synlige Besiddelsesret og saaledes bevare Unionen mod virkelig og øieblikkelig Opløsning, idet den, som allerede nævnt, stolede paa, at Tiden, Sagens Drøftelse og en Afstemning vilde tilsidst udjevne det hele; og den anfaldt og indtog Fortet netop i den modsatte Hensigt: at fordrive den føderale Unions synlige Myndighed og saaledes tvinge den til øieblikkelig Opløsning. At dette var deres Hensigt forstod Præsidenten meget godt, og da han i sin Inaugurations-Tale havde sagt: "I kan ikke have nogen Kamp, med mindre I selv er Angriberne," gjorde han sig Flid for ikke blot at holde denne Erklæring, men at holde Sagen saa fri for Spidsfindigheder, at Verden ikke vilde kunne være istand til at misforstaa den. Ved Begivenheden i Fort Sumter og dens medfølgende Omstændigheder opnaaedes hint Punkt. Da og derved begyndte Regjeringens Angribere Kampen med Vaaben, uden at der var en Kanon isigte eller ivente til at besvare deres Ild, med Undtagelse af de faa inde i Fortet, tidligere affendt til hin Havn til deres egen Beskyttelse og fremdeles rede til at yde hin Beskyttelse i alt, hvad som var lovligt. Ved denne Handling har de forkastet alt andet og paatvunget Landet det afgjørende Valg: "Øieblikkelig Opløsning eller Blod."

Og dette Valg indeholder mere end disse Forenede Staters Skjæbne. Det forelægger hele Menneskeslægten

Spørgsmaalet om, enten en konstitutionel Republik eller Folkeregjering — en Folkets Regjering ved det samme Folk — kan beskytte sit Landomraade mod dens egne indre Fiender. Det opstiller Spørgsmaalet om, enten misfornøiede Personer, der er for faatallige til i noget Tilfælde at kontrollere Regjeringen ifølge Loven, altid kan ifølge de i dette Tilfælde fremsatte Foregivender eller ifølge andre Foregivender eller vilkaarlig uden nogen Foregivender omstyrte deres Regjering og saaledes faktisk gjøre Ende paa al fri Regjering paa Jorden. Det tvinger os til at spørge: "Er der i alle Republiker denne iboende og dræbende Svaghed?" "Maa en Regjering nødvendigvis være for stærk for sit eget Folks Frihed eller for svag for at bevare sin egen Tilværelse?"

Ifølge dette Syn paa Sagen var der intet andet tilbage end at gjøre Brug af Regjeringens Krigsmyndighed og saaledes modstaa den Magt, der anvendes til dens Ødelæggelse, med Magt til dens Bevarelse.

Opfordringen [om Tropper] blev udstedt, og den besvaredes paa en yderst tilfredsstillende Maade og overgik med Hensyn til Enstemmighed de mest sangvinske Forhaabninger. Dog ydede ingen af de Stater, der i Almindelighed kaldes Slavestater, med Undtagelse af Delaware, et eneste Regiment under den regelmæssige Statsorganisation. Nogle faa Regimenter er bleven organiserede inden hine Stater ved private Bestræbelser og er bleven tagne i Regjeringens Tjeneste. Naturligvis ydede de saakaldte udtraadte Stater (hvortil Texas føiedes i Begyndelsen af Marts) ingen Tropper til Unionens Sag De saakaldte Grænsestater handlede ikke alle paa samme Maade, idet nogle af dem var næsten helt for Unionen, medens i andre — som Virginia, Nord-Carolina, Tennessee og Arkansas — blev Unions-Aanden undertrykt og bragt til Taushed. Virginias Handlemaade var mest mærkværdig, maaske af størst Vigtighed. En Konvention, der var valgt af Befolkningen for at overveie netop dette Spørgsmaal om Unionens Opløsning, var samlet i Virginias Hoved-

stad netop, da Fort Sumter faldt. Til denne Forsamling havde Folket valgt en stor Majoritet af erklærede Unionister. Næsten strax efter Fort Sumters Fald gik mange Medlemmer af denne Majoritet over til den oprindelige unionsfiendtlige Minoritet og vedtog sammen med den en Ordinans om Statens Udtrædelse af Unionen. Enten denne Forandring bevirkedes ved deres Godkjendelse af Angrebet paa Fort Sumter eller ved deres Misbilligelse af Regjeringens Modstand mod hint Angreb, er ikke nøiagtigt bekjendt. Skjønt denne Ordinans blev forelagt Vælgerne til Antagelse eller Forkastelse ved Afstemning inden lidt over en Maaned, begyndte dog Konventionen og Legislaturen (der samtidig var samlet paa samme Sted) samt ledende Mænd i Staten, som ikke var Medlemmer af nogen af disse, strax at optræde, som om Staten allerede var ude af Unionen. Krigsforberedelser blev tagne over hele Staten. De Forenede Staters Vaabenoplag ved Harper's Ferry og Skibsværftet ved Gosport nær Norfolk blev tagne i Besiddelse. Store Skarer af Tropper blev modtagne — maaske indbudne — ind i Staten med hele deres Krigsudstyr fra de saakaldte udtraadte Stater. En formel Traktat om midlertidig Alliance og Samvirken blev indgaaet med de saakaldte "Konfødererede Stater", og Medlemmer til Kongressen i Montgomery blev valgte; og endelig blev Oprørsregjeringen tilladt at gjøre Richmond til sin Hovedstad.

Virginias Folk har saaledes tilladt dette Kjæmpeoprør at bygge sit Rede inden dets Grænser, og denne Regjering har intet andet Valg end at optræde derimod, hvor den finder det. Og den har saa meget mindre at beklage, som Statens loyale Borgere har formelt paakaldt Regjeringen om Beskyttelse. Disse loyale Borgere er denne Regjering forpligtet til at anerkjende og beskytte som udgjørende Virginia.*)

I de saakaldte Grænsestater — i Grunden i Mellem-

*) Her sigtes til Vest-Virginias Adskillelse fra Virginia.

staterne — er der dem, som forsvarer, hvad de kalder en bevæbnet Neutralitet, d. v. s. en Bevæbning af hine Stater for at hindre Unions-Tropperne fra at gaa over deres Grund i en Retning og Oprørstropperne i en anden. Dette vilde være en fuldstændig Opløsning af Unionen. Figurlig talt vilde det være at opføre en uoverkommelig Mur langs Grænsen, — og dog ikke ganske uoverkommelig; thi under Skin af Neutralitet vilde Unionisternes Hænder bindes, medens Oprørerne vilde blive forsynede rigelig med Krigsforraad derfra — noget, der ikke kunde ske, hvis disse Stater var Oprørernes erklærede Fiender. Med et vilde det befri Oprørerne for alle Vanskeligheder, undtagen Blokaden udenfra; det vilde udrette for dem netop, hvad de mest ønsker — føde dem godt og sikre dem Unionens Opløsning uden nogen Kamp. Denne Plan erkjender ingen Troskab mod Konstitutionen — ingen Pligt til at bevare Unionen. Medens mange af dem, som har forsvaret den, uden Tvivl er loyale Borgere, er den dog i sine Virkninger meget skadelig.

Med Hensyn til Regjeringens Optræden kan det anføres, at først blev en Opfordring om femogtyve tusen Tropper udstedt, og kort efter blev en Proklamation om Lukningen af alle Havne i Oprørsdistriktet ved Blokade udstedt. Saavidt ansaaes det hele for lovligt. Nu erklærede Oprørerne sin Hensigt om at begynde med at drive Kaperi.

Andre Opfordringer blev udstedte om frivillige for at gjøre Tjeneste i tre Aar, med mindre de tidligere maatte udmønstres, og tillige for en stor Forøgelse af den regulære Armee og Marinen. Disse Skridt maatte tages, enten de var strengt lovlige eller ikke, ifølge hvad der syntes at være Offentlighedens Krav og en offentlig Nødvendighed, idet det haabedes, da som nu, at Kongressen beredvillig vilde godkjende dem. Det antages, at intet er bleven foretaget udenfor Kongressens konstitutionelle Kompetens.

Strax efter den første Indkaldelse af Militsen blev det anseet som en Pligt at bemyndige den kommanderende

General til i passende Tilfælde at suspendere habeas corpus Retten*) eller med andre Ord at arrestere og indespærre saadanne Personer, der maatte ansees som farlige for den offentlige Sikkerhed, uden at behøve at anvende den af Loven foreskrevne sædvanlige Fremgangsmaade. Denne Myndighed er med Forsæt bleven udøvet med stort Maadehold. Alligevel er Lovligheden af, hvad der er bleven gjort i denne Retning, bleven draget i Tvivl, og Landets Opmærksomhed er bleven henledet til den Paastand, at "en Person, der har aflagt Ed paa at paase Lovens Overholdelse, burde ikke selv overtræde den." Naturligvis blev denne Sag vel overveiet, førend nævnte Skridt blev taget. Alle de Love, som krævedes trolig overholdte, blev modstaaede og ikke overholdte i næsten en Tredjedel af Staterne.... [Her følger et noget udførligt Argument om Præsidentens Ret til at suspendere nævnte Lov].

*) D. v. s. en Persons Ret til inden 24 Timer efter Anholdelsen at stilles for en Dommer for at faa Anklagen mod sig undersøgt — en Ret, som ifølge Konstitutionen ikke kan suspenderes af de nationale Myndigheder, "med mindre den offentlige Sikkerhed, i Tilfælde af Oprør eller Indfald, maatte kræve det." Præsident Lincoln paastod, at han havde Ret til at suspendere denne Lov og kunde overlade til hvilken som helst Militærembedsmand at afgjøre, hvilke Personer burde arresteres og indsættes i Militærfængsler uden Forhør. Høiesteretsdommer Taney erklærede, at Kongressen alene kunde suspendere denne Lov, og at under ingen Omstændighed havde en Militærembedsmand Ret til at arrestere en Person, undtagen for Overtrædelse af de militære Love og Regler. Da Kongressen den 3dje Marts 1863 vedtog en Lov om, at under det daværende Oprør skulde Præsidenten have Myndighed til, naar som helst ifølge hans Anskuelser den offentlige Sikkerhed maatte synes at kræve det, at suspendere nævnte Ret, maa det ansees som afgjort, at Konstitutionen ikke hjemler ham en saadan Ret undtagen midlertidig, indtil Kongresse kan sammentræde og afgjøre, hvorvidt den offentlige Sikkerhed paa Grund af Indfald eller Oprør kræver Rettens Suspension.

Denne Regjerings Overbærenhed havde været saa usædvanlig og langvarig, at nogle udenlandske Magter blev forledede til at indrette sig, som om de antog, at den snare Ødelæggelse af vor nationale Union var sandsynlig. Medens Opdagelsen af dette gjorde Præsidenten noget urolig, glæder det ham at kunne sige, at de Forenede Staters suveræne Rettigheder nu praktisk respekteres overalt af udenlandske Magter, og at en almindelig Sympati lægges for Dagen over hele Verden.

Rapporter fra Finans-, Krigs- og Marineministeren meddeler alle Oplysninger, der ansees for nødvendige og bekvemme for eders Overveielse og Behandling, medens Præsidenten og alle Departementer vil være rede til at erstatte Manglerne derved eller meddele nye Oplysninger, som det maatte ansees vigtig for eder at kjende.

Det anbefales nu, at I yder de lovlige Midler til at gjøre denne Kamp kort og afgjørende, — at I stiller under Regjeringens Kontrol mindst 400,000 Mand og fire hundrede Millioner Dollars. Dette Antal er omtrent Tiendedelen af Personer i passende Alder inden de Egne, hvor tilsyneladende alle er villige til at tage Del, og Beløbet er mindre end Treogtyvendedelen af Værdien af de Eiendomme, som eies af Mænd, der synes villige til at opofre alt. En Gjeld paa sex hundrede Millioner Doll. nu er et mindre Beløb for hver Person end Nationalgjelden ved Revolutionens Slutning, og Landets Formue er nu større i Forhold til Befolkningen end da. Visselig har enhver ligesaa stor Grund nu til at bevare vor Frihed, som enhver da havde til at sikre den.

Et rigtigt Resultat paa denne Tid vil blive værd mere for Verden end ti Gange saa mange Mænd og ti Gange saa mange Penge. Ifølge indløbne Beviser fra Landet er der ingen Tvivl om, at Midlerne for dette Værk er rigelige, og at kun Lovgivningens Haand behøves for at give det lovlig Sanktion og den udøvende Myndigheds Haand for at give det praktisk Form og Effektivitet. En af Regjeringens største Vanskeligheder bestaar i at

undgaa at modtage Tropper hurtigere, end de kan udrustes. Med e t Ord: Folket vil redde Regjeringen, hvis kun Regjeringen selv vil gjøre sin Del maadelig godt.*)

[Her følger en lang Drøftelse af det saakaldte Statsretsspørgsmaal eller Spørgsmaalet om en Stats Ret til at udtræde af Unionen].

Dette er i Virkeligheden en Folkets Kamp. Paa Unionens Side er det en Kamp om at bevare i hele Verden den Regjerings Form og Substans, hvis Hovedopgave er at hæve Menneskenes Tilstand, at aftage de kunstige Byrder af deres Skuldre, at rydde Veien for alles prisværdige Fremskridt, at sikre alle en uhindret Begyndelse og ærlig Anledning i Livets Kappestrid. Givende efter for en delvis eller midlertidig Afvigelse paa Grund af Nødvendigheden er dette den Regjerings Hovedopgave, for hvis Tilværelse vi kjæmper.

Det glæder mig meget at tro, at de simple Folk forstaar og skatter dette. Det er værd at lægge Mærke til, at medens i denne Regjeringens Prøvelsesstund et stort Antal af dem, der var bleven skjænkede Embeder i Armeen og Marinen, har fratraadt og bevist sig falske mod den Haand, som har fødet dem, vides ikke en eneste simpel Soldat eller Sømand at have forladt sit Flag.

Stor Ære tilkommer de Officerer, der forbliver tro, trods deres Kammeraters forræderske Exempel; men den største Ære og vigtigste Kjendsgjerning af alt er de simple Soldaters og Sømænds enstemmige Standhaftighed. Som e n Mand har de, saa vidt vides, med Held modstaaet deres forræderske Bestræbelser, hvis Befaling de blot en Time før adlød som absolut Lov. Dette er det simple Folks patriotiske Instinkt. De forstaar uden Argument, at det ikke baader dem noget godt at ødelægge den Reaiering, som blev grundlagt af Washington.

---

*) Hele Krigens Historie er et Bevis for, hvor umaadelig slet Regjeringen udførte sin Del, medens Folket udførte sin forbausende godt.

Vor Folkeregjering er ofte bleven kaldt et Experiment. Vort Folk har allerede afgjort to Punkter: dens heldige Grundlæggelse og heldige Bestyrelse. Der forbliver endnu et: dens heldige Bevarelse mod et alvorligt indre Forsøg paa at omstyrte den. Det gjælder nu at bevise for Verden, at de, som ærligt kan seire ved et Valg, ogsaa kan undertrykke et Oprør,—at Stemmesedler er Kuglers retmæssige og fredelige Efterfølgere, — og at naar Stemmesedler har ærligt og grundlovsmæssigt afgjort en Sag, kan der ikke gjøres nogen heldig Appel til Kugler, — at der ikke kan være nogen heldig Appel undtagen til Stemmesedlerne selv ved senere Valg. Dette vil blive en stor Fredens Lexe, der vil lære Folk, at hvad de ikke kan indtage ved et Valg, kan de heller ikke indtage ved Krig, — den vil lære alle Daarskaben af at begynde Krig.

For at der ikke skal herske nogen Uro i oprigtige Mænds Sind om, hvad Regjeringens Fremgangsmaade vil blive med Sydstaterne efter Oprørets Undertrykkelse, anser Præsidenten det passende at sige, at det vil blive hans Bestræbelse, som bestandig, at rette sig efter Konstitutionen og Lovene, og at han sandsynligvis ikke vil forstaa Nationalregjeringens Myndighed og Pligter med Hensyn til Staternes og Folkets Rettigheder anderledes, end som han udtrykte sig i sin Inaugurations-Tale.

Han ønsker at bevare Regjeringen, for at den kan bestyres til Fordel for alle, som den blev bestyret af de Mænd, der oprettede den. Loyale Borgere overalt har Ret til at forlange dette af sin Regjering, og Regjeringen har ingen Ret til at tilbageholde eller forsømme dette. Det indsees ikke, at der ved at tilstaa den udøves nogen Tvang, nogen Erobring, nogen Undertrykkelse i nogen af disse Ords rigtige Bemærkelse. Konstitutionen bestemmer, og alle Stater har vedtaget denne Bestemmelse, at "de Forenede Stater skal sikre enhver Stat i Unionen en republikansk Regjeringsform." Men hvis en Stat kan lovlig udtræde af Unionen, kan den ogsaa, naar den har gjort det, afskaffe sin republikanske Regjeringsform. At hindre dens Ud-

trædelse af Unionen er derfor et uundværligt Middel til at sikre det omtalte Maal, og naar et Maal er lovligt og paalagt, da er ogsaa de uundværlige Midler dertil lovlige og obligatoriske.

Det var med den dybeste Bedrøvelse, at Præsidenten fandt det at være sin Pligt at gjøre Brug af sin Krigsmyndighed til at forsvare Regjeringen. Han maatte enten udføre denne Pligt eller opgive Regjeringens Tilværelse. Intet Kompromis kunde i dette Tilfælde indgaaes af Offentlighedens Tjenere — ikke at Kompromiser ikke ofte er passende, men fordi ingen Folkeregjering kan længe overleve Indrømmelsen af, at de, som seirer ved et Valg, kun kan redde Regjeringen fra øieblikkelig Undergang ved at opgive det Hovedpunkt, hvorom Valget dreiede sig. Folket selv, ikke dets Tjenere, kan med Tryghed forkaste sin egen vel overlagte Dom.

Som privat Borger kunde Præsidenten ikke have givet sit Samtykke til, at denne Statsforfatning skal forgaa; langt mindre kunde han forraade en saa stor og hellig Tillid, som disse frie Folk har betroet ham. Han følte, at han ingen moralsk Ret havde til at trække sig tilbage eller en Gang tage Hensyn til Faren for sit eget Liv i, hvad der maatte blive Følgen. I fuld Betragtning af sit eget store Ansvar har han hidtil gjort, hvad han ansaa som sin Pligt. I vil nu efter eders eget Skjøn gjøre eders. Han haaber oprigtig, at eders Synsmaade og Handlemaade saaledes maa stemme med hans, at alle tro Borgere, der er blevne forstyrrede i sine Rettigheder, maa blive overbeviste om, at de snart maa kunne opnaa dem under Konstitutionen og Lovene.

Og da vi saaledes har valgt vor Fremgangsmaade uden Svig og i en ærlig Hensigt, lad os fornye vor Tillid til Gud og gaa fremad uden Frygt og med mandige Hjerter.

Fjerde Juli 1861.

Abraham Lincoln.

I den korte Tid af en Maaned blev Kongressen, hvis Majoritet var Republikanere, færdig med den af Præsidenten foreslaaede Lovgivning og begyndte paa lidt mere, idet Senator Trumbull (sandsynligvis med Præsidentens Samtykke og for at berede Sindene for "den kommende Begivenhed") fremsatte et Forslag om alle Negerslavers Frigivelse i Oprørsstaterne. Kongressen var ikke blot villig til at gjøre alt, hvad Præsidenten anmodede den om, men endog mere: istedet for 400,000 Mand gav den ham Myndighed til at hverve 500,000 frivillige og istedet for 400 Mill. Dollars bevilgede den 500 Mill. Dollars til Krigsomkostninger. Kongressen vedtog ogsaa den af Finansminister Chase foreslaaede Plan om Finansvæsenets Ordning. Denne Plan indbefattede Optagelsen af et Statslaan paa 250 Mill. Dollars, Udstedelsen af Regjeringssedler for 50 Mill. Dollars og Forhøielsen af Indførselstolden.

Ved Oprørskrigens Udbrud — Fort Sumters Bombardement og Kapitulation — havde Oprørerne en Styrke af omtrent 36,000 Mand i Marken, nemlig henimod 20,000 i forskjellige Forter og 16,000 paa Vei til Virginia, hvilken Stat Rebel-Regjeringen besluttede at gjøre til Krigsskuepladsen, hvis det ikke maatte lykkes at indtage Washington og trænge ind i Norden. Den 6te Mai erklæredes Krig mod de Forenede Stater, og Rebel-Præsident Davis fik af Rebel-Kongressen Myndighed til at udkommandere 100,000 Statsmilits, udstede 100 Mill. Doll. i Papirpenge og optage et Laan paa 15 Mill. Dollars.

Senere fik han Myndighed til at hverve 400,000 frivillige og end senere til at udskrive alle hvide Mænd i Rebel-Staterne i Alderen af 18 til 35 Aar. Papirpenge blev udstedte og Laan optagne til et Beløb, som den 1ste Jan. 1864 udgjorde 1,220,866,042 Dollars.

Den 5te Juni (1861) ankom General Beauregard til Virginia og overtog Kommandoen over Rebeltropperne. Nationalregjeringen havde allerede sendt en Styrke paa 13,000 Mand under General Mansfields Anførsel ind i Staten. Hyppige Smaatræfninger fandt Sted uden noget Resultat. Inden Udgangen af Juni var omtrent 100,000 Unionstropper samlede ved Potomac-Floden under Gen. McDowells Overkommando. Hele Unionsstyrken bestod paa den Tid (ifølge Krigsministerens egen Rapport) af omtrent 230,000 Mand, der, med Undtagelse af Hovedarmeen, som snart forøgedes til 150,000 Mand, laa fordelt i smaa Armeer langs Rebel-Staternes Grænse, i Regelen under unge og uerfarne Generalers Anførsel.

General McClellan, med en Armee paa 10,000 Mand, understøttet af General Morris med en Armee paa 4,000 og General Rosecrans med en Armee paa 3,000, beseirede i Begyndelsen af Juli Rebellerne i Vest-Virginia og telegraferede den 14de Juli til Washington: "Oprøret er undertrykt i denne Del af Landet."

"Storarmeen" ved Potomac-Floden havde endnu intet udrettet af nogen Betydning, — eiheller fortjente den Navnet Armee; den bestod kun af en Samling Regimenter (for største Delen bestaaende af uøvede Rekruter), der ikke var blevet indøvede til at optræde i Fællesskab. Den første alvorlige Træfning fandt Sted Søndagen den 21de Juli nær den lille Elv Bull Run, omtrent Midtveis mellem

Centerville og Manassas, hvor General McDowell med en Styrke paa 35,000 Mand angreb en Rebelstyrke under General Beauregards Anførsel paa ikke over 20,000 Mand. McDowells Armee bestod af fire Divisioner, men disse havde ingen Øvelse i at optræde i Fællesskab; ikke en Gang hver Divisions forskjellige Brigader forstod at handle i Fællesskab. Hvis der var nogen Plan i Angrebet, bestod den i at slynge et Regiment ad Gangen mod Fienden; naar et Regiment havde kjæmpet sig træt, blev det afløst af et andet o. s. v. Saa tapre var imidlertid Unionssoldaterne, at Fienden blev drevet tilbage med betydeligt Tab, indtil General Johnston ud paa Eftermiddagen kom Beauregard til Undsætning med en Styrke paa 8,000 Mand, af hvilke 1,500 var veløvede Kavalerister, der angreb McDowells usammenhængende Regimenter i Flanken og drev dem paa Flugten i største Uorden. Rebellernes Tab var: 269 faldne, 1,533 saarede og 300 Fanger. Unionisternes Tab var: 481 faldne, 1,011 saarede og 1,460 Fanger, foruden en Mængde Krigsforraad bestaaende af 28 Feldtkanoner med over 100 Patroner for hver, 37 Ammunitionsvogne, 6 Esser, 4 Batterivogne, 64 Artilleriheste med Udstyr, over 500 Geværer med en halv Million Patroner og desuden hele Armeens Udstyr.

Saaledes forvandledes hvad der burde have været en afgjørende Seir til et sørgeligt Nederlag. General McDowell havde under sin Overkommando en Styrke af 75,000 Mand, men fik desuagtet af Armeens Øverstbefalende, General Scott, der laa syg i sit Hus i Washington, Ordre til at angribe Fienden med mindre end Halvdelen deraf, medens han var bleven forbudt at indøve sine Tropper til at handle i Fællesskab; selv den lille Styrke, hvor-

med Angrebet skede, var ikke i egentlig Forstand under hans Kommando; han vidste ikke engang, hvad de forskjellige Divisioner bestillede i Løbet af Dagen; den første Division deltog slet ikke i Kampen.

Hele Rebelstyrken i Virginia udgjorde den Gang ikke over 50,000 Mand, Unionsstyrken mindst det Tredobbelte, hvoraf McDowells Styrke paa 75,000 Mand og Pattersons paa over 25,000 Mand udgjorde Hovedarmeen, der var overdraget det specielle Hverv at knuse Rebelhæren; istedet derfor tillodes en Rebelstyrke paa mindre end 30,000 Mand at beseire en Del af deres Styrke og fuldstændig demoralisere den øvrige.

General McClellan blev nu overdraget Overkommandoen over Hovedarmeen, der ved Udmønstringen af den for tre Maaneders Tjenestetid sammenkaldte Statsmilits, Tab og Desertioner var bleven formindsket til 50,000 Fodfolk, 1000 Kavallerister, 650 Artillerister og 32 Feldtkanoner — en Styrke, som da ansaaes for nødvendig til Hovedstadens Beskyttelse, hvorfor al Tanke om at fordrive Rebellerne fra Virginia og Indtagelsen af Richmond blev opgivet indtil videre. Under en dygtig Overgenerals Kommando kunde Oprøret i denne Del af Landet nu være undertrykt. Istedet havde Oprørernes Seir indgivet dem Haab om ikke blot at kunne forsvare sig mod den store Overmagt, men endog om at kunne faa Anledning til at tage Fordel af et eller andet Feilgreb af Modstanderne til at indtage Hovedstaden og gjøre det rige Pennsylvania til Krigsskuepladsen.

McClellan tilbragte Sommeren med at forøge og indøve sin Armee, som i Midten af Oktober udgjorde over 150,000 Mand, medens Rebelstyrken i Omegnen af Ma-

nassas endda ikke var naaet op 50,000 Mand. Hele Nationens Haab var rettet mod ham. Da han overtog Overkommandoen, lovede han Præsidenten, at "Krigen vilde blive kortvarig, heftig og afgjørende." Han søgte at efterligne den store Napoleon i sine Udtalelser og fik snart Navnet "den unge Napoleon". Da han overtog Kommandoen, sagde han til Soldaterne i Præsidentens og Krigsministerens Nærværelse: "Soldater, I har lidt eders sidste Nederlag — I har gjort eders sidste Tilbagetog." Desuagtet lød i flere Maaneder de ensformige Efterretninger fra Krigsskuepladsen: "Alt er stille langs Potomac-Floden."

Stilheden blev dog i Løbet af Høsten 1861 afbrudt af nogle forholdsvis ubetydelige Begivenheder, som paa Grund af Befolkningens spændte Opmærksomhed blev Gjenstand for megen Omtale.

Rebellerne opdagede, hvad Slags General McClellan var, længe før Regjeringen og Nordens Befolkning opdagede det. Medens de foregav at frygte ham og lod det udbasunere over hele Norden, at de ansaa ham for Landets største General, gjorde de dog i Stilhed Nar af ham. Hans største Svaghed var at anse Fiendens Styrke mange Gange større, end den virkelig var. Han forbød alle Forsøg paa at forvisse sig om Rebelhærens virkelige Størrelse. Heraf var Rebellerne snare til at tage Fordel. Allerede i Slutningen af August begyndte de at samle en tilsyneladende stor Styrke paa en Bakke lige over for Washington, Munson's Hill. Her kunde Præsidenten, Krigsministeren og Armeens Øverstbefalende se, hvorledes Forskansninger blev opførte og Kanoner opstillede. Det foregaves, at en Styrke paa 100,000 Mand laa bag Bakkerne.

Henimod Slutningen af September fik Præsidenten Mc-Clellan overtalt til at gjøre et Forsøg paa i det mindste at forvisse sig om, hvor stærk Fienden var. Rebellernes Venner i Washington underrettede Rebellerne paa Munson's Hill om, at "den unge Napoleon" nærmede sig. Da han kom derhen, var ikke en eneste Rebel isigte. "Forskansningerne" bestod af et Brystværn af Jord uden nogen Grave foran; "Kanonerne" bestod af gamle Ovnsrør, sortmalede Tømmerstokke o. s. v. Men denne latterlige Affære, der gjentoges nær Centerville, hvor ogsaa 100,000 Mand foregaves at ligge forskansede, aabnede ikke "den unge Napoleons" Øine — ikke engang Præsidentens Øine — for, hvad Rebellerne troede om hans Dygtighed som Hærfører.

Den 21de Oktober befalede General McClellan Gen. Stowe med en Styrke af kun 1,700 Mand at holde Udkig med Rebelanføreren McCale med en Styrke paa 5,000 Mand. Nær Ball's Bluff blev den lille Unionsstyrke omringet af Rebellerne og over Halvdelen dræbt, saaret eller tagen tilfange. Blandt de faldne var Præsidentens gamle Ven Oberst Baker, der havde opgivet et Senatorembede (fra Oregon) for at kjæmpe for Unionen.

Den 20de December blev General Ord, som med omtrent 4,000 Mand var ude og fouragerede, overfaldt af Rebel-General Stuart med 2,500 Mand. Rebellerne blev naturligvis slagne og efterlod 250 Mand paa Slagmarken. Ni af Unionisterne blev dræbte og sexti saarede.

Forøvrigt foretog den store Potomac-Armee inden Aarets Udgang sig ikke andet end nogle Manøvrer, der vistnok tjente til at indøve Soldaterne, men ogsaa til at gjøre dem yderst utaalmodige og misfornøiede.

For at kunne berette i Sammenhæng om, hvad Hovedarmeen — Regjeringens og Nationens Haab — udrettede eller rettere: forsømte at udrette i Aaret 1861, er Begivenhederne i Vesten bleven forbigaaede.

Det vestlige Armee-Departement stod i Begyndelsen nogle Uger under General Harneys Overkommando, men han blev den 31te Mai afløst af den tapre General Lyons, der som Kaptein havde reddet en Mængde Krigsforraad fra at falde i Rebellernes Hænder i St. Louis. Med nogle faa tusen Mand fordrev han i Juni og Juli Rebellerne fra Staten; men i Begyndelsen af August gjorde en Rebelstyrke bestaaende af 20,000 Mand Indfald i Staten; den uforfærdede General Lyons besluttede at møde denne Styrke med færre end 6,000 Mand; understøttet af Oberst (senere General) Siegel med 1,200 Mand overfaldt han pludselig Fienden nær Springfield, Mo., og drev den paa Flugten; men da Rebellerne erfarede Unionisternes ringe Styrke, gjorde de Holdt, vendte sig først mod Siegels Tropper og drev dem paa Flugten, kastede sig derpaa over General Lyons Styrke, der, efterat deres Anfører var falden, maatte trække sig tilbage.

Imidlertid var General Fremont (Kandidat for Præsidentembedet i 1854 og 1864) bleven ansat som Overgeneral over det vestlige Armee-Departement. Han lagde for Dagen stor Militærdygtighed i Bestyrelsen af sit Distrikt. Tropper blev affendte til alle vigtige Steders Forsvar — 11,000 til Fort Holt nær Paducah, Ky., 10,000 til Cairo, Ill., 4,700 til Rolla og 3,000 til Ironton, Mo., — medens han til Angreb havde 7,000 Mand i St. Louis, 9,600 i Jefferson City, 5,500 i nordlige Missouri og 2,200 ved Kansas's Grænse. Denne Fordeling af Trop-

perne gjordes nødvendig paa Grund af Oprørsaanden blandt Befolkningen. Rebelarmeer dukkede op overalt som ved Tryllemagt. General Fremont foreslog ogsaa Bygningen af panserklædte Kanonbaade for Missourifloden og dens Bifloder. Under sin egen umiddelbare Anførsel oprettede han en Armee paa 40,000 Mand af hvilke 5,000 var Ryttere; blandt disse var 300 "Præriespeidere," der i Begyndelsen af November udmærkede sig ved at overrumple en Rebelstyrke paa 1,200 Fodfolk og 400 Ryttere nær Springfield og drive dem paa Flugten. Netop da General Fremont var færdig til at gjøre Angreb paa Rebelstyrken den 2den November, blev han afløst af General Hunter, der strax befalede, at Armeen skulde trække sig tilbage, medens Rebelstyrken, der knap var halvt saa stor, forfulgte den, tog Efternølere tilfange og satte sig i Besiddelse af en stor Del af Baggagen, samt herjede og plyndrede hele Omegnen.

Det er ikke bekjendt, at Regjeringen havde andet at udsætte paa General Fremont (skjønt andre havde meget at udsætte paa ham), end at han var vel ivrig for Negerslavernes Befrielse. Men at Lincoln af denne Grund skulde afskedige ham, netop som han stod i Begreb med at tilintetgjøre Rebellernes Styrke i Sydvesten er uforklarligt; end mere uforklarligt synes det, at en saa udygtig Mand som General Hunter skulde blive indsat i hans Sted. Nogle faa Dage senere blev han afløst af General Halleck; men heller ikke denne udrettede noget i flere Maaneder. General Pope, der var bleven overdraget Kommandoen over alle Unionstropper mellem Missourifloden og Osagefloden, var den eneste, som inden Aarets Udgang udrettede noget af Vigtighed. I forskjellige Smaatræfninger fratog

han Rebellerne 2,500 Fanger, 1,200 Heste, 1,100 Sæt Geværer, 100 Vogne og en Mængde andet Krigsforraad. Blandt de sexti Træfninger, som i 1861 holdtes mellem Unionister og Rebeller paa Missouris Jordbund, var ogsaa General Grants første Slag — Træfningen ved Belmont den 6te Nov. —, hvori nogle faa tusinde Unionister beseirede en næsten dobbelt saa stor Rebelstyrke, men maatte trække sig tilbage, da Rebellerne fik Undsætning. Det var Begyndelsen til Grants mærkværdig heldige militære Løbebane — heldig i sine endelige Resultater. Han blev til Løn derfor af General Halleck udnævnt til Øverstbefalende over Cairo Militærdistrikt, der med Tiden udvidedes til det største i Landet.

Om Høsten 1861 gjorde Rebellerne hyppige Indfald i Kentucky, men hele Rebelstyrken i Staten oversteg aldrig 40,000 Mand, medens Unionsstyrken, under General Shermans Anførsel, udgjorde 50,000 Mand. General Buell blev paa denne Tid udnævnt til Øverstbefalende over Unionsstyrken i Kentucky; men i lang Tid udrettede han intet; det syntes at være en almindelig Anskuelse, at "der krævedes 200,000 Mand for at fordrive Rebellerne fra Kentucky."

"Hvilken ydmygende Kjendsgjerning er det ikke," skriver en Militærkritiker, "at det samlede Antal af alle Rebeltropper, som i disse lange Maaneder stod lige over for McClellan, Buell og Halleck og holdt en Armee paa henimod 600,000 Mand fra sig, ikke udgjorde over 120,000 Mand!"

Præsidentens første Aarsbudskab til Kongressen, der samledes den 2den Dec. 1861, var ei endnu længere Doku-

ment end hans Budskab til Extra=Sessionen den 4de Juli. Pladsen tillader kun de vigtigste Pumkter at anføres.

Præsidenten begyndte med at erklære, at "midt under de exempelløse politiske Vanskeligheder havde Befolkningen dog Aarsag til at være taknemmelig til Gud for den usædvanlig gode Sundhedstilstand og en særdeles rig Avling."

Derpaa hentydede han til Oprørernes Forsøg paa at formaa udenlandske Magter til at tage Parti paa deres Side — et Forsøg, som endda ikke var lykkedes. Som en Forsigtighedsregel i Tilfælde af mulige Forviklinger med Udlandet (Storbritannien) anbefalede han Kongressen at bevilge Midler til Kyststædernes og Indsøernes Forsvar.

Til Bekvemmelighed for den loyale Befolkning i østlige Tennesser og vestlige Nord=Carolina anbefalede han Anlæggelsen af en Jernbane fra Norden til disse Egne.

Hau anbefalede Oprettelsen af diplomatisk Forbindelse med Negerrepublikerne San Domingo og Liberia, hvilke den demokratiske Slavemagtsregjering altid havde negtet at anerkjende.

Han udtalte sin Tilfredshed med Nationalregjeringens Finansers Tilstand og sin Glæde over, at "en stor Del af Statslaanet var bleven tegnet af Borgere af de industridrivende Klasser, hvis Tillid til sit Lands Ærlighed og Nidkjærhed for dets Befrielse fra den nærværende Fare havde bevæget dem til at yde alle sine Midler—en Sag, der gjorde det til en særegen Pligt at øve Sparsomhed og energisk Optræden."

Hele Nationalregjeringens Indtægter i Finansaaret endende den 30te Juni 1861 udgjorde (indbefattet de laante Beløb) 86, 835, 900 Doll. og Udgifterne (indbefattet Afbetalingen paa forfalden Gjeld) 84, 578, 834 Doll.

Idet han henviste til Krigsministerens Rapport angaaende Armeens Størrelse, udtalte han sin Glæde over, at Antallet af Tropper, der havde meldt sig, langt overgik den Styrke, Kongressen havde tilladt ham at hverve.

Han anbefalede mange vigtige Forandringer i Retsvæsenet.

Postvæsenets Indtægter for Fiskalaarene var 9,049,-296 Doll. — omtrent ti Procent mindre end det foregaaende Aar — og Udgifterne 13,606,750 Doll. — omtrent otte Procent mindre end det foregaaende Aar.

"Skjønt Agerbruget er Nationens største Indtægtskilde, gives der dog hverken noget Agerbrugsdepartement eller Bureau, men kun en eneste Betjent til at varetage dets Interesser. Medens det er heldigt, at denne store Næringsvei er saa uafhængig, at den ikke har forlangt mere af Regjeringen, anmoder jeg Kongressen ærbødigst om at overveie. hvorvidt det ikke maatte være gavnligt frivilligt at gjøre noget mere".*)

Præsidenten omtalte dernæst, at Indredepartementet havde havt stort Held med at undertrykke den afrikanske Slavehandel. Fem Skibe, der var under Udrustning for denne Handel, var bleven beslaglagte. En Kaptein paa et Skib med Slaver ombord var bleven paagreben og dømt til Døden.

Han udtalte her sin gamle Yndlingsidee om frigivne eller frie Negres Udførsel fra Landet, forsaavidt de maatte samtykke deri, og Erhvervelsen af en Landstrækning til dette Øiemed.

---

*) Kongressen oprettede nogle Maaneder senere et Agerbrugsdepartement, men indtil fornylig stod det ikke under en Ministers, men under en Kommissærs Opsyn.

Derpaa gav han den paa et andet Sted anførte korte Oversigt over de militære Begivenheder.

Han omtalte General Scotts Fratrædelse og General McClellans Ansættelse i hans Sted. Hans Bemærkning, at "en slet General er bedre end to gode" (hvis disse er ligestillede og uenige), synes at antyde, at hvor høit McClellan end stod i andre Folks Anseelse, stod han ikke høit i Lincolns.

Efter at have hentydet til, hvorledes Rebelregjeringen havde fornegtet Folkestyrets første Grundsætninger, bemærkede han, at "der endog undertiden hentydes til Monarkiet som en Tilflugt fra Folkets Magt," og slutter derpaa sit Budskab med følgende mærkværdige Udtalelser, der klarligen ikke var rettede til Rebellerne, men til en Klasse i Norden, hvem han i sit forrige Budskab havde udtalt Nødvendigheden af at give efter for i den Hensigt at formaa den til at bistaa med Unionens Redning, men til hvis Fordel han erklærede, at Republiken ikke er grundlagt.

"I min nuværende Stilling vilde jeg neppe være undskyldelig, om jeg skulde forsømme at hæve en advarende Røst mod denne Nærmelse af tilbagevendende Despotisme. — Det er ikke nødvendigt eller passende her at fremføre Argumenter for Folkeregjeringen; men der er et Punkt, som ikke er saa forslidt som de fleste andre i denne Forbindelse, hvortil jeg ønsker i Korthed at henlede Opmærksomheden. Det er Bestræbelsen paa at stille Kapitalen ved Siden af, om ikke over Arbeidet i Regjeringens Sammensætning. Det forudsættes, at Arbeidet er anvendeligt kun i Forbindelse med Kapitalen, — at ingen arbeider, med mindre nogen anden, der eier Kapital, ved dens Brug bevæger ham dertil. Dette forudsat, overveies det, hvorvidt det er bedst for Kapitalen at leie Arbeidere og saaledes bevæge dem til at arbeide frivilligt, eller at kjøbe

Arbeidere og drive dem til at arbeide mod deres Vilje. Naar man er kommen saa langt, slutter man naturligen, at alle Arbeidere er enten leiede Arbeidere eller Slaver. Og dernæst antages det, at den, der en Gang er bleven en en leiet Arbeider, er bunden i denne Stilling for Livet.

"Der gives imidlertid ikke noget saadant Forhold mellem Kapital og Arbeide, som det her formodede; eiheller gives der noget saadant som, at en fri Mand er bunden for Livet i en Stilling som leiet Arbeider. Begge disse Paastande er falske og alle Slutninger, byggede derpaa, ugrundede.

"Arbeidet gaar forud for og er uafhængig af Kapitalen. Kapitalen er kun en Frugt af Arbeidet, og kunde aldrig have existeret, hvis Arbeidet ikke først havde existeret. Arbeidet staar over Kapitalen og fortjener et langt større Hensyn. Kapitalen har sine Rettigheder, der ligesaa meget fortjener Beskyttelse som andre Rettigheder. Eiheller benegtes det, at der er og muligens altid vil blive et vist Forhold mellem Arbeide og Kapital, hvilket bevirker gjensidige Fordele. Feilen bestaar i at antage, at hele Arbeidet i Samfundet befinder sig inden dette Forhold. Nogle faa Mænd eier Kapitaler, og disse undgaar selv Arbeide; med sine Kapitaler leier eller kjøber de andre til at arbeide for sig. En stor Flerhed tilhører ingen af disse Klasser — arbeider hverken for andre eller har andre til at arbeide for sig. I de fleste Sydstater er Flerheden af Befolkningen af alle Hudfarver*) hverken Slaver eller Herrer, medens i de nordlige Stater en stor Majoritet hverken er Leiere eller leiede. Mænd med sine Familjer — Hustru, Sønner og Døtre — arbeider for sig selv paa sine Farme, i sine Hjem og i sine Værksteder og beholder

---

*) Lincoln mener her: "af alle Hudfarver tilsammen" — ikke, at Flerheden af Negrene i Syden ikke var Slaver; thi der var i 1860 kun lidt over en Fjerdedels Million frie Negre (Personer med Negerblod i sine Aarer) mod fire Millioner Slaver.

hele Produktionen selv og begjærer ingen Tjenester af Kapitalen paa den ene Side eller af leiede Arbeidere eller Slaver paa den anden. Det forglemmes ikke, at et betydeligt Antal blander sit eget Arbeide med sin Kapital, det vil sige de arbeider med sine egne Hænder og tillige leier eller kjøber andre til at arbeide for sig. Men dette er kun en blandet, ikke en særskilt Klasse. Ingen af de anførte Grundsætninger forstyrres ved denne blandede Klasses Tilværelse.

"Dernæst gives der ikke noget saadant som, at den frie leiede Arbeider er bunden til sin Stilling for Livet. Mange uafhængige Mænd overalt i disse Stater var for nogle Aar tilbage leiede Arbeidere. Den sparsomme fattige Begynder arbeider en Tid for Løn, sparer en Del deraf, kjøber Værktøi eller Land for sig selv, arbeider derpaa for sig selv en Tid og leier endelig en anden Begynder til at hjælpe sig. Dette er et retfærdigt og gavnligt og fordelagtigt System, der aabner Veien for alle, giver alle Haab og selvfølgelig Energi og Fremgang og en forbedret Stilling for alle. Ingen Mænd fortjener mere Tillid end de, som arbeider sig op fra Armod — ingen er mindre tilbøielige til at tage eller røre noget, som de ikke selv ærligt har fortjent. Lad dem vogte sig for at overgive en politisk Magt, som de allerede besidder, og som, naar den er opgivet, visselig vil blive benyttet til at lukke Døren mod Forfremmelse for saadanne som de og til at paalægge dem ny Byrder og Indskrænkninger, indtil hele Friheden er tabt."

Budskabet slutter med en kort Oversigt over Landets materielle Fremgang siden Republikens Grundlæggelse og en Udsigt mod, hvad den vilde blive, hvis Unionen bevaredes.

Hvis Lincoln nu kunde opstaa af Graven, vilde han ikke finde ret mange tilbage af den Klasse selvstændige Arbeidere, som paa hans Tid udgjorde Flerheden af Be-

folkningen, og som han formanede til ikke at opgive sin politiske Magt, for at ikke ny Byrder skulde paalægges dem, indtil al deres Frihed vilde gaa tabt. Antallet af Haandværkere, der arbeider for sig selv — er sine egne Herrer — er nu rent ubetydeligt. De selveiende Smaafarmeres Antal bliver for hvert Aar alt mindre og mindre i Forhold til den øvrige Befolkning. Men de af Lincoln udtalte eller tilsigtede Sandheder er dermed ikke omstyrtede. Hvad han mente var, at den republikanske Regjeringsform kan aldrig bestaa — undtagen for en Tid i Navnet—i et Land, hvis Befolknings Flerhed er en liden Klasse Kapitalisters leiede eller eiede Trælle. Hvis de uafhængige Arbeidere ikke forstod eller formaaede at benytte den politiske Magt, medens de besad den, til at forebygge en saadan Tilstands Indtræden, hvorledes kan det da ventes, at de afhængige Arbeidere, der maa lægge den Valgseddel, der stikkes dem i Haanden, i Valgkassen, skal kunne paavirke Lovgivningen saaledes, at den vil hjælpe dem med at komme ud af denne Tilstand? Det var Tidens farlige Tendens til at gjøre Arbeidet til Kapitalens Slave, som drev Lincoln til at give dette Varsko; men de, til hvis Fordel det blev udtalt, forstod det ikke og forstaar det ikke nu; de er endnu godt fornøiede med at lade Tingene tage sin egen Gang, medens Kapitalisterne lukker og tillaaser Døren mod deres mulige Forsøg paa at opnaa en selvstændig Stilling for sin Klasse. Den selvstændige Haandværksklasse har veget Pladsen for den trællebundne Fabrikarbeiderstand; de selvstændige Smaafarmere er paa god Vei til at vige Pladsen for livegne Leilændinge. Da Lincoln skrev ovenanførte Budskab, fandtes der ikke noget saadant som en Leilændingsklasse i Landet. Nu er om-

trent Tredjedelen af Landets Farmere Leilændinge (tenant farmers), medens en anden Tredjedel er betynget med Gjeld i den Grad, at deres Renter beløber sig til næsten lige meget som Jordrenten.

Lincoln som Præsident: — Begivenhederne i 1862.

En af Præsident Lincolns første officielle Handlinger i 1862 var den udygtige og for Uærlighed stærkt mistænkte Krigsminister Camerons Afskedigelse og Edwin M. Stantons Udnævnelse i hans Sted. Stanton var Demokrat og havde været General-Advokat i den sidste Tid af Buchanans Administration — det eneste loyale Medlem af denne rebelvenlige Administration. Han var en fremragende Statsmand og ansaaes som en grundærlig Mand. Jo bedre Lincoln lærte at kjende ham, jo mere agtede og elskede han ham.

Lincolns Forkjærlighed for Smaahistorier aftog ikke med hans tiltagende Ansvar og Bekymringer. Han tyede til dem ved enhver mulig Anledning, og de gjorde bedre Tjeneste end skarpsindige Argumenter og lange Redegjørelser, medens de paa samme Tid tjente til at fordrive hans eget Tungsind og sætte alle hans Omgivelser i godt Humør. Da nogle af de øvrige Medlemmer i Lincolns Raad fraraadede ham at udnævne Stanton til Krigsminister, fordi han var saa hidsig, svarede han: "Vi vil maaske blive nødte til at behandle ham saaledes, som man

undertiden er nødt til at behandle en Methodistpræst, som jeg ved af ude i Vesten. Under sine Bønner og Formaninger bliver han ofte saa ivrig, at man er nødt til at lægge Stene i hans Lommer for at holde ham nede. Vi vil maaske blive nødte til at bære os saaledes ad med Stanton, men jeg formoder, at vi vil først lade ham hoppe omkring lidt." Da nogle politiske Venner tilraadede ham at foretage endnu flere Forandringer i sit Raad, svarede han: "Dette minder mig om en Beretning om en gammel Ven af mig ude i Illinois. Hans Farm var overfyldt af hine smaa sorte og hvide Dyr, som jeg ikke behøver at nævne.*) En Dag blev han saa ærgerlig, at han besluttede at udrydde den hele Slægt, og satte afsted med en Klubbe, et Gevær og flere Hunde; men da han havde dræbt et af Dyrene, vendte han hjem igjen. Da hans Naboer spurgte ham om, hvorfor han ikke havde udryddet Stinkdyrene paa sin Farm, svarede han, at han havde gjort en saa ubehagelig Erfaring ved at dræbe et af dem, at han havde besluttet at lade de andre være i Ro."

Ligesom den største Del af Landets Befolkning blev Lincoln tilsidst træt af at vente paa, at General McClellan skulde foretage sig noget for i det mindste at fordrive Rebellerne fra Potomac-Flodens Bredder, saa at denne vigtige Flod kunde aabnes for Unionisternes Skibsfart. Den 27de Januar 1862 udstedte han en Ordre om, at den 22de

*) Disse Dyr lugter saa slemt, at Amerikanerne ikke anser det for anstændigt at nævne dem i "fint Selskab".

Februar skulde alle Forenede Staters Armeer, understøttet af Flaaden, hvor dette var muligt, rykke frem mod Oprørerne. Specielt nævnte Præsidenten Potomac-Armeen, Armeen i Omegnen af Fæstningen Monroe, Armeen i Vest-Virginia, Armeen nær Munnfordsville, Kentucky, Armeen og Flaaden nær Cairo, Illinois, og Flaaden i den mexikanske Bugt. At han nu mente Alvor, lagde han for Dagen ved at erklære: "Alle Departements-Chefer og især Krigs- og Marineministeren med alle deres underordnede, samt Overgeneralen [McClellan] med alle andre Anførere og underordnede tillands og tilsøs vil hver især blive holdt strengt ansvarlig for den promte Overholdelse af denne Ordre." Fire Dage senere udstedte han en speciel Ordre til Potomac-Armeen, hvori han paalagde denne inden eller paa nævnte Dag at gjøre et Forsøg paa at indtage en Stilling paa et Sted i Sydvest for Manassas.

Over denne Ordre udspandt der sig en Brevvexling mellem Præsident Lincoln og McClellan. Denne erklærede Præsidentens Plan for upraktisk, men paastod, at hans egen Plan var saa meget bedre, at han "vilde vove sit Liv og sit Ry (!) paa Resultatet". Førend Præsidenten gav ham sit Samtykke til at følge sin egen Plan, bad han ham besvare fem Spørgsmaal. Svarene blev forelagt et Krigsraad bestaaende af tolv General-Majorer; otte af disse anbefalede McClellans Plan og fire Lincolns; men McClellan blev ikke færdig til at følge nogen af dem inden den fastsatte Tid. Medens han endnu underhandlede med Præsidenten om, ad hvilken Vei Fienden burde angribes, fjernede Fienden sig af sig selv fra Manassas: den blotte Tanke om Muligheden af, at den af 222,196 Mand bestaaende Potomac-Armee kunde komme den Vei, var nok

til at bevæge Rebellerne, hvis Antal paa det Sted neppe naaede 50,000, til at tage Flugten. De efterlod de "Kvækerkanoner" og Jordbrystværn, der havde indgivet McClellan saadan Skræk. Ingen af de foreslaaede Angrebsplaner kunde nu følges. Krigsminister Stanton skrev den 13de Marts til McClellan, at Præsidenten vilde overlade til ham selv Valget af sin Krigsplan, men han maatte strax opsøge Fienden.

Medens Fienden befandt sig nær Manassas, kunde hele Unionsstyrken nær Washington — over 200,000 Mand — have kastet sig over den forholdsvis lille Rebelhær, som, selv om alle Rebeltropper i Virginia skulde have sluttet sig til den, ikke vilde have oversteget 100,000 Mand, og fuldstændig tilintetgjort den; medens McClellan ventede paa "det beleilige Øieblik", trak Rebellerne sig, som allerede nævnt, tilbage, og det blev da nødvendigt at sende en Hær for at opsøge dem, efterlade en anden i Washington, om de skulde vende tilbage, og sende en tredje for at møde dem paa et andet Sted. Saaledes blev "Storarmeen", der som Armee endnu intet havde udrettet, delt i flere Armeer.

Den 3dje April blev endelig Potomac-Armeen, der nu bestod af lidt over 146,000 Mand, inddelt i fire Korpser, færdig til at rykke frem. En Rebeltrop bestaaende af ikke over 10,000 Mand havde imidlertid opført en Forskansning af 13 Miles Længde tvært over Armeens Vei nær Yorktown. McClellan gjorde naturligvis intet Forsøg paa at storme denne Forskansning, eiheller paa at føre sin Armee omkring den; at lade General Franklins Armee, der bestod af 12,000 Mand, som befandt sig ombord paa Transportskibe nedenfor Yorktown, falde

Fienden i Flanken, faldt heller ikke "den unge Napoleon" ind. Han begyndte strax at forskanse sig og skrev til Præsidenten, at der var Fare for, at hele Rebelstyrken — "muligens ikke færre end 100,000 Mand, muligens flere" — vilde overfalde ham! Det eneste, han duede til, var at klage over sin lille Styrke og drømme om Rebellernes Talrighed. Baade Præsidenten og Krigsministeren forsikrede ham om, at han vilde faa al den Undsætning, han behøvede, hvis han blot vilde angribe Fienden. Rebelanføreren kunde senere prale af, at han "med 5000 Mand foruden Garnisonen [i Yorktown og Gloucester] holdt tilbage en Armee paa over 100,000". McClellan tilbragte en hel Maaned med at opføre Forskansninger og skrive Klagebreve til Præsidenten, som taalmodig skrev ham lange Breve fulde af gode og venlige Raad, der altid endte med: "Og atter en Gang lad mig sige Dem, at det er absolut nødvendigt, at De slaar et Slag."

Saaledes som ved Manassas bragte Fienden selv McClellan ogsaa denne Gang ud af Kniben ved at fjerne sig. Men McClellan søgte at indbilde Præsidenten, at han havde vundet en glimrende Seir — en af de glimrende blodløse Seire, der svækkede Armeen mere, end den heftigste Kamp med en jevnstærk Fiende vilde have gjort. McClellan efterlod Tusinder af Lig paa Yorktowns Myrer; Sumpfeberen var en mere skaanselløs Fiende end Rebellerne, der var helt uskadelige, saa længe de fik ligge i Ro bag sine Jordværker.

McClellan kunde let af Lincolns Breve skjønne, at dennes Taalmodighed var omtrent udtømt. Han vovede derfor ikke at gjentage sin Opførsel ved Manassas, hvor han lod sin Armee vende tilbage til Leiren og tilbringe

flere Dage i Ørkesløshed, efter at have beskuet Fiendens forladte Skanser. Hele Armeen med Undtagele af Gen. McClellan selv og hans Stab paa over 2000 Mand, der formodentlig var for drukne — af Glæde til at følge med, forfulgte Rebellerne og indhentede dem nær Willamsburg, hvor en stærk Fæstning var bleven opført lige i Unionisternes Vei. General Hooker, der havde Kommandoen over den første Division, indsaa, at hvis han skulde vente paa Ordre fra McClellan, vilde det sandsynligvis blive en Gjentagelse af Affæren ved Yorktown, og da han vidste, at han havde hele Armeen bag sig, gjorde han et Angreb mod Fienden tidlig om Morgenen; først henimod Aftenen kom den anden Division af Armeen ham til Undsætning; Hooker havde da tabt 1,575 Mand; inden Aftenen havde General Kearneys Division tabt henimod 1000 Mand. Da General McClellan ankom, var Kampen omtrent forbi, og alt, hvad han havde at gjøre, var at skrive til Washington og berette om Udfaldet af "en af de brillianteste Kampe under Krigen," som han udtrykte sig. Han udtalte fremdeles sin Mening om, at Rebellerne var uden Tvivl meget talrigere end Unionisterne, men at han dog vilde gjøre alt, hvad han formaaede, for at holde Fienden tilbage. Om Morgenen fandtes dog Forskansningerne forladte "med 300 uskadte Fanger og over 1000 saarede."

Armeen befandt sig nu inden ikke ret mange Mile fra Richmond, og Præsidenten besluttede personlig at gjøre sig bekjendt med Forholdene dernede. I Begyndelsen af Mai besøgte han sammen med Krigsminister Stanton og Finansminister Chase Fæstningen Monroe. Det faldt ham ind, at Byen Norfolk kunde indtages med en forholdsvis liden Styrke, hvis den kunde landsættes paa den nordlige Bred.

Admiral Goldsborough paastod, at der ikke fandtes noget Sted, hvor Tropper kunde landsættes uden at tage en lang og farlig Omvei og landsætte dem sydenfor Byen. Lincoln fortalte ham en træffende Historie og bad ham selv forvisse sig om, at der ikke fandtes noget Landingssted, førend han erklærede, at der intet var. Admiralen fulgte Raadet, tog General Wool og et Par Kompanier Marinesoldater med sig og begav sig afsted for at søge efter et Landingssted. Lidt efter Midnat kom de tilbage og havde ikke blot fundet et Landingssted, men "indtaget" Norfolk. Dagen efter sprængte Rebellerne sit farlige Væderskib "Merrimack" i Luften, for at det ikke skulde falde i Unionisternes Hænder.

Efterat Armeen havde "hvilet ud" efter Slaget ved Williamsburg, fortsattes Fiendens Forfølgelse, indtil Armeen naaede Chickahominy-Floden. Her begik McClellan en utilgivelig Daarskab. Istedet for at leire hele sin Armee enten paa Flodens Nordside eller paa dens Sydside, sendte han to af sine Armeekorps over til Flodens Sydside, medens de tre andre forblev paa Nordsiden — ikke blot adskilte af en Flod, hvorover der var kun en eneste skrøbelig Bro, men af et fire Mile bredt Dalføre. Armeens Fortrop befandt sig nu kun sex Mile fra Richmond, hvor McClellan indbildte sig, at der laa en Rebelstyrke paa 150,000 Mand; den virkelige Styrke udgjorde dog ikke over 50,000. Rebellerne opdagede snart McClellans Daarskab og afsendte den 31te Mai en tilstrækkelig Styrke for at tilintetgjøre den ubeskyttede Fortrop. Førend Undsætning kunde bringes over Floden, var 5,739 Unionister bleven dræbte, saarede eller tagne tilfange. Kun en Styrtregn reddede de to Armeekorps fra fuldstændig Tilintetgjørelse.

Rebellerne forstod at gjøre den bedst mulige Brug af sin forholdsvis lille Styrke. Medens de i Regelen beholdt en Hær paa omtrent 50,000 i sin Hovedstad, benyttede de sine øvrige 50,000 Mand i Virginia til i smaa Hære under dygtige Anførere at holde Unionstropperne nær Washington sysselsatte. Her haves ikke Plads til at omtale de mange Træfninger mellem disse Smaaarmeer. Disse Rebelarmeers hyppige Angreb paa de spredte Unionstropper rundt Washington indgav Myndighederne der saadan Skræk, at de ikke vovede at lade nogen større Del af disse spredte Tropper slutte sig til McClellan; dette var netop Hensigten med de hyppige Streiftog nordover. Saa snart denne Hensigt var opnaaet, vendte de tilbage til Syden. Her fandt de imidlertid McClellans Armee, der endda udgjorde 115,000 Mand, lige i sin Vei. Nu havde McClellan en ypperlig Anledning til først at afbanke den lille Rebelhær paa 25,000 Mand, der var kommen nordenfra, derpaa den endnu mindre Rebelhær, der var udsendt mod ham fra Richmond, hvorpaa Indtagelsen af den endda daarlig befæstede Hovedstad vilde have været en forholdsvis let Sag. Men da McClellan mærkede, at han var "omringet" af en Hær, der iberegnet Garnisonen i Richmond ikke var meget over halvt saa stor som hans egen, gav han Ordre til at trække sig tilbage. Paa Tilbagetoget til Harrison's Landing holdtes mange Træfninger, hvori Unionisterne led store Tab, men dog altid gik af med Seiren; alligevel vedblev de at trække sig tilbage. Den 20de Juni (før Tilbagetoget) rapporterede McClellan, at hans Armee bestod af 115,102 Mand "tilstede og skikket for Tjeneste"; ved Ankomsten til Harrison's Landing omtrent en Uge senere var den svundet ind til 88,665

Mand. Altsaa var 26,437 Mand bleven opofrede under Tilbagetoget — et Tilbagetog, som en af hans Generaler (Kearney) erklærede for at være Følgen enten af Forræderi eller af Feighed.

Den 8de Juli besøgte Præsidenten selv Hæren ved Harrison's Landing. Lincoln affordrede McClellan Regnskab for, hvad han havde gjort med de 160,000 Mand, hvormed han var bleven forsynet. Jo, der var 38,250 "fraværende"; Resten — 35,250 — laa begravne eller befandt sig i Rebellernes Hænder.

Det er mærkværdigt, at Lincoln, der ellers var snar nok til at afløse udygtige Generaler, fremdeles beholdt McClellan; men det er sandsynligt, at han ved sine falske Rapporter om Rebellernes Antal havde indbildt Lincoln, at han virkelig var en stor Hærfører. Hvis det havde forholdt sig saaledes, som han paastod, at Rebellernes Styrke rundt Richmond udgjorde over 200,000 Mand, vilde han have fortjent at blive anseet som en stor Hærfører, først fordi han vovede at gaa i Dyst mod en saadan Styrke med kun 115,000 Mand, og dernæst fordi han kunde gjøre et heldigt Tilbagetog omringet af en saadan Styrke. Men naar det erfares, at denne Styrke ikke udgjorde over 70,000 Mand, forsvinder hele hans Ret til at blive anseet som en stor Hærfører. Men, som sagt, Lincoln maatte ikke den Gang have vidst, at Rebelstyrken var saa liden, skjønt en saadan Antagelse vissielig ikke geraader "Armeens og Flaadens Øverstbefalende" til Ære. Rebellerne havde sine Spioner i Washington, der underrettede dem om alt, hvad der foretoges af Regjeringen; denne havde ogsaa sine Spioner i Richmond, der holdt den vel underrettet om

Rebellernes Planer; hvorfor da ikke om deres Hærs Størrelse?

Det paastaaes, at Regjeringen gjennem Spioner erfarede, at det var Rebellernes Hensigt at angribe Washington, saa snart de var bleven kvit McClellan; Præsidenten anmodede ham derfor om at begive sig tilbage til Washington med sin Hær; men han gjorde Indvendinger derimod og overøste Præsidenten med Raad; og da han endelig sendte 20,500 Mand til General Popes Undsætning, forsømte han at forsyne dem med Ammunition, skjønt Præsidenten havde gjort ham specielt opmærksom paa Nødvendigheden heraf, og skjønt han havde svaret, at han havde en rigelig Forsyning af Ammunition. En af Lincolns Biografer udtaler Mistanke om, at det var McClellans Hensigt at lade General Pope i Stikken, da han frygtede for, at han vilde blive udnævnt til at tage hans Plads.

Rebellerne nærmede sig nu Washington i to Hære, den ene under "Stonewall" Jacksons og den anden under Robert Lees Anførsel; tilsammen udgjorde denne Styrke over 50,000 Mand. Popes Armee udgjorde kun 40,000 Mand; den Undsætning, som han erholdt fra McClellans Armee, var til liden Nytte, da Tropperne, som allerede nævnt, manglede Ammunition. Han kjæmpede i flere Dage mod den overlegne Styrke; det andet Slag ved Bull Run den 30te August var langt mere blodigt end det første; Tabet anslaaes til 20,000 paa Unionisternes og 15,000 paa Rebellernes Side, Unionisterne overgav nu det ene Sted efter det andet i Virginia, og hele McClellans Armee, som det havde taget ham over tre Uger at transportere fra Harrison's Landing til Alexandria

(mindre end 150 Mile, de sidste 40 tilvands), blev nu sammen med Levningerne af Popes Armee samlet omkring Washington.

Da det foregaves at Potomac=Armeen ikke vilde kjæmpe under nogen anden Generals Anførsel end Mc=Clellans, blev Pope sendt tilbage til Vesten, og McClellan overdraget Kommandoen over den hele Armee, som nu udgjorde 110,000 til 120,000 Mand. Da Rebellerne, formedelst den overlegne Styrkes Nærværelse, hindredes fra at gjøre et Angreb mod Washington, besluttede de at trænge ind i Maryland. Den 14de Sept. fandt en Træfning Sted mellem en Del af McClellans Armee og en Del af Lees Armee. Lee blev slagen og 2,000 af hans Mænd blev tagen tilfange; Antallet af faldne og saarede paa hver Side udgjorde omtrent 2,000. Den øvrige Del af Lees Armee, der var bleven efterladt paa den anden Side af Potomac=Floden, indtog kort efter Harper's Ferry og tog 11,583 Unionister tilfange, bemægtigede sig 75 Kanoner, 13,000 Geværer, 200 Vogne og en stor Mængde Leirudstyr. Først den 17de blev McClellan atter færdig til at angribe Lee, hvis Styrke i Begyndelsen kun var halvt saa stor som hans egen, men senere forøgedes til 60,000; Kampen ved Antietam var en af de blodigste under Krigen og en af de unyttigste, hvad Resultatet angik. Unionisterne led et Tab af 2,000 faldne, 9,000 saarede og 1,000 savnede; Rebellernes Tab var omtrent af samme Størrelse.

Unionisternes Angreb var uden Plan og Hensigt. Af Armeens sex Korps angreb kun tre Fienden, ikke alle paa en Gang, som man kunde vente, men det ene efter det andet. Hvert Korps drev i Begyndelsen Fienden tilbage,

men efter at have kjæmpet sig træt maatte det vige; det blev da afløst af et andet; saaledes fortsattes Kampen, indtil Mørket bedækkede den blodige Slagmark, hvoraf det meste befandt sig i Unionisternes Hænder. Den næste Morgen fik McClellan 14,000 nye Tropper; et lignende Antal havde ikke deltaget i Kampen; det var kun to af hans fem Armeekorpser, som i Grunden havde lidt betydeligt. Hver eneste Mand i Lees Armee havde deltaget i Kampen — over Halvdelen den hele Dag. Rebellerne var saaledes udtrættede; alligevel forfulgte ikke McClellan dem, skjønt han denne Gang vidste og indrømmede, at han havde en meget større og bedre udrustet Armee. Han tillod Fienden uforstyrret at sætte over Potomac-Floden, og trods Præsidentens og Krigsministerens bestemte Ordre om at forfølge den svækkede Rebelarmee, forblev han dog i sex Uger i Ro i Maryland. Endelig den 7de November 1862, fandt Lincoln sig beføiet til at afløse den værre end udygtige Overgeneral og udnævnte General Burnside i hans Sted.

Da General Burnside overtog Kommandoen over Potomac-Armeen bestod den af 304,609 Mand; men af disse var kun 207,036 "tilstede for Tjeneste"; 42,298 laa syge i Hospitaler, og 91,275 var fraværende paa Orlov. Et af McClellans "Krigskneb" (til Rebellernes Fordel) bestod i at tillade henimod Tredjedelen af sin Armee at reise hjem i Besøg, og det altid kort før han behøvede dem mest, og medens han var mest paatrængende om Armeens Forøgelse.

Rebel-General Lee syntes at forstaa at bedømme Unions-Generalernes Udygtighed tilfulde. Han havde gjentagne Gange delt sin Armee i to Afdelinger—en Gang med en stor Flod mellem dem — i Nærværelse af en dob-

delt saa stor Unionshær; men Unionisterne forstod ikke at tage Fordel deraf, og nu gjentog han, hvad der under andre Omstændigheder — nemlig hvis hans Modstandere havde havt den ringeste Indsigt i Krigskunst — vilde have været en stor Daarskab: han delte sin Hær i to Divisioner; den ene, under Longstreet, forskansede sig nær Culpepper, medens den anden, under Jackson, bevogtede Shenandoah-Dalen. Da McClellan var bleven afskediget, paastod han, at hans Plan var at slynge sin Armee indmellem Rebelhærens to Hoveddivisioner og afbanke en ad Gangen; men han havde to Gange før havt Anledntng til at gjøre det samme, men forsømt det.

Burnside fulgte ikke den antydede Plan, men foretrak at angribe Longstreets stærkt forskansede Armee nær Fredericksburg den 13de December; af 50,000, som angreb Fiendens Forsvarsværker, efterlodes 13,771 paa Slagmarken. General Hooker, der havde advaret Burnside mod at gjøre Angrebet, blev nu overdraget Overkommandoen over Potomac-Armeen.

Vi har nu kastet et flygtigt Blik paa Begivenhederne i det østlige Armee-Departement siden Aarets Begyndelse. Lad os nu betragte, hvad der var foregaaet i de to øvrige Departementer.

Ved Aarets Begyndelse havde en Rebelstyrke paa omtrent 40,000 Mand — spredte over en Strækning af 300 Mile — uforstyrret Besiddelse af den sydlige Del af Kentucky, skjønt General Buell havde en Styrke paa over 100,000 Mand til at fordrive dem med. Da Præsidenten

udstedte den ovenomtalte Ordre til Armeerne, blev Buell nødt til at røre paa sig. Oberst Garfield (den senere Præsident) fik Ordre til at angribe Rebellerne nær Prestonburg, 2,500 Mand stærk. Han fordrev dem uden Vanskelighed ind i Virginia. Den 17de Januar blev General Thomas angreben af en overlegen Rebelstyrke nær Mill Spring. Modstanden var saa alvorlig, at Rebellerne kort efter trak sig tilbage fra den Del af Staten. Inden kort Tid blev Rebellerne fuldstændig fordrevne fra Kentucky, og Unionshæren trængte langt ind i Rebelstaterne; men da det ansaaes for nødvendigt at efterlade en Garnison paa ethvert vigtigt Sted, blev den snart for svag til at udrette noget. Istedet for at rette hele sin Krigsstyrke mod Rebellernes Armeer og tilintetgjøre dem, bestræbte Unionisterne sig hovedsagelig paa at sætte sig i Besiddelse af vigtige Steder inden Oprørsstaterne. Paa denne Maade blev omtrent Halvdelen af Unionsstyrken nødt til at gjøre Garnisonstjeneste, medens Rebellerne næsten altid benyttede hele sin Styrke for at bekjæmpe de saaledes svækkede Unionsarmeer.

I det vestlige Departement nødte Præsidentens Ordre General Halleck til at foretage sig noget. Han befalede General Curtis, hvis Armee paa 30,000 Mand var delt i fire Divisioner under Generalerne Asboth, Siegel, Davis og Prentis, at fordrive Rebellerne fra Missouri, — noget, der ligesaa let kunde have ladet sig gjøre flere Maaneder tidligere. Under Rebellernes Fordrivelse fra Staten og deres Forfølgelse ind i Arkansas udmærkede fornemmelig General Siegel og hans tyske frivillige sig.

Vi har tidligere erfaret, at General Grant blev af General Halleck udnævnt til Øverstbefalende over Cairo

Militærdistrikt. Han havde ved Aarets Begyndelse en Hær bestaaende af 30,000 Mand under sin Kommando. Hans første Hverv var at bække Rebellernes Forsvarslinje — Bowling Green, Fort Donnelson, Fort Henry, Columbus og Øen No. 10 i Mississippifloden.

Her haves ikke Plads til at behandle Grants Bedrifter i deres Enkeltheder; de Læsere, der maatte interessere sig derfor, henvises til Bogen "General U. S. Grants Liv og Virksomhed". Her kan kun nævnes, at det lykkedes Grant, med Flaadens Bistand, at indtage begge nævnte Forter, hvorved Rebellerne ikke blot tilføiedes et stort Tab af Mænd og Krigsforraad, men blev nødte til at trække sig tilbage mod Syden, da hverken Bowling Green eller Columbus kunde forsvares mod den overlegne Unionsstyrke.

General Halleck synes ligesom de øvrige Øverstbefalende, McClellan og Buell, at have betragtet Rebellernes Fordrivelse mod Syden som Hovedsagen, og der blev derfor ikke gjort noget Forsøg paa at tvinge de to Rebelarmeer i Bowling Green og Columbus til Overgivelse; de tillodes uforstyrret at trække sig tilbage til Corinth (en Afstand af over 300 Mile), som nu blev Samlingsstedet for hele Rebelstyrken i denne Del af Landet. For at fordrive Rebellerne ogsaa fra dette Sted blev General Grant i Midten af Marts afsendt med sin Armee bestaaende af 35,000—40,000 Mand (i Transportbaade) til et Sted ved Mississippifloden kaldet Pittsburg Landing—kun tyve Mile fra Corinth; her skulde han afvente General Buells Ankomst fra Nashville med en Hær bestaaende af 40,000 Mand. Anføreren for Rebelhæren i Corinth, Albert Sidney Johnston, en af Sydens bedste Generaler, vidste fuld Besked om dette, og anstrengte sig af alle Kræfter først for at

forskanse sig godt i Corinth og dernæst for at blive færdig til at angribe Grant før Buells Ankomst. Grant maa have indbildt sig, at Rebellerne var bleven for slemt afbankede til at forsøge noget Angreb, men heri tog han feil. Hans Forsømmelse af at iagttage endog de simpleste Forholdsregler mod Overrumpling og Overfald fortjener den strengeste Dadel. Hans Stilling kunde ved Opførelsen af Jordværker og Opstillingen af Batterier let være bleven gjort saa godt som uindtagelig; men desuagtet lod han Armeen tilbringe over to Uger i fuldstændig Ørkesløshed, naar undtages nogle Rekognosceringer mod Corinth. Tidlig Søndags Morgen den 6te April overfaldt en Rebelstyrke paa over 40,000 Mand Grants adspredte Armee; mange af Tropperne laa endda og sov; ingen havde spist Frokost. At ikke hele Armeen blev gjort til Fanger synes mærkværdigt. Men med saadan beundringsværdig Tapperhed kjæmpede Unionisterne, at Rebellerne blev fuldstændig udtrættede inden Aftenen. Gen. Buell ankom om Aftenen, saa at Unionisternes Antal den næste Morgen var næsten dobbelt saa stort som Rebellernes. Det blev derfor en forholdsvis let Sag at drive dem paa Flugten; men der gjordes intet alvorligt Forsøg paa at forfølge dem.

I Slaget ved Shiloh tabte Grant omtrent Tredjedelen af sin Armee. Ved Iagttagelsen af de ovenfor paapegede Forsigtighedsregler kunde Slaget uden Tvivl være undgaaet. Tabet vilde ialfald være blevet ubetydeligt. Det var en liden Trøst, at Rebellernes Tab var fuldt saa stort. Det var derfor ikke meget at undres over, at Gen. Halleck ansaa sig for beføiet til selv at overtage Overkommandoen over Armeen.

Samtidig med det blodige Slag ved Shiloh foregik

en næsten blodløs Kamp ved Øen No. 10. General Pope blev med en Armee paa 40,000 Mand overdraget det Hverv sammen med Flaaden at fordrive Rebellerne fra denne Ø, der var stærkt befæstet og havde en Garnison paa 15,000 til 20,000 Mand. Efter et heftigt Bombardement fra Flaaden besluttede Garnisonen, af Frygt for at blive fuldstændig omringet af Popes Armee, at tage Flugten: 3 Generaler, 273 andre Officerer, 6,700 Menige, 123 Kanoner og 7,000 Geværer, samt en Mængde Krigsforraad faldt i Unionisternes Hænder. Kun 50 Unionister blev dræbte eller saarede under denne Kamp.

Ved Ankomsten af Popes Armee til Pittsburg Landing den 22de April blev Unionshæren forøget til over 100,000 Mand. Hallecks Opgave var at indtage Corinth — ikke at tilintetgjøre Rebelarmeen. Hvad Fordel der kunde være i at indtage Corinth, vidste han nok ikke selv. Det tog ham sex Uger at tilbagelægge de tyve Mile fra Pittsburg Landing til Corinth. Rebellerne havde tilbagelagt Veien i et Døgn. Da han saa endelig ankom derhen, var Rebellerne — Natten til den 29de Mai — forsvundne.

Det var sandsynligvis for at blive kvit den slette Overgeneral paa en "fredelig" Maade, at Præsident Lincoln den 23de Juli indkaldte ham til Washington og udnævnte ham til Øverstbefalende over de forskjellige Armee-Departementer—en Plads, som McClellan havde indehavt i Navnet siden General Scotts Afsked.

Den store Armee, som var bleven samlet for at indtage Corinth — "et Sted af omtrent ligesaa megen Vigtighed, fra et strategisk Standpunkt betragtet, som en Svinesti" — blev nu opløst og adspredt. General Buell blev

sendt nordover med sin Armee, General Grant blev sendt til Memphis, som Flaaden kort før havde indtaget, og Resten blev adspredt over en Strækning af et Par hundrede Mile. Rebellerne indsaa nu, at de i lang Tid ikke havde noget at frygte, og de begyndte atter at berede sig til Indfald i Norden.

Deres nye Anfører, General Bragg, samlede en Armee paa 45,000 Mand. Med denne marscherede han mod Norden forbi Buells Armee. Han satte sig i Besiddelse af det ene Sted efter det andet — Murfreesboro' og Clarksville i Tennessee og Lebanon, Henderson og Cynthiana i Kentucky foruden mange andre —, tog Garnisonerne tilfange og bemægtigede sig Unionisternes Krigsforraad. Buell satte nu efter ham og naaede i Midten af September Louisville, Ky., hvor hans Armee forøgedes til 100,000 Mand. Her forblev han i Ro i flere Uger — "for at indøve sin Armee," sagde han. Præsidenten lod ham imidlertid forstaa, at hvis han ikke angreb Fienden, vilde han blive afskediget. Ved Perryville kom det til et Slag, hvori Buell tabte 4,348 Mand og Bragg kun 2,500. Med en dobbelt saa stor Hær som Bragg trak han sig nu tilbage, og han blev den 30te Oktober afskediget, og General Rosecrans ansat i hans Sted. Da Rosecrans overtog Kommandoen, laa Armeen i Bowling Green, Ky. Den udgjorde nu kun 65,000 Mand; "26,482 Mand var fraværende med Tilladelse og 6,484 uden Tilladelse." Rebellerne vedblev at sværme i Skarer omkring i Omegnen; de morede sig fornemmelig med at tage smaa Garnisoner tilfange og bemægtige sig Unionisternes Krigsforraad. Da Rosecrans blev færdig til at give sig i Kast med Rebellerne, havde han en Armee bestaaende af kun 46,910 Mand. Ved

Murfreesboro' kom det til et Slag — eller rettere to — med den jevnstærke Rebelarmee, hvorunder hver af Armeerne tabte over Femtedelen af sine Tropper.

Foruden de omhandlede Felttog tillands i 1862 foretoges flere Indfald i Rebelstaterne tilsøs, blandt hvilke Indtagelsen af New Orleans var det vigtigste. Hensigten med denne Bys Indtagelse var nærmest Mississippiflodens Aabning og Delingen af Oprørsstaternes Omraade. Denne Hensigt blev i Løbet af det næste Aar opnaaet. Af de øvrige Havne, som Unionisterne tog i Besiddelse, havdes ingen anden Fordel, end at de derved holdtes fuldstændig blokkerede. Men der krævedes paa disse forskjellige Steder Garnisoner, der tilsammen udgjorde over 100,000 Mand.

I et Budskab, som Lincoln udstedte til Kongressen den 6te Marts 1862, siger han: "Lederne for den nuværende Opstand nærer det Haab, at Regjeringen tilsidst vil blive nødt til at erkjende en Del af den oprørske Egns Uafhængighed, og at alle Slavestater nordenfor da vil sige: 'da den Union, som vi har kjæmpet for, nu er opløst, foretrækker vi at slutte os til den sydlige Del'. At berøve dem dette Haab, gjør i Virkeligheden Ende paa Oprøret; og Begyndelsen til Slavernes Befrielse berøver dem det fuldstændig, hvad de Stater angaar, der tager dette Skridt." For at bevæge nogle af disse Slavestater, der endnu forblev i Unionen, til at gjøre en Begyndelse med Slavernes Befrielse, anbefalede han Kongressen at tilbyde enhver Stat, der maatte beslutte at afskaffe Slaveriet,

"pekuniær Hjælp", d.v.s. erstatte vedkommende Stat det Beløb, den maatte udbetale til Slaveeierne som Godtgjørelse for Slaverne. Skjønt den egentlige Hensigt hermed var, som han sagde, ved en Begyndelse til Slaveriets Afskaffelse i nogle Slavestater at berøve de "udtraadte" Stater ethvert Haab om nogen Tilslutning fra disse, erklærede han dog, at han ansaa "en gradvis Emancipation for bedre for alle vedkommende end en pludselig Emancipation". "Fra et rent financielt eller pekuniært Standpunkt betragtet kan ethvert Kongresmedlem med Censustabellerne og Skatkammerrapporterne foran sig let afgjøre for sig selv, hvor snart denne Krigs løbende Udgifter vilde løskjøbe, til en rimelig Pris, alle Slaver i nogen af nævnte Stater. Et saadant Forslag gjør ikke Fordring paa Nationalregjeringens Ret til at indblande sig i Slavérispørgsmaalet inden nogen Stats Grænser, men henskyder Sagen aldeles til vedkommende Stats Befolknings Afgjørelse."

Den foreslaaede Resolution blev vedtagen af begge Kongressens Huse, skjønt kun yderst faa Medlemmer fra Grænsestaterne stemte derfor; alle Præsidentens Bestræbelser for at formaa disse Staters Repræsentanter til at tage sig af Sagen mislykkedes fuldstændig; de synes ikke at have troet hverken paa Nationalregjeringens Evne eller Vilje til at yde nogen tilstrækkelig Godtgjørelse for Slaverne; desuden var de uvillige til at opgive sin indrømmede Ret til at eie Slaver; eiheller kunde de indse, at Opgivelsen af denne Ret vilde gavne Landet; de erklærede bestemt, at deres Stater ikke under nogen Omstændighed vilde udtræde af Unionen eller give sit Samtykke til dens Opløsning. De forlangte, at Kongressen skulde stille tilstrækkelige Midler til Præsidentens Raadig-

hed for at yde den omhandlede Godtgjørelse, førend de vilde anbefale sine Staters Befolkning at tage Sagen under Overveielse.

Den 22de November 1862 udstedte Præsident Lincoln følgende Proklamation:

Jeg, Abraham Lincoln, Præsident af de Forenede Stater i Amerika og Øverstbefalende over sammes Armee og Flaade, proklamerer og erklærer, at herefter som hidtil vil Krigen fortsættes i den Hensigt praktisk at gjenoprette det konstitutionelle Forhold mellem de Forenede Stater og hver af Staterne og sammes Befolkning, i hvilke Stater hint Forhold er eller maatte blive suspenderet eller forstyrret.

At det er min Hensigt ved næste Kongres's Sammentræden atter at anbefale Vedtagelsen af en Lov, der tilbyder pekuniær Hjælp til alle saakaldte Slavestaters fri Antagelse eller Forkastelse, hvilke da frivilligt maatte have antaget eller senere frivilligt maatte antage øieblikkelig eller gradvis Afskaffelse af Slaveriet inden sine respektive Grænser; og at Bestræbelserne for at kolonisere Personer af afrikansk Herkomst, med deres Samtykke, paa dette Fastland eller andetsteds, med det tidligere erhvervede Samtykke af Stedets Regjering, vil fortsættes.

At paa den første Dag i Januar 1863 skal alle Personer, der holdes som Slaver inden nogen Stat eller Del af en Stat, hvis Befolkning da maatte befinde sig i Oprør mod de Forenede Stater, fra den Tid af forstedse være fri; og de Forenede Staters udøvende Myndighed, indbefattet de militære Myndigheder, vil erkjende og sikre alle saadanne Personers Frihed og vil intet foretage sig for at hindre saadanne Personer eller nogen af dem i deres Bestræbelser paa at opnaa sin virkelige Frihed.

At Præsidenten vil den nævnte første Januar ved Proklamation antyde de Stater og Dele af Stater (om nogen), hvori Befolkningen maatte befinde sig i Oprør mod de Forenede Stater; og den Kjendsgjerning, at nogen

Stat eller dens Befolkning paa den Dag maatte i god Tro være repræsenteret i de Forenede Staters Kongres af Medlemmer valgte ved Valg, hvori en Majoritet af de stemmeberettigede Borgere af en saadan Stat har deltaget, skal i Mangel af stærke og afgjørende Vidnesbyrd derimod ansees som afgjørende Bevis for, at en saadan Stat og dens Befolkning da ikke befinder sig i Oprør mod de Forenede Stater.

At Opmærksomheden herved henledes til en af Kongressen vedtagen Lov .... approberet den 13de Marts 1862, saalydende:

"§ 1. Herefter skal følgende offentliggjøres som et Tillæg til Krigs-Artiklerne til Veiledning for de Forenede Staters Armee og bør adlydes og iagttages som Lov:

"Artikel. — Alle Officerer eller Personer i de Forenede Staters Armees og Marines Tjeneste forbydes at anvende nogen Styrke under sin Befaling for at udlevere Flygtninge fra Tjeneste eller Arbeide [Slaver] til nogen Person, hvem saadan Tjeneste eller Arbeide maatte paastaaes at skyldes; og enhver Officer, der af en Krigsret maatte befindes skyldig i Overtrædelse af denne Artikel, skal afskediges fra Tjenesten.

"§ 2. Denne Lov skal træde i Kraft fra og efter sin Vedtagelse."

Ligeledes [henledes Opmærksomheden] til niende og tiende Paragraf af en Lov....approberet 16de Juli 1862, saalydende:

"§ 9. Alle Slaver tilhørende Personer, som herefter maatte deltage i Oprør mod de Forenede Staters Regjering eller paa nogen Maade bistaa samme, hvilke undkommer fra saadanne Personer og tager Tilflugt inden Armeens Linjer, og alle Slaver fratagne saadanne Personer eller forladte af dem og komne under de Forenede Staters Regjerings Kontrol, og alle Slaver tilhørende saadanne Personer, hvilke maatte befindes inden noget Sted okkuperet af Rebelstyrken og siden okkuperet af de Forenede Sta-

ters Styrke, skal forstedse være fri for sin Tjeneste og aldrig mere holdes som Slaver.

"§ 10. Ingen Slave, der undkommer ind i nogen Stat, Territorium eller Forbundsdistriktet fra nogen anden Stat, skal udleveres eller paa nogen Maade hindres i sin Frihed, undtagen for Forbrydelse eller Overtrædelse af Lovene, med mindre den Person, som gjør Fordring paa nævnte Flygtning, først aflægger Ed paa, at den Person, hvem Flygtningens Arbeide eller Tjeneste paastaaes at skyldes, er hans lovlige Eier og ikke har baaret Vaaben mod de Forenede Stater under det nuværende Oprør, eiheller paa nogen Maade bistaaet Oprøret; og ingen Person i de Forenede Staters Armees eller Marines Tjeneste skal under noget som helst Foregivende paatage sig at afgjøre nogen Persons Fordring paa en anden Persons Tjeneste eller Arbeide eller udlevere nogen saadan Person til den foregivne Eier, under Straf af Afskedigelse fra Tjenesten."

Og jeg paalægger herved og befaler alle Personer i de Forenede Staters Militærtjeneste at iagttage, adlyde og overholde ovenanføree Lov og Paragrafer inden sine respektive Tjenestekredse.

Og Præsidenten vil i rette Tid anbefale, at alle Borgere af de Forenede Stater, der maatte være forblevne loyale under Oprøret, skal (saa snart det konstitutionelle Forhold mellem de Forenede Stater og deres respektive Stater og Folk gjenoprettes, forsaavidt nævnte Forhold maatte have været suspenderet eller forstyrret) godtgjøres for alle Tab paa Grund af de Forenede Staters Handlemaade, indbefattet Tab af Slaver.

Til Vidnesbyrd o. s. v.

Washington, 10de April 1862.

Abraham Lincoln.

Af Præsidenten:

Wm. H. Seward,

Statsminister.

Præsidentens andet Aarsbudskab til Kongressen, der samledes den 1ste December 1862, er betydelig længere end det første. En stor Del deraf angaar Regjeringens Forhold til udenlandske Magter og Forviklingerne paa Grund af Sydens Havnes Blokade. Som et Exempel paa Lincolns Retvished kan anføres, at da Kaptein-Løitnanten for Blokade-Eskadronen udenfor Charleston havde tilladt et engelsk Skib at forlade Havnen med en Ladning indkjøbt fra Rebellerne, men negtede det norske Barkskib "Admiral P. Tordenskjold" samme Gunst, anbefalede Lincoln Kongressen at erstatte Skibets Eier for det lidte Tab.

Han omtalte med Tilfredshed Regjeringens heldige Finanspolitik: Udstedelsen af Regjeringssedler for at betale Tropperne og andre Krigsudgifter; uheldigvis var Speciebetalingen derved ophørt, og da han ikke ansaa det for muligt for Regjeringen at holde en med Mynt betalbar Seddelmasse i Omløb, foreslog han Oprettelsen af det saakaldte Nationalbanksystem.

Regjeringens Indtægter (indbefattet Laan) udgjorde for Fiskalaaret 1861—1862 $583,885,247 hvoraf $49,056,397 var modtagne i Told, $1,795,331 i direkte Skat, $152,203 for solgt Land, medens Laanene (indbefattet Regjeringssedlerne) udgjorde: $529,692,460. Udgifterne for samme Tidsrum udgjorde: Nationalregjeringens civile Udgifter $5,939,009, diplomatiske Udgifter $1,339,710, blandede Udgifter $14,129,771, Indredepartementets Udgifter $3,102,985, Krigsdepartementets Udgifter $394,368,407, Marinedepartementets Udgifter $42,674,569, Renter paa Nationalgjelden $13,190,324, Tilbagebetaling af Laan $96,096,922—tilsammen $570,841,700. Der var saaledes $13,043,546 i Skatkammeret den 1ste Juli 1862.

Han gjorde opmærksom paa, at der var saa liden Afsætning paa Regjeringens Land, at Landkontorets Udgifter oversteg Indtægterne.

Præsidenten omtalte Sioux Indinanernes Opstand, hvorunder omtrent 800 Personer i Minnesota var bleven dræbte. Han henstillede til Kongressen, om det ikke vilde være heldigt "at omstøbe hele vort Indianer-System."

Han omtalte med stor Tilfredshed den store Fremgang, som var bleven gjort med Stillehavsbanens Anlæg, og anbefalede Kongressen at bevilge Midler til Udvidelsen af de store Kanaler i New York og Illinois. At Regjeringens Udgifter var stegne til det sexdobbelte i Løbet af et Aar synes ikke at have afskrækket ham fra at anbefale efter en meget større Maalestok en Lovgivning af samme Art, som han havde deltaget i som Legislaturmedlem, og som havde gjort Staten Illinois bankerot.

Oprettelsen af et Agerbrugsdepartement ifølge den af Kongressen den 15de Mai 1861 vedtagne Lov omtaltes, og der udtaltes Haab om, at det vilde blive denne Landets vigtigste Næringsvei til stor Nytte.

Over Halvdelen af Budskabet angik Slaveriets Afskaffelse. Idet han henviste til sine Udtalelser i Inaugurations-Talen om Aarsagen til Tvistighederne mellem Syden og Norden, nemlig Slaveriet, og at disse Tvistigheder vilde vedblive, saa længe Slaveriet existerede, anmodede han Kongressen om at vedtage følgende Tillæg til Konstitutionen for at træde i Kraft, saa snart tre Fjerdedele af Staterne havde tilstemt det:

Den første Artikel bestemte, at hvilken som helst Stat, der maatte afskaffe Slaveriet inden Aaret 1900, skulde er-

holde en vis Godgjørelse for alle frigivne Slaver, betalbar i rentebærende Forene Staters Bonds.

Den anden Artikel erklærede, at alle Slaver, der maatte opnaa sin Frihed paa Grund af Krigen, skulde være fri, men hvis Eierne var forblevne tro mod Nationalregjeringen, skulde de godtgjøres for de rømte Slaver paa samme Maade som bestemt angaaende Stater, der maatte afskaffe Slaveriet.

Tredje Artikel bestemte, at Kongressen kunde bevilge Midler og paa anden Maade bidrage til frie farvede Personers Kolonisation udenfor de Forenede Stater med deres eget Samtykke.

Som Indledning til en lang Diskussion over de foreslaaede Artikler erklærede han, at uden Slaveriet vilde Opprøret ikke være bleven begyndt, og uden det vilde det ikke vare. Derpaa henthyder han til den store Meningsforskjel angaaende Slaveriet endog blandt Unionens Venner: "nogle vilde lade Slaveriet fortsættes, nogle vilde afskaffe det pludselig og uden Godtgjørelse, nogle vilde afskaffe det gradvis og med Godtgjørelse, nogle vilde bortføre de befriede Slaver, og nogle vilde beholde dem blandt os, foruden andre afvigende Meninger." De foreslaaede Artikler ansaa han som den størst mulige Tilnærmelse til en Kompromis. Han paaviste, at den foreslaaede Plan var billigere end at fortsætte Krigen; desuden behøvedes Krigsudgifterne strax, medens Gjelden til Godtgjørelse for de frigivne Slaver vilde blive stiftet gradvis — sandsynligvis i Løbet af nævnte 37 Aar, ved hvis Udgang der vilde være et hundrede Millioner Mennesker i Landet til at bære Byrderne.

"Den foreslaaede Emancipation vilde forkorte Krigen,

gjøre Freden varig og bidrage til Befolkningens og Nationalformuens Forøgelse." Han paaviste ved statistiske Opgaver, at en Doll. vilde blive meget vanskeligere at betale til Krigsudgifter end en Doll. ifølge den foreslaaede Emancipationsplan.

Som Hovedargument for de befriede Negres Udførsel fra Landet anførte han, at derved vilde Efterspørgslen efter hvide Arbeidere og dermed ogsaa Arbeidslønnen forøges.

"Betvivles det, at den foreslaaede Plan vilde forkorte Krigen og saaledes formindske Udgifterne af Penge og Udgydelsen af Blod? Betvivles det, at den vilde gjenoprette den nationale Myndighed og det nationale Velvære og sikre begge Dele for en lang Tid? Betvivles det, at vi her — Kongressen og Præsidenten — kan sikre dens Gjennemførelse? Vil ikke det gode Folk besvare vor forenede og alvorlige Henvendelse til dem? Kan vi, kan de, paa nogen anden Maade saa sikkert og hurtigt opnaa disse vigtige Maal?" ....

Han sluttede Budskabet saaledes: "Medborgere, vi kan ikke undfly for Historien! Vi, af denne Kongres og denne Administration, vil blive erindrede tiltrods for os selv. Ingen personlig Betydningsfuldhed eller Betydningsløshed kan fritage nogen af os derfor. Den Ildprøve, som vi nu gjennemgaar, vil belyse os ned gjennem Slægterne, i Ære eller Vanære. Vi *paastaar*, at vi ønsker at redde Unionen. Verden vil ikke forglemme, at vi siger dette. *Vi* ved, hvorledes Unionen kan reddes. *Verden* ved, at vi ved, hvorledes den kan reddes. Vi — endog *vi her* — indehar den Magt og bærer det Ansvar. Ved at *give Slaverne* Frihed *sikrer* vi Fri-

hed for de fri — lige hæderlig i, hvad vi giver og hvad vi bevarer. Vi vil ædelt redde eller lavt tabe Jordens sidste, bedste Haab. Andre Midler kan maaske lykkes. Dette kunde ikke slaa feil. Fremgangsmaaden er tydelig, fredelig, ærlig, rimelig — en Fremgangsmaade, som, hvis den følges, vil altid blive bifaldt af Verden og velsignet af Gud."

Det var Lincolns sidste Henvendelse til Kongressen i denne Sag. Unionens Redning — med de mindst mulige Pengeudgifter og Blodsudgydelser — var for ham Hovedsagen. Slavernes Frigivelse var for ham af underordnet Betydning, trods det, at han hadede Slaveriet saa meget som nogen og nærede en saa dyb Medfølelse med Slaverne som nogen. Han skuede længere frem i Tiden end maaske nogen af sine samtidige. Han indsaa, at det var tvivlsomt, hvilket han jo ogsaa mange Aar forud havde erklæret i en Tale, om Slavernes pludselige Frigivelse vilde betydelig forbedre deres Stilling. Den gradvise Frigivelse var forøvrigt den historiske Fremgangsmaade her i Landet. Desuden overlod han i sin foreslaaede Plan hver Stat at afgjøre dette Spørgsmaal paa sin egen Maade, saaledes som Fristaterne før havde afskaffet Slaveriet inden sine Grænser.

Kongressen synes ikke at have skjænket Præsidentens Forslag mindste Opmærksomhed. Hvis Slaveriets Afskaffelse, paa en eller anden Maade, kunde bidrage til Krigens Afgjørelse og Unionens Bevarelse, var Lincoln villig og rede til at tage det eneste Skridt, som nu stod tilbage for ham.

Den 1ste Januar 1863 udstedte han sin uforgjængelige Emancipations-Proklamation — tidligere anført i sin

Helhed —, hvori han erklærede alle Slaver inden Oprørsstaternes Grænser — med Undtagelse af nogle faa loyale Egne i Louisiana og Virginia — for fri fra den Tid af.

Det er sandsynligt, at Lincoln havde forudseet, at Kongressen ikke kunde bevæges til at vedtage nogen Lov om Slaveriets Afskaffelse — Meningerne var alt for delte og modstridende — og kun behandlede denne Sag saa udførlig i sit Budskab for ikke at give Kongressen mindste Anledning til nogen Undskyldning for at forsømme at vedtage en Plan, der i Længden sandsynligvis vilde være blevet langt bedre for Negrene her i Landet og uden al Tvivl vilde have gjenoprettet Freden og sparet Hundreder af Tusinder af Menneskeliv og Tusinder af Millioner af Eiendomme og Penge. Men var Kongressen blind for Landets Vel, havde den i det mindste den Trøst, at Folket selv var lige blinde. Der er ingen Tvivl om, at den store Flerhed af Nordens Befolkning paa den Tid forlangte Slaveriets øieblikkelige Afskaffelse uden nogen Godtgjørelse til Slaveeierne. At den eneste lovlige Maade, hvorpaa Nationalregjeringen kunde afskaffe det, var som en Krigsnødvendighed, tog de ikke i Betragtning. At Afskaffelsen deraf paa denne Maade vilde gjøre det nødvendigt at udkjæmpe Kampen, indtil Oprørerne underkastede sig, indsaaes nok; men det antoges ikke, at den længste, blodigste og kostbareste Del af Krigen endda stod tilbage; dog burde den Maade, hvorpaa Krigen inden den Tid var bleven ført, have bevæget dem til ialfald at tænke sig Muligheden heraf. At prøve den af Lincoln foreslaaede Plan vilde ikke have kostet noget; var den mislykkedes, var ingen Skade skeet. Befandtes den heldig, vilde Nationalregjeringen kun have en Gjeld at betale, der vilde være

langt mindre, end Krigsgjelden blev, medens Ødelæggelsen af Eiendomme, der beløb sig til et langt større Beløb, og Tabet af en halv Million Menneskeliv kunde være undgaaet. Men den største Fordel vilde være Undgaaelsen af den økonomiske Forstyrrelse som Følge af Udredelsen af Krigsudgifterne, hvilken fuldstændig omskabte Landets Formuesforfatning. En Gjeld paa ikke over to tusen Millioner Dollars til 300,000—350,000 forhenværende Slaveeiere i Syden vilde visselig være et ubetydeligt Onde i Sammenligning med de af Krigen følgende økonomiske Onder. Her er imidlertid ikke Stedet til nærmere at paapege, hvori disse bestaar; de er dog allerede bleven antydede i Forbindelse med den af Lincoln paapegede "Tendens til at gjøre Arbeidet til Kapitalens Slave."

Lincoln som Præsident: — Begivenhederne i 1863.

Som allerede paapeget bestod Regjeringens Krigspolitik ikke i først og fremst at beseire Rebelarmeerne, men i fornemmelig at sætte sig i Besiddelse af de vigtigste Steder inden de oprørske Staters Omraade. Alle Overgeneraler synes at have været enige om denne Politiks Rigtighed. General Grant skriver i sine Memoirs: "Staden Vicksburg var vigtig for de Konfødererede paa Grund af dens Jernbaneforbindelser, da Vicksburg & Jackson Jernbane satte den i Forbindelse med hele Sydens Konføderation østenfor Mississippifloden og Vicksburg & Shreve-

port Jernbane med hele deres Land vestenfor hin Flod Den var vigtig for Norden, fordi den spærrede Floden selv — hele Nordvestens Handels naturlige Vei mod Havet" .... "Paa Grund af sin Vigtighed baade for Norden og Syden blev Vicksburg Maalet for Tennessee-Armeen om Høsten 1862."

Først otte og en halv Maaned senere blev Byen indtaget. Idet Læseren henvises til "General Grants Liv og Virksomhed" angaaende dette Feldttogs Enkeltheder, hidsættes nogle Udtalelser af Forfatteren af "A Critical History of the late American War", hvilke i det mindste viser, at ogsaa denne Bedrift kan betragtes fra to Sider.

"Indtagelsen af Vicksburg er maaske af Flerheden af dette Lands Befolkning bleven betragtet som en mesterlig Krigsbedrift, og i Forbindelse med hans korte Feldttog mod Chattanooga hævede den General Grant til vore Armeers Øverstbefalende og sikrede ham tilsidst to Gange Valget til Præsident. Vi har aldrig kunnet vurdere denne Militærbedrift saa høit. For os har den for største Delen samme sløve Udseende, der i Almindelighed udmærkede denne Krig. At efterlade Krigsforraad værd fire Millioner Dollars bevogtet af kun 1000 Mand, skjønt det var vel bekjendt, at Fienden iagttog enhver Anledning til at overfalde vore Kommunikationer og afskjære os fra vort Forraadsoplag, saaledes som Grant gjorde under Marschen fra Grand Junction til Oxford, kan ikke betragtes anderledes end som et meget stort Feilgreb. Dernæst synes det at være et Tegn paa en paatagelig Mangel paa Krigskløgt at opgive den vigtige Fremrykningslinje forbi Jackson og at gjøre en lang Omvei forbi Memphis og ned ad Missippisifloden, alene paa Grund af dette Uheld, hvis Følger dog strax blev raadet Bod paa. Endelig var General Shermans Angreb paa Vicksburg, hvorunder Kolonne

efter Kolonne Infanteri slyngedes mod uindtagelige Fæstninger, ikke blot en unyttig, men en uklog og uundskyldelig Opofrelse af 2,000 tapre Mænd. General Sherman siger i sin Kritik over Vicksburgs Beleiring, at hvis Gen. Grant havde fortsat, som han unegtelig kunde have gjort, i samme Retning, som han marscherede, da han trak sig tilbage fra Oxford og gjorde Omveien forbi Corinth, Memphis og ned ad Mississippi, kunde han have indtaget Staden i Januar istedet for i Juli. Heri har General Sherman uden Tvivl Ret. Disse store Feilgreb berøver Grant alt berettiget Ry paa Grund af dette Feldttog, nemlig: at han efterlod sit uhyre Krigsforraad under kun omtrent 1000 Mands Bevogtning paa et Sted, hvor Fienden let kunde bemægtige sig det; derpaa benyttede Tabet af dette Krigsforraad som Anledning til at opgive den eneste rigtige Fremrykningslinje og til at tage omhandlede Omvei; og endelig opstillede sin Armee paa et Sted, hvor den ikke i mindste Maade kunde bidrage til Opnaaelsen af Feldttogets Maal, og saa bortødslede sex Maaneder paa at foretage de mest tossede Ting, som det kunde falde nogen Hærfører ind at forsøge.

"Vi maa ogsaa huske paa, at Vicksburgs Omringelse fandt Sted om Morgenen den 19de Mai, og at inden den Tid var Byen ikke paa nogen Maade bleven beleiret, da den egentlige Beleiring kun varede firti Dage. Hvad havde vor store Armee udrettet de foregaaende sex Maaneder? Uden at forsøge at nærme sig Byen eller opføre Batterier, der kunde naa nogen af dens Forsvarsværker, laa vore uhyre Stridskræfter enten ørkesløse hele denne Tid eller var beskjæftiget med at grave Grøfter og Kanaler for at afskjære Byen fra Fastlandet ved at flankere Fæstningsværkerne ved Haines's Bluffs og Yazoofloden, eller med at føre Flaaden gjennem stillestaaende Bække (Laguner) ind i Mississippifloden nedenfor Byen. Antallet af de Grøfter og Kanaler, som saaledes blev gravede, er for stort til at kunne beskrives.....

"Hvad der nu stod tilbage at gjøre, efter at sex Maa-

neders Tid saaledes var bleven bortødslet, var, hvad der kunde være bleven gjort i kortere Tid end fire Uger, efter at Flaaden og Hæren var naaet Milliken's Bend — at sende et tilstrækkeligt Antal Panserbaade og andre Baade forbi Rebelfæstningerne og føre vor Armee over Missis-sippifloden nedenfor Vicksburg .... For meget kan neppe siges til Ros for Armeens og dens Anføreres Opførsel under Fremrykningen i Retning af Jackson, Missisippis Hovedstad, og derfra direkte Vest mod Vicksburg. Under de forskjellige Slag ved Port Gibson, Fourteen Mile Creek, Raymond, Jackson, Champion Hill (det vigtigste og blodigste af dem alle) og Big Black River, hvor Pemper-ton gjorde sit sidste Holdt før sit Tilbagetog til Vicksburg, udgjorde vort hele Tab — faldne, saarede og savnede — henimod 4,000 Mand. Paa intet Sted, selv i de stærkeste Stillinger, gjorde Fienden Modstand over en Time mod vore Troppers Ild og Angreb. Under denne Marsch, der tog tyve Dage, levede vore Tropper næsten udelukkende af Fødevarer, der indsamledes underveis, da ikke over fem Dages regulære Rationer var bleven uddelte til dem. Ved Ankomsten til Vicksburg fandtes Forsvarsværkerne ved Haines's Bluff og kort efter ogsaa ved Yazoo City for-ladte, og saaledes erholdtes fuldstændig Forbindelse med og rigelig Forsyning af Fødevarer og andre Nødvendig-hedsgjenstande fra Flaaden ved Yazooflodens Munding.

"Saa snart vore Tropper var bleven samlede om-kring Vicksburg fra Flodbredden paa Nordsiden til Syd-siden, indtraf den 19de Mai et Skue, der gjentoges tre Dage senere, — et Skue, hvis blotte Tanke er nok til at gjøre enhver ægte Fædrelandsven syg om Hjertet. Vi hentyder til de gjentagne Angreb af Infanteri-Kolonner mod Rebellernes Forsvarsværker i Fronten. Det første Angreb gjordes hovedsagelig af General Blairs Division af Shermans Korps og havde til Følge Indtagelsen af flere ydre Skanser, indtil vore Mænd om Aftenen fik Be-faling til at trække sig tilbage. Den 22de Mai gjordes Angrebet langs hele Fiendens Forsvarslinje. Understøt-

tet af en svær Kanonade bagenfra klatrede vore Fodfolk opad Skanserne i deres Front, indtil de stod lige foran Fiendens uindtagelige Batterier. Her modtoges de af en dræbende Ild, som ingen Tropper kunde modstaa, og søgte Skjul under de Skanser, som de havde klatret opad, efterladende omtrent 3,000 af sine Kammerater døde eller svømmende i sit Blod. Nu begyndte den regelmæssige Beleiring, med lidet Tab paa nogen af Siderne, indtil den 4de Juli, Dagen efter Slaget ved Gettysburg, da Byen, som allerede nævnt, blev overgivet og okkuperet af vor Armee. Henimod 30,000 Fanger, 213 Kanoner, 35,000 Sæt Vaaben og en stor Mængde Krigsforraad var Resultatet af denne Overgivelse.

"Vicksburgs Overgivelse fulgtes fire Dage senere af Port Hudsons Overgivelse. Dette Sted blev fuldstændig omringet af General Banks den 26de Mai. Ogsaa denne Beleiring udmærkede sig ved et forgjæves og blodigt Angreb mod Fiendens Forsvarsværker, hvorunder vi tabte henimod 2,000 Mand. Under dette Angreb udmærkede to Regimenter farvede sig i den Grad, at den kommanderende General gav dem den største offentlige Ros. Ved Stedets Overgivelse faldt 6,458 Fanger, 15 svære Beleiringskanoner, 61 Feldtkanoner, 10,000 Geværer, af hvilke 5,000 var prægtige engelske Rifler, og en stor Mængde Ammunition i vore Hænder. Paa de to Steder, Vicksburg og Port Hudson, overgav altsaa omtr. 40,000 Rebeller sig som Krigsfanger."

Seirene ved Gettysburg, Vicksburg og Port Hudson indgav den loyale Befolkning Haab om, at "Enden nærmede sig". Dette Haab blev vistnok skuffet; men disse Begivenheder udgjorde dog Krigens Vendepunkt — mere paa Grund af deres Virkninger til Befolkningens Opmuntring end paa Grund af deres direkte Følger for Rebellerne.

Hvor berettiget den ovenanførte Kritik over Grants

Feldttog mod Vicksburg er, kan man indse af følgende Udtalelser i et Brev til ham fra Præsident Lincoln: "Da De først naaede Vicksburgs Omegn, troede jeg, at De burde gjøre, hvad de tilsidst har gjort — sende Tropperne over Halvøen, passere Batterierne med Transportbaade og saaledes komme nedenom Byen; jeg havde aldrig nogen Tro paa, at Expeditionen over Yazoo-Pas og lignende vilde have et heldigt Udfald, om jeg end haabede, at De forstod Sagen bedre."

Lad os nu kaste et flygtigt Blik paa, hvad der udrettedes i det midtre Armee-Departement i 1863. General Rosecrans tilbragte Tiden fra Begyndelsen af Januar til Slutningen af Juni med at udruste og indøve sin Armee, der laa i Leir nær Murfreesboro', Tennessee. I Juni bestod hele hans Armee af 60,000 Mand, medens Rebel-General Braggs Armee bestod af 40,000 Mand fordelte i fire Armeer, der laa stærkt forskansede i Shelbyville, Tullahoma, Wartrace og Knoxville. Over disse Armeer vandt Rosecrans i Løbet af Sommeren flere Seire. Men ud paa Høsten fik Bragg Undsætning fra Lees Armee og fra andre Kanter, indtil hans Armee bestod af 80,000 til 100,000 Mand. General Halleck havde imidlertid underrettet General Rosecrans om, at Bragg havde sendt Lee Undsætning og saaledes formindsket sin Armee. Dette bevægede Rosecrans til at angribe hans samlede Arme paa et Sted mellem Chattanooga og Lafayette den 20de September. Det var en frygtelig Kamp, der kostede Unionsarmeen 16,351 Mand (faldne, saarede og savnede),

36 Kanoner, 20 Ammunitionsvogne og 8,450 Geværer, medens Rebellernes Tab af Mænd var endnu større. Under dette Slag udmærkede General Thomas sig som en af de koldblodigste og dygtigste Generaler i Landet. Skjønt General Rosecrans havde udvist stor Dygtighed som Overgeneral og havde sat sig i Besiddelse af det vigtigste Sted i den Del af Landet — Chattanooga —, omringet af en næsten dobbelt saa stor fiendtlig Hær, blev han dog afløst, og General Thomas ansat i hans Sted. Kort efter blev Ohio, Cumberland og Tennessee Armee-Departementer forenede til en "Division" under General Grant som Øverstbefalende. Han traf snart Foranstaltninger til at samle alle Tropper inden sit Distrikt, der kunde undværes, i Omegnen af Chatanooga. Den 23de Oktober ankom han selv derhen i Spidsen for sin Armee. Af 200,000 Mand inden hans Distrikt kunde kun noget over 100,000 Mand undværes fra Garnisonstjenesten i de spredte Byer inden Rebelstaterne i Missisippi-Dalføret. Men denne Armee var mere end tilstrækkelig til under saadanne dygtige Generaler som Hooker, Sherman og Thomas at afbanke den knap 90,000 Mand stærke Rebelarmee. Efter Slagene i Chattanoogas Omegn og General Longstreets Tilbagevenden til Lees Armee udgjorde Rebelarmeen knap Halvdelen af sin oprindelige Styrke. Unions-Generalerne havde den mærkelige Vane at slaa sig til Ro i flere Uger eller endog Maaneder efter enhver vigtig Seir istedet for at forfølge og fuldstændig tilintetgjøre den svækkede Fiende, og dette gjorde de ogsaa denne Gang.

Lad os nu kortelig betragte, hvad Potomac-Armeen havde udrettet i Aarets Løb. Den 26de Januar 1863 overtog General-Major Hooker Overkommandoen over den

demoraliserede Armee. Medens 2,922 Officerer og 81,964 Menige var fraværende paa Orlov, udgjorde Rømningernes Antal omtrent 200 om Dagen i Gjennemsnit. Rebellerne vidste fuld Besked om Tilstanden i Unionsarmeen og gjorde hyppige og dristige Indfald ind i Norden. Hele Rebelstyrken i Virginia udgjorde ved Aarets Begyndelse neppe over 100,000 Mand, medens Unionsarmeen bestod af 207,036 Mand "nærværende for Tjeneste" foruden et Korps i Baltimore, et ved Fæstningen Monroe og to paa Halvøen; men af disse kunde kun 125,000—140,000 deltage i Feldttoget. Af disse blev imidlertid 30,000 under General Burnsides Kommando forflyttede til Vesten i Midten af April. General Hookers Armee blev derved i den Grad svækket, at han maatte opgive sin oprindelige Plan, som bestod i at sende Burnside med sit Korps til Fæstningen Monroe for derfra at afskjære Lees Forbindelse med Richmond, medens Hovedarmeen skulde angribe ham i Flanken nær Fredericksburg. Hans Plan blev nu at sende hele sin Kavalleristyrke, bestaaende af 13,000 Mand under General Stonemans Kommando, over Rappahannockfloden for at afskjære Lees Kommunikation med Richmond; men Stoneman var ikke Manden til at udføre et saadant Foretagende, og hans Expedition blev saa godt som frugtesløs.

Med stor Dygtighed førte Hooker hele sin Armee over nævnte Flod, før Lee fik noget Nys derom, og slog Leir nær Chancellorville, omtrent ti Mile vestenfor Fredericksburg. Hooker havde nu en Styrke paa 70,000 Mand, Lee kun 50,000 Mand. Hooker havde desuden en Styrke paa 30,000 Mand paa den anden Side af Floden under General Sedgwicks Kommando; denne havde Ordre til

at angribe Lee i Flanken, medens Hooker selv med 70,000 Mand angreb ham i Fronten. Saa sikker var Hooker paa at kunne tilintetgjøre Lees Armee, at han erklærede: "Jeg holder nu Lees Armee i den ene Haand og Richmond i den anden." Men General Sedgwick gav sig saa god Tid med at sætte over Floden, at Lee kunde vende hele sin Armee mod ham og drive ham tilbage. Imidlertid kom General Jackson med en Armee bestaaende af 25,000 Veteraner Lee til Undsætning og uventet angreb Hookers Armee i Flanken og drev en Del af Armeen paa Flugt i største Uorden om Aftenen den 3dje Mai. Havde ikke General Pleasanton indfundet sig med 500 Kavalerister, der under Oberst Keenans Anførsel paatog sig det fortvivlede Hverv at standse en Armee paa 25,000 Mand, medens de forladte Kanoner blev opstillede, vilde sandsynligvis hele Armeen være bleven slagen. Under Pleasantons frygtelige Ild maatte Jacksons Armee, efter at han selv var falden, vige, netop da Solen gik ned.

Kampen fornyedes af Lee den næste Morgen og af Jacksons Tropper under General Stuarts Anførsel. Med det største Raseri forsøgte disse Veteraner at bemægtige sig de 40 Kanoner, som den foregaaende Aften havde foraarsaget saadant Nederlag i deres Rækker; men forgjæves. Uheldigvis for Unionisterne blev deres Ammunition udtømt, og da General Hooker var bleven slaaet bevidstløs af en Kanonkugle, som havde truffet et Træ, hvorimod han lænede sig, herskede der en saadan Uorden i Armeen, at ingen Ammunition kunde erholdes. Eiheller blev der sendt nogen Undsætning til det ene Korps, der var bleven saa heftigt angrebet af Fienden, og som efter at deres Ammunition var bleven udtømt havde maattet forsvare sig med

sine Bajonetter, indtil henimod 4,000 af Korpsets 18,000 Mand laa døde eller saarede paa Valpladsen. Den næste Dag maatte Unionsarmeen trække sig tilbage over Floden, efter at have lidt et Tab af 17,197 Mand. Rebellernes Tab var dog betydelig større.

Rebellerne besluttede nu af forskjellige Hensyn — Hookers Armees Formindskelse ved Udmønstringen af 20,000 udtjente Tropper, Lees Armees Forøgelse med 25,000 Mand under Longstreets Kommando og Haabet om en stor Tilslutning af "Kobberhoved"-Demokrater i Norden — at gjøre et nyt Indfald i Norden. Efter mange Smaatræfninger mellem de to Armeers Kavalerier, angreb en stor Rebelstyrke den 15de Juni 10,000 Unionister nær Winchester, dræbte eller tog Halvdelen af dem tilfange og drev Resten tilbage over Potomacfloden. Kort efter drog en Rebelarmee, bestaaende af 70,000 til 90,000 Mand, ind i Pennsylvania. Dette bevægede Præsidenten til at udkommandere 120,000 Statsmilits; men kun 50,000 indfandt sig — et Bevis paa den kritiske Tilstand i Norden paa den Tid.

Hookers Armee bestod endnu af 90,000 Mand. I Forsvarsværkerne rundt Washington laa der over 60,000 Mand; der var 11,000 Mand ved Maryland Heights og 6,000 Mand i Baltimore, medens der var Tusinder af Unionstropper paa andre Steder i Syden. Af henimod en Million Mand, som Regjeringen paa den Tid havde i sin Sold, kunde det ikke være vanskeligt at danne fra tre til sex Armeer af samme Størrelse som Lees og fuldstændig omringe ham og tvinge ham til Overgivelse, hvorved Oprøret vilde være endt, da hans Armee var den eneste af nogen Betydenhed østenfor Alleghany-Bjergene, medens

der endda vilde være Tropper nok i Vesten til at afbanke de smaa Rebelarmeer derude. Men Regjeringen synes at have betragtet Rebellerne som en Flok fremmede "Husdyr", der kun burde fordrives, ikke som "Vilddyr", der burde omringes og dræbes eller fanges. Skjønt Rebellernes Hovedstad paa denne Tid bevogtedes af kun en eneste Brigade, og skjønt der laa 25,000—30,000 Unionssoldater i Byer inden nogle Dages Marsch derfra, gjordes der intet Forsøg paa at indtage den—kun en liden "Demonstration" derimod af 5,000 Mand i Haab om at skræmme Lee til at trække sig tilbage fra Pennsylvania.

Den 26de Juni satte General Hooker efter Lee med sin Armee, 90,000 Mand stærk. Han anmodede General Halleck om at faa de 11,000 Mand, som laa ved Maryland Hights, med sig, og da dette negtedes, indsendte han sin Resignation. Den 28de Juni blev General Meade udnævnt til Hookers Efterfølger, og nævnte 11,000 Mand blev befalede at slutte sig til Potomac-Armeen; men den nye Anfører troede ikke, at han havde Brug for dem; eiheller troede han at kunne gjøre noget Brug af 30,000 til 40,000 Militssoldater, som blev ham tilbudte.

Hookers Plan havde været at afskjære Lees Kommunikationer og saaledes tvinge ham til at gjøre Angrebet under sit Tilbagetog. Meade forkastede denne kloge Plan og besluttede at stille sin Armee i Lees Vei og saaledes hindre hans videre Fremtrængen. Kampen begyndte nær Landsbyen Gettysburg den 1ste Juli og varede i tre Dage. General Meade udviste stor Dygtighed under Opstillingen af sin Armee paa de forskjellige Bakkerygger i Byens Omegn. Under de to første Dages Kampe led dog Unionisterne et betydelig større Tab end Rebellerne. General

Pleasantons kloge Anvendelse af Kavaleriet var af uberegnelig Nytte for Unionisterne, især den sidste Dag. Det afgjørende Punkt i Kampen indtraadte om Eftermiddagen den 3dje Juli, da Rebellerne feiltog en Standsning i Unionisternes Kanonade for at afkjøle Kanonerne som Tegn paa deres Opgivelse af Kampen og i tredobbelte Rækker styrtede mod Batterierne. Ved sin Nærmelse blev de hilsede med den frygteligste Kanonade. Unionisterne havde standset Geværskydningen samtidig med Kanonaden. Da Rebellerne ikke standsedes i sin Fremtrængen, affyredes, saasnart de kom inden nogle faa Skridts Afstand, ti tusen Skud ind i deres Rækker; de var dog saa talrige, at heller ikke dette bragte dem til at vakle; men da de var trængte end længere frem, blev deres Rækker enfilerede af flere Batterier, hvorved de blev drevne paa Flugten. Unionisterne omringede dem og tvang et stort Antal til at nedlægge sine Vaaben.

General Lee trak sig nu lidt tilbage og gjorde sig rede til Tilbagetog. Unionisternes Anfører havde ikke Lyst til at fornye Kampen, men forblev i flere Dage i Ro paa den dyrt kjøbte Slagmark, medens Lee Dagen efter Kampen uforstyrret begav sig paa Hjemveien, kun forfulgt af en Del af Kavaleriet.

Unionisternes Tab udgjorde 23,186 faldne, saarede og savnede. Deres Bytte bestod af 13,621 Fanger (de fleste af dem saarede), tre Kanoner og 41 Faner. Det er sandsynligt, at langt flere Rebeller end Unionister var faldne. I Antal var Rebelhæren saaledes nu langt svagere end Unionshæren, medens dens Kampdygtighed var næsten udtømt. Kun Artilleriet og et eneste af Unionisternes fem Korps havde lidt betydeligt under Kampen. Det

er derfor uforklarligt, at Rebellerne ikke blev forfulgte. Ikke engang den store Armee i Washingtons Omegn gjorde noget Forsøg paa at hindre deres Tilbagetog.

Over en Uge efter Slaget indhentede Unionisterne Rebellerne ved Potomacfloden. Meade raadførte sig med sine otte Generaler om, hvad der burde gjøres, og da kun tre af disse — Pleasanton, Howard og Wadsworth — tilraadede ham "at kjæmpe Krigens sidste Slag da og der," besluttede han at følge Majoritetens Raad og lade Rebellerne, nu neppe 50,000 Mand stærk, uforstyrret sætte over Floden, medens Potomac-Armeen, der nu var forøget til over 100,000 Mand, laa stille og saa derpaa.

Nogle Uger senere indhentede Unionisterne atter Rebellerne nær Culpepper, og da disse ligesom forfulgte vilde Dyr vendte sig mod Unionisterne, blev Meade saa forskrækket, at han bad Pleasanton om at overtage Kommandoen. Hvor megen Lyst denne end havde til at afbanke Rebellerne, kunde han dog ikke uden Ordre fra "høiere vedkommende" føie Meade heri, og denne vendte derfor strax om og flygtede over Hals og Hoved for den knap halvt saa store Rebelarmee, og standsede ikke, førend han kom inden 25—30 Mile fra Washington. Skamfuld over sin Feighed og truet med øieblikkelig Afskedigelse, hvis han ikke vendte sig mod Fienden, gjorde han endelig Holdt. Rebellerne trak sig tilbage og forskansede sig snart saa stærkt, at Meade ikke vovede at angribe dem.

Den nittende November blev en Del af Slagmarken ved Gettysburg "indviet" som Begravelsesplads for Unions-Soldater; Lincoln og hans Ministre var bleven

indbudne. Den berømte Taler Edward Everett holdt Indvielsestalen, hvorpaa Præsidenten blev opfordret til at sige nogle Ord. Han holdt da følgende korte Tale, der sandsynligvis altid vil blive anseet som den bedste Prøve paa hans Veltalenhed:

"For syvogotti Aar siden frembragte vore Forfædre en ny Nation paa dette Fastland — undfanget i Frihed og viet til [Forsvar for] den Grundsætning, at alle Mennesker er skabte lige. Nu er vi indviklede i en stor Borgerkrig for at prøve, enten denne Nation eller nogen Nation, der er saaledes undfanget og indviet, kan vare længe. Vi er samlede paa en af denne Krigs store Slagmarker. Vi er komne her for at indvie en Del af denne Slagmark til det sidste Hvilested for dem, som her opofrede sit Liv, for at Nationen maatte leve. Det er ganske sømmeligt og passende, at vi bør gjøre dette. Men i en større Betydning kan vi ikke indvie, kan vi ikke hellige denne Grund. De brave Mænd, levende og døde, som kjæmpede her, har helliget den langt over vore Evner til at føie noget dertil eller tage noget derfra. Verden vil lægge lidet Mærke til, eiheller længe erindre, hvad *vi siger* her; men den kan aldrig forglemme, hvad *de udrettede* her. Det gjælder hellere for os, som lever, her at blive viede til det ufuldendte Værk, som de, der kjæmpede her, hidtil saa tappert har fremmet. Det gjælder hellere for os at blive viede til det store Hverv, der endnu staar tilbage for os, saa at vi af disse ærede døde kan lære forøget Opofrelse for den Sag, hvorfor de gav Opofrelsens sidste fulde Maal, — saa at vi her høitidelig beslutter, at disse døde ikke skal være døde forgjæves, — saa at denne Nation med Guds Hjælp maa have en ny Friheds Fødsel, og saa at

FAC-SIMILE OF GETTYSBURG ADDRESS.

Lincolns Afskrift af sin Tale i Gettysburg.

Address delivered at the dedication of the Cemetery at Gettysburg.

Four score and seven years ago our fathers brought forth on this continent, a new nation, conceived in Liberty, and dedicated to the proposition that all men are created equal.

Now we are engaged in a great civil war, testing whether that nation, or any nation so conceived and so dedicated, can long endure. We are met on a great battle-field of that war. We have come to dedicate a portion of that field, as a final resting place for those who here gave their lives that that nation might live. It is altogether fitting and proper that we should do this.

But, in a larger sense, we can not dedi-

cate—we can not consecrate—we can not hallow—this ground. The brave men, living and dead, who struggled here, have consecrated it, far above our poor power to add or detract. The world will little note, nor long remember what we say here, but it can never forget what they did here. It is for us the living, rather, to be dedicated here to the unfinished work which they who fought here have thus far so nobly advanced. It is rather for us to be here dedicated to the great task remaining before us—that from these honored dead we take increased devotion to that cause for which they gave the last full measure of devotion—that we here highly resolve that these dead shall not have died in vain—that this nation, under God, shall have a new birth of freedom—and that government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the earth.

Abraham Lincoln.

November 19. 1863.

Regjeringen af Folket, ved Folket og for Folket ikke skal forsvinde fra Jorden."

Som allerede omtalt herskede der selv blandt Republikanerne meget delte Meninger angaaende Maaden, hvorpaa Slaveriet burde afskaffes; det var derfor naturligt, at Lincolns Emancipations-Proklamation vakte megen Misnøie blandt dem, der hyldede en forskjellig Fremgangsmaade. Af et Brev til en Illinois-Politiker ved Navn James C. Conkling tog han Anledning til at forsvare den fulgte Fremgangsmaade saa vel som til at paavise det frugtesløse i den af en talrig Klasse forsvarede Fredspolitik. Brevet lyder saaledes:

"Deres Indbydelse til at overvære et Massemøde af ubetingede Unionister, som vil samles i Illinois's Hovedstad den 3dje September [1863], er modtaget.

"Det vilde være meget behageligt for mig saaledes at møde mine gamle Venner paa mit eget Hjemsted; men jeg kan ikke netop nu være fraværende herfra saalænge, som et Besøg der vilde kræve.

"Mødet skal bestaa af alle, der fastholder en ubetinget Hengivenhed for Unionen, og jeg er vis paa, at mine gamle politiske Venner vil takke mig for at udtale, som jeg gjør, Nationens Taknemmelighed mod hine andre ædle Mænd, hvem ingen partisk Ondskabsfuldhed eller partisk Haab kan bevæge til at svigte Nationen i dens Kamp for Tilværelsen.

"Der gives dem, som er misfornøiede med mig. Til saadanne vilde jeg sige: I ønsker Fred, og I laster mig for, at vi ikke har den. Men hvorledes kan vi opnaa den? Der gives kun tre mulige Maader.

"Den første bestaar i at undertrykke Oprøret med Vaamagt. Dette forsøger jeg at gjøre. Er I i Favør der-

af? Hvis saa, da er vi saavidt enige. Hvis I ikke er i Favør deraf, bestaar den anden Maade i at opgive Unionen. Jeg er imod dette. Er I i Favør deraf? Hvis saa, da burde I udtale dette tydeligt. Hvis I ikke er i Favør af at bruge M a g t, eiheller i Favør af Unionens O p l ø s n i n g, da gives der kun et eller andet muligt K o m p r o m i s. Jeg tror ikke, at nogen Kompromis, der omfatter Unionens Bevarelse, nu er muligt. Alt, hvad jeg kan erfare, leder mig til den modsatte Tro. Oprørets Styrke er dets Armee. Hin Armee dominerer hele Landet og hele Folket inden sin Rækkevidde. Ethvert Tilbud om Fredsbetingelser, der maatte gjøres af nogen Mand eller Mænd inden hin Rækkevidde i Opposition mod hin Armee, er simpelt hen intet for nærværende, fordi en saadan Mand eller saadanne Mænd ikke har nogen som helst Magt til at paase Overholdelsen af sin Side af Kompromisen, om nogen skulde sluttes med dem. Sæt, til Exempel, at Flygtninger fra Syden og Fredsmænd i Norden skulde samles i Konvention og vedtage og proklamere et Kompromis om Unionens Gjenoprettelse; paa hvilken Maade kan dette Kompromis anvendes til at holde Lee ude af Pennsylvania? Meades Armee kan holde Lee ude af Pennsylvania og tilsidst ødelægge den, haaber jeg.

"Men intet Papir-Kompromis, som ikke Lees Armees Øverstbefalende er gaaet ind paa, kan have mindste Virkning paa hin Armee. Ved at søge at faa istand et saadant Kompromis vilde vi blot bortødsle Tid, som Fienden vilde benytte til vor Skade; og det vilde være det hele. Et Kompromis maa, for at kunne gjennemføres, enten sluttes med dem, som har Kontrol over Rebel-Armeen eller med de Folk, som først befries for denne Armees Beherskelse ved vor Armees Seir. Tillad mig nu at forsikre Dem, at der ikke er kommen et eneste Ord eller Vink fra hin Armee eller fra de Mænd, som har Kontrol over den, med Hensyn til noget Fredskompromis, saavidt jeg ved eller tror. Alle modsatte Paastande er bedragerske og ugrundede. Og jeg lover Dem, at skulde noget saadant Forslag herefter

indløbe, vil det ikke blive afslaaet og holdt hemmeligt for Dem. Jeg erkjender villigt, at jeg er Folkets Tjener — efter Tjenestekontrakten: de Forenede Staters Konstitution — og at jeg som saadan er ansvarlig for dem.

"Men for at tale tydelig: De er uenig med mig angaaende Negrene. Det er helt rimeligt, at der er nogen Meningsforskjel mellem Dem og mig angaaende denne Sag. Jeg ønsker visselig, at alle Mennesker maatte være fri, medens jeg formoder, at De ikke gjør det. Dog har jeg hverken fulgt eller foreslaaet noget Middel, der ikke stemmer selv med Deres Anskuelser, forudsat at de er i Favør af Unionens Bevarelse. Jeg foreslog Godtgjørelse for Slaverne, hvortil De svarede, at De ikke ønskede at blive beskattet for at kjøbe Negre. Men jeg havde ikke forlangt, at De skulde beskattes for at kjøbe Negre, undtagen paa en saadan Maade, at De kunde befries for større Skatter for at redde Unionen udelukkende paa den Maade.

"De synes ikke om Emancipations-Proklamationen og vilde maaske have den tilbagekaldt. De siger, at den er grundlovsstridig, — jeg er af en anden Mening. Jeg tror, at Konstitutionen bemyndiger den Øverstbefalende til at anvende Krigens Lov i Krigstid. Det meste, som kan siges, om saa meget, er, at Slaver er Eiendom. Er der eller har der nogensinde været nogen Tvivl om, at ifølge Krigens Lov kan Eiendomme, baade Venners og Fienders, tages, naar de behøves?

"Og behøves de ikke, hvor det gavner os og skader Fienden at bemægtige os dem? Over hele Verden ødelægger Armeer Fienders Eiendomme, naar de ikke kan bruge dem, og ødelægger endog sine egne Eiendomme for at hindre dem fra at falde i Fiendens Hænder. Civiliserede krigsførende Magter gjør alt, hvad der staar i deres Magt, for at gavne sig selv og skade Fiender, undtagen nogle faa Ting, som ansees for barbariske og grusomme. Blandt Undtagelserne er beseirede Fienders og ikke-kjæmpendes Myrderi, enten de er Mænd eller Kvinder.

"Men Proklamationen er som Lov enten gyldig eller

ugyldig. Hvis den er ugyldig, behøver den ikke at tilbagekaldes. Hvis den er gyldig, kan den ikke mere tilbagekaldes, end døde kan bringes tillive. Nogle af eder foregiver at tro, at dens Tilbagekaldelse vilde gavne Unionen. Hvorfor bedre efter Tilbagekaldelsen end før Udstedelsen? Der gjordes Forsøg paa at undertrykke Oprøret mere end et og et halvt Aar, før Proklamationen blev udstedt, medens de sidste hundrede Dage hengik under udtrykkelig Notits om, at den vilde blive udstedt, med mindre Udstedelsen forebyggedes derved, at Oprørerne underkastede sig. Krigen har visselig været ligesaa heldig for os siden Proklamationens Udstedelse som før.

"Jeg ved ligesaa godt, som det er muligt at kjende andres Meninger, at nogle af vore Armeers Generaler, der har vundet de vigtigste Seire, tror, at Emancipations-Politiken og Brugen af farvede Tropper var det haardeste Slag, som endnu er tildelt Oprøret og at i det mindste en af disse Seire ikke vilde være vunden, da den vandtes, hvis det ikke havde været for de sorte Soldaters Hjælp. Blandt de Generaler, der nærer disse Anskuelser, er der nogle, der ikke har været berørte af Abolitionismen eller af republikansk Partipolitik, men som nærede disse Anskuelser udelukkende af militære Hensyn. Jeg anfører disse Anskuelser som berettigede til nogen Vægt mod de Indvendinger, der ofte gjøres, nemlig at Negrenes Befrielse og Bevæbning er uklog fra et militært Standpunkt betragtet, og blev ikke foretaget i god Tro.

"De siger, at De*) ikke er villig til at kjæmpe for Negrene. Nogle af dem er villige til at kjæmpe for eder; men lad det være.

"Kjæmp da I udelukkende for at redde Unionen. Jeg udstedte Emancipations-Erklæringen netop i den Hensigt at bistaa eder med at redde Unionen. Naar som helst I har overvundet al Modstand mod Unionen, vil det blive

*) Conkling tiltales her som Repræsentant for en talrig Klasse i Norden.

en beleilig Tid til at erklære, at I ikke vil kjæmpe for at befri Negrene, om jeg skulde paabyde Kampens Fortsættelse.

"Det var min Mening, at i samme Grad som Negrene maatte ophøre at hjælpe Fienden, i samme Grad svækkedes Fiendens Modstand mod eder under eders Kamp for Unionen. Tror De anderledes? Jeg troede, at hvad som helst Negrene kan formaaes til at udrette som Soldater, lader netop saa meget mindre tilbage at gjøre for hvide Soldater til Unionens Redning. Synes det anderledes for Dem?"

"Men ligesom andre Folk handler Negrene ifølge Bevæggrunde. Hvorfor skulde de gjøre noget for os, hvis vi ikke vilde gjøre noget for dem? Hvis de sætter sit Liv paa Spil for os, da maa de ledes af de stærkeste Bevæggrunde — nemlig Løftet om Frihed. Og naar Løftet er givet, maa det holdes.

"Der er nu lysere Tegn. Vandenes Fader [Mississippifloden] flyder atter uhindret mod Havet — takket være det store Nordvesten derfor; dog ikke Nordvestens Soldater alene; tre hundrede Mile fra Mundingen mødte de Ny Englands, Ny Yorks, Pennsylvanias og Ny Jerseys Soldater huggende sig Vei til Høire og Venstre. Ogsaa det varme Syden laante i mere end en Farve en hjælpende Haand. Paa Stedet blev deres Del af Historien nedskrevet med sort paa hvidt. Foretagendet var et stort nationalt Foretagende; lad ingen udestænges, som tog en hæderlig Del deri. Og medens de, som har renset den store Flod, med Rette kan være stolte derover, er dog dette ikke alt. Det er vanskeligt at sige, at noget er blevet taprere gjort, end hvad der gjordes ved Antietam, Murfreesboro', Gettysburg og paa mange Slagmarker med mindre Ny. Eiheller maa Onkel Sams Søfolk forglemmes. Ved alle Strandbredder har de været tilstede. Ikke blot paa det dybe Hav, den brede Bugt og den stride Flod, men ogsaa paa den trange og grumsede Bayou og hvorsom helst der var lidt Fugtighed har de været og efterladt sine Spor,

takket være alle. Paa den store Republiks Vegne — paa det store Princips Vegne, hvorved den lever og holdes ilive — paa Menneskets uhyre Fremtids Vegne — takket være alle.

"Freden synes ikke saa fjern, som den en Gang gjorde. Jeg haaber, at den snart vil opnaaes og blive varig, og opnaaes saaledes, at den vil blive værd at beholde for hele Fremtiden. Det vil da være bleven bevist, at blandt frie Mænd kan der ikke være nogen heldig Appel fra Stemmesedler til Kugler, og at de, som tager en saadan Appel, sikkert vil tabe Sagen og betale Omkostningerne. Og da vil der være nogle sorte Mænd, som kan erindre, at med taus Tunge og sammenbidte Tænder — et roligt Øie og en velrettet Bajonet — har de bistaaet Menneskeslægten med at opnaa dette store Maal, medens jeg frygter for, at der vil blive nogle hvide Mænd, der ikke vil kunne glemme, at med ondskabsfuldt Hjerte og forførerisk Tale har de bestræbt sig for at hindre dets Opnaaelse.

"Dog, lad os ikke være for sangvinske angaaende en hurtig endelig Seir. Lad os være ganske ædru. Lad os flittigt anvende Midlerne, og aldrig betvivle, at en retfærdig Gud i sin egen gode Tid vil skjænke os det rette Resultat."

Lincolns tredje Aarsbudskab forelagdes Kongressen den 8de December 1863. Det første Affnit deraf angik, som sædvanlig, Regjeringens Forhold til de udenlandske Magter.

Han omtalte den forbausende raske Udvikling af de vestlige Territoriers mineralske Rigdomme og anbefalede Kongressen at tage Skridt til at sikre Nationalregjeringen Indtægter af Mineralierne.*)

*) De Forenede Stater er uden Tvivl det eneste Land i Verden, hvis Regjering ingen som helst Indtægt har af Grubedriften,

Han anbefalede Kongressen at "oprette et System til Indvandringens Opmuntring. Skjønt denne Kilde til national Velstand og Styrke atter flyder med større Frihed end i flere Aar, før Oprøret fandt Sted, er der fremdeles stor Mangel paa Arbeidere i alle Industrigrene, især i Agerbruget og Grubedriften." Han anførte, at Tusinder af fattige Personer flokkede til de amerikanske Konsulater i Udlandet og tilbød sig at udvandre til Amerika, hvis de kunde erholde Midler dertil, og anbefalede Kongressen at yde dem den nødvendige Bistand.*)

"Finansdepartementets Operationer er bleven ledede med Held i Løbet af sidste Aar. Nationalbank-Loven har vist sig at være en værdifuld Støtte for den offentlige Kredit, og Lovgivningen med Hensyn til Optagelsen af Laan har tilfulde svaret til Forventningerne.... Alle Fordringer paa Skatkammeret, indbefattet Armeens og Marinens Lønninger, er bleven prompt og tilfulde tilfredsstillede. Det antages ikke, at nogen stor Hær er bleven rigeligere

---

skjønt den her er større og mere indbringende end i noget andet Land. Nationalregjeringens Mineral- og Kulland er praktisk bleven bortskjænket — til et forholdsvis lidet Antal Personers uhyre Berigelse.

*) Saavidt vides, har Kongressen aldrig gjort noget til Indvandringens Opmuntring, skjønt der under Borgerkrigen kunde være stor Grund dertil; men mange af Vestens Stater har ansat Immigrant-Kommissærer for at virke for Indvandringen til sin Stat. Hele Europa er bleven oversvømmet af Beskrivelser af vedkommende Stats store Fordele for Indvandrere, men neppe nogen Stat har gaaet saa langt som at betale Overreisen for Indvandrere. Kongressen har allerede for flere Aar tilbage seet sig beføiet til at vedtage Love, der tilsigter at hemme Indvandringen. Saa hurtigt forandres Forholdene og Stemningen her i Landet.

forsynet og mere liberalt og punktligt lønnet; og det kan tilføies, at ikke af noget Folk er en stor Krigs Byrder bleven baaret med mere Villighed.

Hele Nationalregjeringens Indtægter (indbefattet Laan og Ballance fra forrige Aar) beløb sig til $901,125,=674 og Udgifterne til $895,796,630. Af Indtægterne modtoges $69,059,642 i Told, $1,485,103 i direkte Skat=ter, $167,617 for Land, $3,046,615 fra forskjellige Kilder, medens Laanene udgjorde $776,682,361. Af Udgifterne var $23,253,922 til Civitjenesten, $4,216,520 til Pensio=ner og Indianere, $24,729,846 til Renter paa Gjelden, $599,298,600 til Krigsdepartementet, $63,211,105 til Marinedepartementet og $181,086,635 til Afbetaling paa Laan.

Som sædvanlig anførte han intet Uddrag af Krigs=ministerens Rapport, men henviste kun til den.

Idet han hentydede til Flaadens Bestræbelser for at vedligeholde og udvide Sydens Havnes Blokade, nævnte han, at siden Blokadens Begyndelse var over et tusen Skibe bleven kaprede, værd med deres Ladning over tretten Milloner Dollars.

Flaaden udgjorde 588 Skibe, af hvilke 75 var panser=klædte Dampskibe. Antallet af Matroser og Marinesol=dater var forøget fra 7,500 Mand om Vaaren 1861 til omtrent 34,000 Mand i December 1863.

Idet han hentydede til den betydelige Forøgelse i Af=sætningen og Afstaaelsen af Regjeringens Land, udtalte han, at "det længe har været en Yndlingstanke hos nogle af vore viseste Statsmænd, at de Forenede Staters Be=folkning havde en høiere og varigere Interesse i den hur=tige Bebyggelse og omhyggelige Dyrkning af det offentlige

Land end i Størrelsen af den direkte Indtægt af dets Salg. Denne Anskuelse har havt en kontrollerende Indflydelse paa Lovgivningen angaaende Regjeringens Land. Som Exempel herpaa kan nævnes de liberale Love for virkelige Settlere, — Afstaaelsen af oversvømmet Land til Staterne, for at disse kunde gjøre det skikket for Dyrkning, — Afstaaelsen til Jernbanekompanier af hver anden Sektion langs deres Linjer, som ved sin Fuldendelse vil gjøre de fjerne Landstrækninger saa meget mere tilgjængelige. Paa denne Landpolitiks Gavnlighed er den nylig vedtagne 'Homestead'-Lov et Exempel. Siden 1ste Januar af indeværende Aar er 1,456,514 Acres bleven bebyggede ifølge denne Lov. Denne Kjendsgjerning og de betydelige Salg (161,911 Acres) er et glædeligt Vidnesbyrd om den tiltagende Bebyggelse af det offentlige Land, trods den store Kamp, hvori Nationens Kræfter er optagne, og som har krævet et stort Antal af vore Borgeres Opgivelse af deres sædvanlige Virksomhed. Jeg er hjertelig enig med Indreministerens Anbefaling om at forandre Loven til Fordel for dem, der nu befinder sig i de Forenede Staters Militærtjeneste."

"Da Kongressen traadte sammen for et Aar siden, havde Krigen allerede varet næsten tyve Maaneder, og der havde været mange Kampe baade tillands og tilsøs med vexlende Resultater. Oprøret var bleven trængt tilbage inden snævrere Grænser; dog var ikke den offentlige Menings Tone, hjemme eller i Udlandet, tilfredsstillende. Foruden andre Tegn betegnede det netop afholdte Valg Uro blandt os selv, medens blandt meget, som var koldt og truende, selv de venligste Ord fra Europa udtaltes i en medlidende Tone over, at vi var for blinde til at opgive

en haabløs Sag. Vor Skibsfart tilføiedes megen Skade af nogle faa bevæbnede Skibe, der var blevne byggede og udrustede i fremmede Lande [Storbritannien], og vi truedes med en saadan Forøgelse deraf fra samme Kanter, at det saa ud, som om al vor Skibsfart vilde blive tilintetgjort og Blokaden hævet. Det lykkedes ikke at opnaa noget fra europæiske Regjeringer, der kunde yde os noget Haab. Den præliminære Emancipations-Proklamations Tid nærmede sig sit Udløb. En Maaned senere [efter Kongressens Samling] blev den endelige Proklamation udstedt, ledsaget af Bekjendtgjørelsen om, at farvede Personer vilde blive modtagne i Krigstjenesten. Emancipations-Politiken og Negersoldaters Anvendelse gav Fremtiden et nyt Udseende — under Kamp mellem Haab, Frygt og Uvisshed. Ifølge vort politiske System havde Nationalregjeringen ingen Ret under Udøvelsen af sin civile Myndighed til at frigive Slaverne i nogen Stat, og i lang Tid var det blevet haabet, at Oprøret kunde undertrykkes uden at ty dertil som en Krigsnødvendighed. Det ansaaes hele Tiden muligt, at Nødvendigheden dertil kunde indtræffe, og at i saa Tilfælde vilde Kampens Krise naaes. Den indtraf som ventet, den fulgtes af mørke og tvivlsomme Dage. Elleve Maaneder er nu hengaaede, og vi kan kaste et andet Blik paa Sagen. Rebelgrænserne er trykkede end mere tilbage, og ved Mississippiflodens fuldstændige Aabning er det af Oprøret beherskede Land delt i to Dele uden nogen praktisk Forbindelse mellem dem. Tennessee og Arkansas er praktisk bleven renset for Oprørere, og indflydelsesrige Borgere i disse Stater, Slaveeiere og Forsvarere af Slaveriet ved Oprørets Udbrud, forsvarer nu aabent Slavernes Frigivelse inden sine Stater. Af de

Stater, som ikke er indbefattede i Emancipations-Proklamationen, kappes nu Maryland og Missouri, der for tre Aar siden ikke vilde taale nogen Indskrænkning for Slaveriets Udvidelse, om hvorledes de bedst kan afskaffe Slaveriet inden sine egne Grænser.

"Af dem, der var Slaver ved Oprørets Udbrud, befinder nu over 100,000 sig i de Forenede Staters Militærtjeneste, af hvilke omtrent Halvdelen bærer Vaaben; derved er en dobbelt Fordel opnaaet; dette Antal Arbeidere er bleven berøvet Oprørernes Sag og har fyldt de Pladse, der ellers maatte fyldes med hvide Mænd. Saa vidt de er bleven prøvede, er det vanskeligt at sige, at de ikke er saa gode Soldater som nogen. Ingen Slaveopstand eller Tilbøielighed til Voldsomheder eller Grusomhed har været Følgen af Slavernes Frigivelse og Bevæbning .... Den Krise, som truede med at dele Unionens Befolkning [paa Grund af Slavernes Frigivelse], er forbi."

Præsidenten hentydede til den Amnesti-Proklamation, som han havde udstedt i Haab om, at Tilbudet om Benaadning for alle, der havde deltaget i Oprøret, hvis de vilde nedlægge sine Vaaben og sværge Unionens Konstitution og Love Troskab, vilde bidrage til at svække Oprøret.

Han erklærede ogsaa, at han ikke havde til Hensigt at tilbagekalde eller forandre sin Emancipations-Proklamation, eiheller udlevere som Slave nogen, der havde opnaaet sin Frihed ifølge denne Proklamation eller nogen af Kongressen vedtagen Lov.

Han omtalte med Tilfredshed de i Unionen værende Slavestaters Bestræbelser paa at afskaffe Slaveriet og tilraadede Kongressen at støtte dem.

Han sluttede med at minde Kongressen om, at Fortsættelsen af Krigen indtil Oprørets Undertrykkelse var den Sag, som fornemmelig krævede dens Opmærksomhed.

Lincoln som Præsident: — Begivenhederne i 1864.

Den vigtigste militære Begivenhed i 1864 var Gen. Grants Udnævnelse til Øverstbefalende over alle Forenede Staters Armeer — en ny Post,*) som Kongressen oprettede, og som den samtidig anbefalede General Grant for under Titelen General-Løitnant. Det var bleven klart baade for Flerheden af Befolkningen og for Kongressen, om ikke for Præsidenten, at Landets militære Affærer befandt sig i slette Hænder. Grant var den eneste Overgeneral, som havde havt nogen Fremgang, og da Fremgang ansees som et afgjørende Bevis paa Fortjenester, var det kun naturligt, at han blev udnævnt til denne Post. Inden hans Udnævnelse den 8de Marts fandt nogle faa Begivenheder Sted, der er værd at omtale som Exempler paa den planløse Maade, hvorpaa Krigen førtes paa den Tid.

Skjønt vi af Lincolns Brev til Conkling har erfaret, at han indsaa, at "Oprørets Styrke var dets Armee", ved-

---

*) Washington indehavde en lignende Post, men siden hans Død ansaaes ingen for værdig til at beklæde den. Scott havde Titelen General-Løitnant, men havde ikke en saa udstrakt Myndighed, som Grant fik.

blev man dog at rette sin Opmærksomhed paa Fordrivelsen af Dele af denne Armee istedet for Tilintetgjørelsen af selve Hovedarmeen. En Expedition blev tidlig i Februar sendt til Florida for at fordrive Rebellerne fra Staten; den mislykkedes fuldstændig. En anden Expedition blev sendt paa en lang Vandring til Texas; den tilføiede vistnok Rebellerne store Tab, men led større Tab selv. I Østen indskrænkede Meade sig til at udsende Kavaleriet paa et Streiftog henimod Richmond—kun for at anrette Skade paa Rebellernes Eiendomme, medens Grant i Vesten indskrænkede sig til at udsende en Kavaleristyrke under General Smiths Kommando og en Infanteristyrke under General Shermans Kommando i et lignende Ærinde i Syden.

Ved General Grants Overtagelse af Kommandoen over alle Forenede Staters Armeer var Stillingen væsentlig saaledes, som af ham selv beskrevet i sine "Memoirs" (2det Bind, Side 127 fl.):

"Unionsarmeerne var nu delte i nitten Departementer, skjønt fire af dem i Vesten var bleven slaaede sammen til en Division. Potomac-Armeen udgjorde en særskilt Kommando og var ikke indskrænket til noget vist Omraade.*) Der var saaledes sytten særskilte Overgeneraler. Før denne Tid havde disse Armeer handlet særskilt og uafhængigt af hverandre, hvorved Fienden ofte havde Anledning til at flytte en Del af sine Armeer fra Sted til Sted, eftersom de mest behøvedes. Jeg besluttede at hindre

---

*) Den havde indtil den Tid maattet danse omkring efter Lees Pibe; hvor han drog hen, fulgte Potomac-Armeen efter, naar den ikke blev jaget foran.

dette. Til dette Maals Opnaaelse betragtede jeg Potomac-Armeen som Centrum, Armeerne i Vesten lige til Memphis som den høire Fløi, Armeen ved Jamesfloden (under Gen. Butlers Kommando) som den venstre Fløi og alle Tropper i Syden som en Krigsstyrke i Fiendens Flanke .... Min Hovedplan var nu at samle alle mulige Stridskræfter mod de konfødererede Armeer i Marken. Der var kun to af disse østenfor Missisippifloden. Armeen i Nord-Virginia, under General Robert E. Lees Anførsel, befandt sig ved Rapidonflodens sydlige Bred for at modstaa Potomac-Armeen; den anden Armee, under General Joseph E. Johnstons Anførsel, befandt sig nær Dalton, Georgia, for at møde Sherman, der endnu befandt sig i Chattanooga... At beseire Lees Armee var det første store Maal. Med hans Armees Overgivelse vilde Richmonds Overgivelse følge af sig selv. Det var bedre at bekjæmpe ham udenfor hans Forsvarsværker end indenfor samme."

Hvis General Grant havde samme Syn paa Sagen, da han overtog Kommandoen, som da han tyve Aar senere skrev sine "Memoirs", viser ovenanførte Udtalelser, at han klart forstod Hovedmangelen ved Krigsførelsen inden den Tid — Armeernes Adspredelse over store Landstrækninger under Generaler, der ikke stod under nogen Øverstbefalendes direkte Kommando — og Hovedformaalet med Krigen: Rebelarmeernes Beseiring. Men om hans Krigsplans Rigtighed vil der drages stor Tvivl. Det var naturligvis et rent Tilfælde, at Armeerne befandt sig i de af ham nævnte Stillinger, da han overtog Kommandoen. Alligevel beskriver han disse Stillinger som en skarpsindig udtænkt Krigsplan: Armeens Centrum, høire Fløi, venstre Fløi og Tropperne i Fiendens Flanke, skjønt der var uhyre

Afstande mellem hver af disse Armeer. Da han saa havde sat sig i Hovedet, at disse paa over Tusinder af Kvadratmile spredte Armeer burde betragtes som en Armee, besluttede han, at de ogsaa burde optræde som en Armee: alle burde rykke frem mod Fienden paa en Gang. Der er ingen Grund til at tro, at om Sherman havde angrebet Johnston i Marts istedet for i Mai, vilde Lee have sendt en Del af sin egen eller Longstreets Armee, der befandt sig i Shenandoah-Dalen, til hans Undsætning, da disse Armeer hvert Øieblik kunde vente at blive angrebne af en overvældende Styrke. Der var saaledes ingen god Grund til at lade Sherman vente i to Maaneder, indtil Potomac-Armeen blev færdig til at rykke frem; Meades og Shermans, saa vel som Lees eller Longstreets og Johnstons Armeer befandt sig Hundreder af Mile (600—1000) fra hverandre. Ved at lade lade Sherman vente i de to Maaneder fik Johnston Tid til at forøge sin Armee og forstærke alle vigtige Stillinger, medens den 128 Mile besværlige Marsch derved blev opsat fra de behagelige Vaarmaaneder til de varme Sommermaaneder, da Solvarmen dræbte flere Mand end Fiendens Kugler.

Da General Grant overtog Kommandoen, bestod den samlede Unionsstyrke af over 800,000 Mand. Af disse havde General Sherman omtrent 340,000 under sin Kommando, af hvilke 180,000 befandt sig under hans umiddelbare Kommando nær Chattanooga. Alle Rebelarmeer tilsammen udgjorde paa den Tid neppe over 200,000 Mand, af hvilke færre end 60,000 udgjorde Johnstons Styrke, som Sherman blev udsendt for at beseire. Disse to Armeer — den ene tre Gange saa stor som den anden — havde i fem Maaneder befundet sig inden 38 Miles

Afstand fra hinanden; men den store Armee havde ikke foretaget sig det ringeste for at hindre den lille Armee fra at opføre næsten uindtagelige Forskansninger den Vei, som den store Armee maatte vandre — gjennem trange Dale og Fjeldkløfter — paa Marschen "mod Havet". Det er bleven paastaaet, at "Unions-Generalernes Politik altid syntes at være at tillade Rebellerne at nærme sig Unions-armeen saa meget de fandt for godt, udvælge den heldigste Stilling og tage god Tid med at befæste den; da først begyndte Unions-Generalerne at røre paa sig for at fordrive dem." Disse Fæstningsværker, som Johnston uforstyrret var bleven tilladt at opføre, angreb nu Sherman, det ene efter det andet, fra deres stærke Side; at dele sin store Armee i to Dele og med en af dem angribe Johnston i Flanken, hvorved han vilde være bleven nødt til at flygte eller overgive sig, faldt ham ikke ind. Hans Flankemanøvrer foretoges af en forholdsvis liden Styrke mod den ene Fæstning efter den anden — ikke af en overvældende Armee østenfra. Medens Sherman saaledes udviste Mangel paa Dygtighed til storartet Krigsførelse, udviste han den mest beundringsværdige Dygtighed og Tapperhed til at bryde sig Vei gjennem tilsyneladende uoverkommelige Vanskeligheder; men disse uophørlige Kampe mod en stærkt forskanset Fiende i de heldigste Stillinger kostede ham i Løbet af to Maaneder næsten 20,000 Mand, medens Fiendens Tab kun var halvt saa stort. Her haves ikke Plads til at beskrive de talrige Slag. Det maa være nok at bemærke, at da Sherman efter fire Maaneders Marsch gjennem Fiendens Land den 1ste September naaede Atlanta — det første Maal for hans Expedition — havde han tabt henimod 40,000 Mand. Rebelarmeen havde lidt

store Tab, men disse blev snart mere end erstattede ved nye Udskrivninger, saa at Sherman havde en større Armee at kjæmpe imod end før. Men hvis det var Grants Hovedformaal at beseire Rebelarmeerne, er det klart, at Sherman ikke havde et saadant Maal i Sigte. Da han havde indtaget og ødelagt Atlanta, fortsatte han med en Armee paa over 60,000 Mand sin Vei "mod Havet" — et Plyndringstog paa 300 Mile, hvor ikke en eneste Fiende var at se —, medens General Thomas blev overdraget det vanskelige Hverv med en Armee paa kun omtrent 20,000 Mand at hindre den næsten tre Gange saa store Rebelarmee fra at vende tilbage til Tennessee.*) Gen. Thomas trak sig tilbage mod Vesten, eftersom den overlegne Fiende nærmede sig. Paa et for Unionisterne bekvemt Sted, nær Franklin, kom det til et blodigt Slag, der kostede Unionisterne 2,326 Mand (faldne, saarede og fangne), medens Rebellernes Tab var mere end dobbelt saa stort og indbefattede tretten høie Officerer. Thomas vedblev at trække sig tilbage, indtil han naaede Nashville, hvor han forskansede sig stærkt og snart forøgede sin Armee til 50,000 Mand; Rebelarmeen var nu svundet ind til 45,000 Mand. Den 14de December angreb Gen. Thomas Rebelarmeen, beseirede den og drev den paa Flugten. — Thomas forfulgte dem og bemægtigede sig ialt over 15,000 Fanger, 72 Kanoner og 3,000 Geværer. Levningerne af Rebelarmeen, som under Hoods Kommando havde tabt 30,000 —40,000 Mand, undkom ind i Mississippi. General Thomas havde i dette mærkværdige Tilbagetog fra At-

*) Sherman var bleven nødt til at efterlade flere Garnisoner mellem Chattanooga og Atlanta.

lanta til Nashville og i Slaget ved Nashville tabt omtrent 10,000 Mand (faldne, saarede og savnede).

Rebellernes Indfald i Arkansas og Missouri samtidig med deres Indfald i Tennessee og deres Fordrivelse fra disse Stater, samt det uheldige Feldttog ind i Texas maa her forbigaaes for at kaste et Blik paa General Grants Feldttog mod Richmond. Efter næsten to Maaneders Forberedelser blev Grant den 4de Mai færdig til at begynde sin Marsch fra Culpepper til Richmond. Af de mange forskjellige Veie, som han kunde have valgt for at kunne angribe Lee i Flanken, hvilket maa antages at have været hans Plan, valgte han den værste. Med en Armee paa over 100,000 Mand begav han sig ind i en Ødemark, der var gjennemskaaret af dybe Raviner og bedækket med næsten ugjennemtrængelig Kratskov, medens Lee befandt sig lige vestenfor denne Ødemark med en Armee paa omtr. 70,000 Mand færdig til at angribe ham. Da Grant efter to Dages Marsch kom ud af Wildernes, havde han tabt 20,000—25,000 Mand, medens Lees Tab ikke beløb sig til det halve. Alligevel telegraferede han den 11te Mai til Washington, at han "troede", at Fiendens Tab maatte være større, og at han havde taget 5,000 Fanger, medens Fienden havde taget "kun nogle faa Efternølere". Unionisternes Tab indbefattede dog omtrent 7,000 "savnede"; 4,000 Unionister blev paa en Gang gjorte til Fanger. Enten maa Grant have været uvidende om, hvad der var foregaaet, eller ogsaa maa han have fulgt den blandt Hærøfrere meget almindelige Skik: at lægge Skjul paa sit eget

Tab og multiplicere Fiendens med to. Det var dette Telegram, der indeholdt den berømte Erklæring: "Jeg vil udkjæmpe Kampen i denne Retning, om det saa kræver hele Sommeren" — en Erklæring, der tilkjendegav hans Beslutning om aldrig at vende Fienden Ryggen, og som derfor bevægede Befolkningen til villigt at bære alle de uhyre Byrder — Mænd og Penge —, som hans Krigsmaade krævede.

Enten Grants Hensigt var at komme forbi Lees Armee for at kunne angribe ham i Flanken eller at kapløbe med ham til Richmond, mislykkedes den fuldstændig. Grants heltemodige Forsøg paa i Løbet af en hel Uge at indtage Lees stærkt forskansede Stilling nær Spotlsylvania Court House synes imidlertid at antyde, at hans Hovedformaal den Gang var at beseire Lees Armee. I Løbet af de to første Uger af sit Felttog tabte han over 50,000 Mand! Men saadan Tillid havde Regjeringen og Befolkningen til ham, at for hver Mand, der faldt, saaredes eller toges tilfange, blev to sendt ham istedet, saa at hans Armee trods det uhyre Tab stedse forøgedes. Lees Armee havde lidt forholdsvis ringe Tab — neppe over 15,000 — og var desuden bleven forøget ved Longstreets Armees Tilslutning og blev senere forøget ved Breckenridges Armees Tilslutning til Rebellernes Hovedarmee, som saaledes forøgedes til over 100,000 Mand.

Da Grant erfarede, at han ikke kunde fordrive Rebellerne fra deres stærkt forskansede Stilling nær Spottsylvania Court House, besluttede han at marschere lige mod Richmond, som General Sheridan ved et dristigt Indfald med sit ypperlige Kavaleri havde erfaret at være saa godt som forsvarsløs. Men da Grant ankom med sin Armee

til North Anna River var Rebelarmeen kommen ham i Forkjøbet og havde valgt den bedste Stilling for at hindre Grants Fremtrængen. Et mislykket Angreb mod Rebellerne kostede Unionisterne 1,607 Mand.

Grant trak sig nu først østover og begav sig derpaa atter mod Syden. Nær en Landsby, kaldet Cold Harbor, stødte han atter paa Lees Armee, der som sædvanlig var godt forskanset. Trods dette gav Grant Befaling til at angribe Fienden; Unionisternes Tab beløb sig til 13,153 Mand, Rebellernes neppe til 1,000. Det berettes, at da Grant gav Befaling til at fornye Angrebet, negtede alle hans Generaler at adlyde Befalingen. Grant besluttede nu at tage en Omvei til Petersburg, en liden By 25 Mile søndenfor Richmond. General Smith var bleven sendt fra Bermuda Hundred for at tage den forsvarsløse By i Besiddelse; men han nølede, indtil Rebellerne ogsaa her kom Unionisterne i Forkjøbet. Da Grant ankom derhen den 16de Juni, fandt han Lees Armee stærkt forskanset som sædvanligt. Ved tre paa hverandre følgende Angreb mod de uindtagelige Forskansninger opofrede Grant omtrent 20,000 Mand uden mindste Nytte. I Løbet af Sommeren gjordes flere forgjæves Angreb mod Byen, hvorunder Unionisterne mistede 14,000 Mand. Det besluttedes nu at begynde en regelmæssig Beleiring, der varede i flere Maaneder — lige til Slutningen af Marts 1865. Under Marschen fra Culpepper til Petersburg havde Grants egen Armee tabt 88,387 Mand, medens Tabet i andre Armeer, der bistod ham under denne Marsch, bragte det samlede Tab op til over 100,000 Mand. Hvori bestod Fordelene ved hans Stilling nær Petersburg fremfor hans Stilling nær Culpepper? Dette Spørgsmaal besvarer Forfatteren

af "A Critical History of the late American War" saaledes:

"Medens Potomac-Armeen laa ved Culpepper, var hele østlige, midtre og nordlige Virginia i vor Magt. Vor Hovedstad og Shenandoah-Dalen var saa fuldstændig beskyttede, at alle vore Tropper paa Halvøen, i Dalen og rundt Washington, med Undtagelse af den nødvendige Garnison, kunde være bleven benyttede til et forenet Angreb mod Lee og Rebel-Hovedstaden. Da vor Armee slog sig ned foran Petersburg, havde vi overgivet midtre Virginia og udsat Hovedstaden, nævnte Dal, vestlige Virginia, Pennsylvania og Maryland for Indfald. Alle Jernbaner søndenfor Rappahanock-Floden og østenfor Richmond var ogsaa opgivne, medens alle Jernbaner nordenfor nævnte Flod tilligemed deres Broer stadig var udsatte for at blive opbrudte. Netop som den rige Indhøstning forestod, blev den største og rigeste Del af Virginia opgivet til Rebelarmeens Underhold, medens Unionsarmeen i dens isolerede Stilling maatte forsynes med Fødevarer, der maatte transporteres derhen i leiede Skibe til Spekulanternes egen Pris. Paa Grund af Armeens nye Stilling maatte to andre store Armeer benyttes til Forsvar: en til at forsvare Washington og den anden til at forsvare Shenandoah-Dalen, Pennsylvania ag Maryland. Men dette var ikke det værste. Disse tre Armeer—nær Petersburg, nær Washington og i Shenandoah-Dalen—var saa langt fjernede fra hverandre, at de ikke kunde optræde i Fællesskab, medens ingen af dem kunde udrette noget alene....Det er umuligt at tænke sig Armeer i en mere hjælpeløs Tilstand, end disse tre Armeer var i, medens alle Lees Kommunikationer var fuldstændig aabne og fri." Dernæst paapeges, hvorledes et rent Tilfælde—tre Rebel-Krigsskibes Stranding — reddede Grants Armee fra fuldstændig Tilintetgjørelse." Det sidste Resultat af Grants Feldttog, paa den Maade, hvorpaa han foretog det, var Tabet af fra 40,000 til 50,000 Mand i Shenandoah-Dalen og nordlige Vir-

ginia. General Grants Felttog kostede os uden Tvivl nær eller tilfulde 150,000 Mand — en Armee dobbelt saa stor som Lees Armee ved Felttogets Begyndelse — et Felttog, der bestod af fuldt elleve Maaneders tossede Kampe eller demoraliserende Ørkesløshed, og som kostede Nationen en uhyre Sum Penge [omtrent 500 Mill. Dollars]. Alt dette skede, medens ingen Strategiker af almindelig Dygtighed vilde, med de Hjælpekilder, der stod til Grants Raadighed, da han befandt sig ved Culpepper, have behøvet mere end to Maaneders Tid for at fuldende Indtagelsen af hele Virginia og Carolinerne, eiheller vilde han have behøvet at tabe over 20,000 Mand."

Vi har erfaret, at Grants Plan bestod i at lade alle Armeer samtidig rykke frem mod Fienden i Begyndelsen af Mai. Blandt disse Armeer var en paa 10,000 Mand i Shenandoah-Dalen under General Siegels Kommando og en paa 6,000 Mand i Kenawha-Dalen under Gen. Crooks Kommando. Begge disse Armeer blev slagne og næsten tilintetgjorte af en overvældende Rebelstyrke, som efter denne Bedrift sluttede sig til Lees Armee. Levningerne af de slagne Armeer sluttede sig senere til en større Armee under General Hunters Kommando og trængte ind i Virginia; denne Armee blev slagen og fordreven af en Rebelarmee, som Lee udsendte, da hans Stilling i Petersburg var bleven gjort uindtagelig, under Earleys Kommando. Veien til Norden var nu atter aaben for Rebellerne, og de benyttede Anledningen til at gjøre et Plyndringstog ind i Maryland og Pennsylvania, hvorunder de bemægtigede sig et usædvanligt rigt Bytte og nedbrændte to Tredjedele af Byen Chambersburg, da Borgerne ikke kunde betale 100,-

000 Dollars i Guld og 500,000 Dollars i Papirpenge som "Krigsskat". General Sheridan beseirede den 16de September Early og begav sig derpaa ind i Shenandoah-Dalen, som han ifølge Grants Befaling lagde fuldstændig øde, for at "der intet maatte blive tilbage, der kunde lokke Rebellerne derhen." Han nedbrændte ifølge sin egen Rapport over 2,000 Lader fyldte med Hvede, Hø og Farmredskaber, over 70 Møller fyldte med Mel og Hvede, og medtog over 4,000 Stykker Hornkvæg og forbrugte over 3,000 Faar. Alle Heste blev medtagne, og da en af hans Officerer blev dræbt paa et af disse Plyndringstog, blev alle Huse inden fem Miles Omkreds nedbrændte. Dette var Grants Maade at føre Krig paa mod en Fiende, der i hele Virginia ikke havde over 100,000 Soldater, medens Grant raadede over et ti Gange saa stort Antal.

Efter at Sheridan havde udført denne "Heltebedrift", begav han sig i Besøg til Washington; dette fik Early Nys om og angreb hans sovende Armee, der blev dreven paa Flugt i største Uorden. Heldigvis havde Sheridan, der var naaet til Winchester paa Tilbageveien, hørt Skydningen; efter at have tilbagelagt en lang Afstand i forbausende kort Tid, traf han sine flygtende Soldater; de fulgte ham med ubetinget Lydighed til Fronten, fordrev Fienden og bemægtigede sig større Bytte, end de havde tabt. Hans Armee havde tabt 3,000 Mand og Rebellerne endnu flere. Fra Midten af Oktober indtil næste Vaar blev "alt stille ved Potomacfloden". Den samme Dødsstilhed herskede næsten overalt paa Krigsskuepladsen den største Del af dette Tidsrum: henimod en Million Soldater laa stille og undrede sig over, hvad mindre end Femtedelen af dette Antal Rebeller vilde foretage sig "til Vaaren".

Den vigtigste politiske Begivenhed i 1864 var naturligvis Præsidentvalget. Demokraterne havde nomineret General McClellan til Præsident — en Nomination, der klarligen viste, at som Parti var Demokraterne aldeles ligegyldige angaaende Unionens Bevarelse. De misfornøiede Republikanere — og der var mange af dem — havde nomineret General Fremont, som dog efter nogen Tid trak sig tilbage fra Kampen, uden Tvivl fordi han indsaa, at han ikke kunde blive valgt, men let kunde bidrage til, at McClellan kunde blive valgt, og dette maatte han som enhver ægte Unionist anse som en stor Ulykke for Landet. Lincoln, der var bleven nomineret med fuldkommen Enstemmighed af den republikanske Konvention i Baltimore, blev gjenvalgt med stor Majoritet, medens en ivrig Unionist fra Tennessee ved Navn Andrew Johnson blev valgt til Vice-Præsident. Den republikanske Valgseddel seirede i alle Stater i Unionen undtagen i New Jersey, Delaware og Kentuckey. Af 4,015,902 Folkestemmer erholdt denne Valgseddel en Majoritet paa 411,428, og af 233 Elektorstemmer erholdt den 212. Lincoln havde stor Grund til at være tilfreds med dette Resultat. Til nogle Personer, der var kommen for at lykønske ham med hans Gjenvalg, sagde han: "Jeg takker Gud for dette Folkets Bifald. Men medens jeg er meget taknemmelig far deres Tillid til mig, er min Taknemmelighed fri for enhver Følelse af personlig Triumf, saa vidt jeg kjender mit eget Hjerte. Jeg mistænker ingen Persons Bevæggrunde, hvilken staar mig imod. Det er ingen Fornøielse for mig at triumfere over nogen; men jeg takker den Almægtige for dette Bevis paa Folkets Beslutning om at forsvare en fri Regjering og Menneskehedens Rettigheder."

Ved en anden Leilighed sagde han: "Dette Valg har bevist, at en Folkeregjering kan taale et Nationalvalg midt under en stor Borgerkrig. Indtil nu har det aldrig været bekjendt for Verden, at dette var muligt. Det viser ogsaa, hvor stærke og livsfriske vi er.... Det viser ogsaa, at der er flere Mænd i Landet nu, end da Krigen begyndte. Guld er nyttigt til sit Brug; men levende, brave, patriotiske Mænd er bedre end Guld." Til en Ven sagde han: "Da jeg kun er en dødelig, vilde det have saaret mig, om Befolkningen havde forkastet mig; men dette Saar vilde være blevet mere end læget ved Tanken om, at Folket havde underrettet mig om, at Embedsansvaret snart vilde tages af mine Skuldre."

Den 6te December indsendte Lincoln sit fjerde Aarsbudskab til Kongressen. Som sædvanligt omtalte han først udenlandske Magters Forhold til Regjeringen i Aarets Løb. Angaaende Landets Finanser henviste han til Finansministerens Rapport, og angaaende Armeens Affærer henviste han til Krigsministerens Rapport. Han omtalte, at Flaaden var bleven forøget til 671 Skibe med 4,610 Kanoner — en Forøgelse af 83 Skibe og 167 Kanoner i Aarets Løb. Siden Krigens Begyndelse var det uhyre Beløb af over 238 Mill. Doll. bleven udbetalt for Krigsskibe og deres Udrustning. Han omtalte med megen Tilfredshed Befolkningens Forøgelse inden Unions-Staterne, trods de store Tab, Krigen havde bevirket. Skjønt Kongressen under sin forrige Session havde forkastet et Tillægsforslag til Konstitutionen om Slaveriets Afskaffelse,

anbefalede dog Lincoln paa det varmeste dets Vedtagelse (det blev vedtaget i Slutningen af Januar). Lincoln hentydede til Præsidentvalget som et Bevis paa Befolkningens Loyalitet mod Unionen og paa den store Forøgelse af Stemmetallet (henimod 150,000) siden sidste Præsidentvalg som et Bevis paa Befolkningens store Forøgelse. I Betragtning heraf erklærede han, at trods de store Tab, Krigen foraarsagede, kunde den dog fortsættes, hvor længe det maatte kræves, hvad Forsyningen af Soldater angik. Han sluttede sit Budskab med Erklæringen om, at Rebellerne kunde have Fred naarsomhelst ved at nedlægge sine Vaaben og underkaste sig Nationalregjeringens Myndighed. Slaveriet var dog afskaffet og kunde aldrig mere indføres.

Det fortjener at anføres, at trods Befolkningens Forøgelse og tilsyneladende Loyalitet, kunde ikke længere det store Tab af Soldater erstattes af frivillige. Kongressen havde derfor allerede det foregaaende Aar bemyndiget Præsidenten til at ty til Udskrivning af alle vaabendygtige Mænd i Alderen af 21 til 45 Aar. Ifølge Kongressens Bemyndigelse havde Præsidenten indkaldt følgende Antal Tropper i Aarets Løb: den 1ste Februar 500,000 Mand, den 14de Marts 200,000 Mand, den 18de Juli 500,000 og den 20de December 300,000 Mand. En og en halv Million Tropper var saaledes bleven udskrevne i Aarets Løb, men et langt mindre Antal havde naturligvis sluttet sig til Armeen. Paa mange Steder herskede der saa stor Uvilje mod Udskrivningen, at intet alvorligt Forsøg gjordes paa at gjennemdrive den. Mange Personer foretrak at sidde indespærrede i Militærfængsler mod at slutte sig til Armeen. Som et Exempel paa, hvorledes de formuende Klasser begunstigedes, kan anføres, at enhver kunde und-

gaa Udskrivningen ved at leie en anden ikke-værnepligtig i sit Sted, og da Personer, der havde tjent en vis Tid som frivillige, var fritagne for Udskrivningen, var der altid Stillingsmænd nok.

Lincoln som Præsident: — Begivenhederne i 1865.

Da Finanslovgivningen, der indtog en saa vigtig Plads i Præsident Lincolns Administration, ikke er bleven berørt i det foregaaende, vil den her korteligen blive behandlet i Sammenhæng — hovedsagelig i Uddrag af den bekjendte Samfundsøkonom Professor William G. Sumners Bog: "A History of American Currency".

"Intet Aar i Amerikas Historie har været et større Kronaar end 1860. Aarets Bomuldsavling var exempelløs og udgjorde over 4½ Million Baller. Kornavlingen var særdeles god. Efter Præsidentvalget begyndte Sydstaternes Forhold at vække store Bekymringer i Handelsverdenen. Forretningerne blev indskrænkede, Indførselen aftog og Finanserne blev ordnede for at møde den ventede Storm. Vexler paa Udlandet faldt i Pris, og Guld begyndte at indføres, da Priserne var lave og Indførselen standset.

"I Løbet af Vinteren forlod Sydstats-Medlemmerne Kongressen, og da forøgede Statsindtægter behøvedes efter Lincolns Inauguration, blev Toldlovgivningen revideret. Da der ikke længere gjordes nogen Modstand mod

Toldbeskyttelse, blev denne Toldrevision, der foretoges for at skaffe Regjeringen Indtægter, udført i Protektionens Interesse og paa en for Statsindtægterne skadelig Maade, hvorved Landets Hjælpekilder blev svækkede, netop da deres største Styrke behøvedes. Da dette Resultat strax mærkedes, blev der ved Kongressens Extramøde [i Juli 1861] gjort Forsøg paa at modificere Beskyttelses=Trækkene i Toldlovene, men forgjæves. Saaledes blev Beskyttelsestold=Politiken gjenindført og udvikledes i de følgende Aar paa en Maade, der er uden noget Sidestykke undtagen blandt de mest uoplyste Nationer paa Jorden."

For at kunne forstaa den senere Toldlovgivning og Bevæggrundene dertil, bliver det nødvendigt at kaste et flygtigt Blik paa Toldlovgivningens Historie siden Republikens Grundlæggelse. Svækket som Landet var efter Revolutions=Krigen, udgjorde dog det følgende Tidsrum Landets Blomstringstid i økonomisk saa vel som i intellektuel og moralsk Henseende. En Forfatter i "Merchants' Magazine" for 1861 erklærer, efter at have paapeget, hvorledes udenlandske Havne efter Krigen aabnedes for amerikanske Produkters frie Indførsel: "Under disse Omstændigheder tiltog de tretten Kolonier, der pludselig var bleven en Nation ved Fjernelsen af indre Hindringer [for Frihandel og Samfærdsel mellem Staterne] samtidig med Aabningen af den frieste udenlandske Handel, i Velstand med en Hurtighed, der er uden Lige i Landets senere Historie." Men Frihandelens Velsignelser ophørte allerede i 1789 — d. v. s. Frihandel med Udlandet; Frihandel mellem Staterne er sikret ifølge Konstitutionen. Da Spørgsmaalet om den bedste Maade at inddrive Indtægter til Nationalregjeringen paa kom til Behandling i

Kongressen i nævnte Aar, viste Slavemagtens Repræsentanter sig allerede da saa egennyttige og indflydelsesrige, at Kongressen undlod at tage Hensyn til det sunde Beskatningsprincip, at Regjeringens Byrder bør fordeles mellem Borgerne ifølge deres Evne til at bære dem, og trods Nordstats-Repræsentanternes og de dygtigste Statsmænds kraftige Protest mod den foreslaaede Indførselstold, der vilde blive en Skat paa Forbrugerne uden Hensyn til deres Formuesomstændigheder — trods denne Protest blev dette falskeste af alle Beskatningssystemer indført, men opnaaede ikke sin fulde Udvikling førend efter Borgerkrigens Udbrud. Man begyndte med en Told af fra fem til syv Procent ad valorem og forhøiede den, indtil den endelig standsede saa godt som al Indførsel og saaledes fuldstændig forfeilede sit Maal: at skaffe Regjeringen Indtægter. Under denne Standsning, der vedblev under Krigen med England fra 1812 til 1814, blev en Del af Nordens Befolkning, paa Grund af de høie Priser paa, hvad vi nu kalder Fabrikvarer, tilskyndet til at lægge sig efter saadanne Varers Frembringelse. Disse "spæde Industrier" blev det nu efter Krigen anseet for nødvendigt at "beskytte" mod udenlandsk Konkurrance, og det "amerikanske Beskyttelsessystem" blev indført, idet en Gjennemsnitstold af 24 Procent blev lagt paa visse Indførselsartikler i 1816. Før havde Tolden været en Told for Statsindeægternes Skyld (tariff for revenue only); nu blev den en Told væsentlig for Beskyttelsens Skyld (tariff for protection with incidental revenue). Angaaende Toldens Virkninger udtalte Beskyttelsestoldens Fader, Henry Clay, sig saaledes i Kongressen i 1824: "Den slette Tilstand over hele Landet erfares af den aftagende Udførsel af vore nationale Pro-

dukter [Agerbrugsprodukter], af den foruroligende Formindskelse af Byttemidlet, af de hyppige Falliter, hvis Følger rammer alle Samfundsklasser, af den almindelige Klage over Mangel paa Arbeide og Nedsættelser i Arbeidslønnen, af den graadige Jagen efter offentlige Embeder og Poster — ikke for Ærens Skyld, men for Levebrødets" o. s. v. Men disse Virkninger af Tolden skyldtes ifølge Clays Mening den Omstændighed, at den var for l a v; han foreslog derfor en Forhøielse af Tolden til 38 pCt.

Fra 1816 til 1860 var Beskyttelsestoldspørgsmaalet det vigtigste politiske Spørgsmaal og Toldlovgivningen var (ligesom Slaverilovgivningen) en Række af Kompromiser mellem Beskyttelsestold-Partiet, hvis Opgaver var at frembringe og værne om et Pengearistokrati i Norden, og Slaveri-Partiet, hvis Opgave var at bevare Sydens Slavearistokratis politiske Overhøihed. Fra 1816 til 1821 var Tolden i Gjennemsnit omtrent 24 Procent, fra 1821 til 1824 34 Procent, fra 1824 til 1828 38 Procent, fra 1828 til 1832 41 Procent. Slavemagtens Repræsentanter, der havde forsvaret en Told for Statsindtægternes Skyld, modsatte sig Beskyttelsestolden, der hovedsagelig forsvaredes af Fabrikdistrikternes Repræsentanter, og Syd-Carolinas og andre Sydstaters Repræsentanter truede endog med sine Staters Udtrædelse af Unionen, hvis Tolden ikke blev nedsat (the nullification). Den store Kompromismager Clay gik derfor i 1834 ind paa en gradvis Nedsættelse af Tolden, indtil den i 1842 var kun 23 pCt. Men Beskyttelsestold-Partiet havde nu Magten, og Tolden blev derfor atter forhøiet, saa at den fra 1842 til 1846 udgjorde i Gjennemsnit 33 Procent. Nu havde imidlertid Modpartiet opnaaet Magten, og Tolden blev atter nedsat,

saa at den fra 1846 til 1857 udgjorde kun 24 Procent og var væsentlig en Told for Statsindtægternes Skyld (tariff for revenue with incidental protection). I 1857 fandt atter en Nedsættelse Sted, men en af den paa en Beskyttelsestold-Platform valgte Kongres's første Handlinger i 1860 var, som ovenfor berettet af Professor Sumner, at forhøie Tolden og atter gjøre den til Beskyttelsestold (tariff for protection with incidental revenue). "Ifølge Tillæg til Toldlovene vedtagne i Aarene 1861—1867 blev Tolden udstrakt til at omfatte over 1,500 forskjellige Gjenstande [nu omtrent 4,000] og blev atter og atter forandret af dem, der var bleven overdraget dette Hverv, indtil de fastslog et jernbeslaaet Beskyttelsessystem. Den i 1865 indkrævede Told udgjorde 54 Procent af de toldpligtige Indførselsartiklers Pris. En saa høi Told var skadelig for Statsindtægterne, der udgjorde mindre end 85 Millioner Dollars i Toldintrader," idet nemlig den høie Told hindrede Indførselen af udenlandske Varer og forfeilede saaledes sin foregivne Hensigt: at skaffe Regjeringen Indtægter til Krigsomkostningernes Bestridelse.

"Stempelskatterne blev ogsaa forhøiede ifølge det Princip: hvor som helst der findes en Vare, bør den beskattes. I 1866 udgjorde disse 309,200,000 Dollars.

"Den Patriotisme og Selvopofrelse, hvormed det amerikanske Folk indsaa Nødvendigheden af Beskatning og underkastede sig den, overtræffes ikke i Historien; men deres Opofrelser blev misbrugte paa den ene Side af interesserede Personer, saa at Skatter blev betalte uden at tjene til sin Hensigt, og paa den anden Side blev deres Opofrelser bortødslede ved en uvidenskabelig Beskatning."

Professor Sumner synes at undse sig ved at sige lige ud, at et forholdsvis lidet Antal Fabrikanter benyttede sig af Landets Ulykke til at berige sig selv, idet de fik sine Repræsentanter i Kongressen til, under Foregivende af Nødvendigheden af at forøge Toldindtægterne, at paalægge en Told, der hindrede Indførselen og derved nedsatte Toldindtægterne, medens den satte Fabrikanterne istand til at sælge sine Varer, hvoraf Regjeringen paa den Tid behøvede en Mængde, til mindst 54 Procent (over Tredjedelen) mere, end de vilde have erholdt, om der ingen Told havde været. Regjeringen udbetalte saaledes mange Gange saa meget, som den modtog i Told, i forhøiet Pris paa den store Mængde Varer — Klæder og Krigsforraad —, som den behøvede at kjøbe, medens Befolkningen for hver Doll., som den betalte i Told, betalte mindst to i forhøiet Pris til Fabrikanterne. Det er dette, Professor Sumner mener, naar han taler om "interesserede Personers Misbrug" og "uvidenskabelig Beskatning".

Angaaende den "videnskabelige Beskatning", som der ved Borgerkrigens Begyndelse gjordes et Forsøg paa at indføre, skriver Professor Sumner: "En Skat paa Eiendomme blev fordelt mellem Staterne, men en Del deraf blev ophævet som upraktisk, en Del blev erlagt ved [at Staterne deraf tog sig betalt for] Summer, som de havde udbetalt for at udruste sine Tropper, og denne Skat ydede ingen væsentlig Indtægt for Nationalregjeringen." Tydelig talt: de formuende Klasser negtede at betale Skat til Nationalregjeringen i Forhold til sin Formue; de foretrak en Skat, der vilde falde ligt paa alle uden Hensyn til Formue; det var en "Lighed", som de kunde gaa ind paa.

"Da den Anskuelse blev udbredt, at Krigen vilde

blive kortvarig, og at Befolkningen ikke vilde underkaste sig [direkte] Beskatning, indskrænkede Kongressens Finanslovgivning [under nævnte Extra-Session] sig til en Lov om Udstedelsen af 50 Millioner Dollars i Sedler,*) som Regjeringen lovede at indløse paa Forlangende, 250 Mill. Doll. i Sedler, der trak 7 3—10 Procent Rente, og et Laan paa 250 Mill. Doll. for at indfri sidstnævnte Sedler.

"Imidlertid indskrænkede Befolkningen sine Udgifter, afsluttede sine Forpligtelser, øvede Sparsomhed og indrettede i det hele taget sine Affærer paa en fornuftig Maade efter Krigsomstændighederne. Bankerne befandt sig i en

---

*) Det fortjener her at bemærkes, at de Forenede Staters Konstitution forbyder Nationalregjeringen og Statsregjeringerne at udstede Papirpenge (bills of credit). Da Forslaget om at tilstaa Nationalregjeringen denne Myndighed, der udtrykkelig forbydes Statsregjeringerne (Art. 1, § 10, cl. 2), kom under Behandling, stemte ni Staters Repræsentanter derimod og kun to derfor. Ifølge Konstitutionens tiende Artikel besidder Nationalregjeringen ingen Myndighed, som Konstitutionen ikke udtrykkelig tilstaar den. Siden 1812 havde Nationalregjeringen ofte udstedt rentebærende Sedler (treasury notes) ifølge Konstitutionsbestemmelsen om Regjeringens Ret til at stifte Gjeld (Art. 1, § 8, cl. 2), men det var først under Borgerkrigen, at ikke-rentebærende Sedler blev udstedte. Salmon P. Chase, disse Penges Opfinder, paastod, at ikke-rentebærende Sedler var lige saa lidt Penge ifølge Konstitutionens Sprogbrug som rentebærende Sedler, og da Kongressen gjorde disse Sedler til tvungent Betalingsmiddel (legal tender), erklærede han, som Høiesteretsdommer, Loven grundlovsstridig. Kongresforhandlingerne viser, at det kun var som en "Krigsnødvendighed", at Kongressen tyede til Udstedelsen af Papirpenge; men Befolkningen har siden anseet dem saa gavnlige, at baade nævnte Konstitutionsbestemmelse og Høiesteretskjendelse er bleven tilladt at sove.

konservativ Tilstand, og de svage blandt dem styrkede sig til det yderste. Indførselen var liden og Udførselen stor; thi skjønt Bomuld ikke længere var en Udførselsvare, var Kornavlingen stor og solgtes til høie Priser. Udførselen oversteg Indførselen med 67 Millioner Dollars, medens Indførselen af Specie oversteg Udførselen med 16 Mill. Doll. Dette varede fra November 1860 til December 1861. De Naturlove, der har sit eget Botemiddel for ethvert financielt Tilfælde, var klarligen nu i fuld Virksomhed. Om Høsten 1861 laante Regjeringen 100 Millioner Doll. i Guld fra Bankerne og 500 Millioner Dollars af sine egne Sedler.

"Saaledes var den financielle Tilstand, da Kongressen traadte sammen i December 1861. Aldrig har nogen Mand havt en saadan Anledning til at vinde et uforgjængeligt Ry som Mr. Chase. Stillingen frembød paa denne Tid faa Vanskeligheder. Befolkningen var mindre sangvinsk om, at Krigen vilde blive kortvarig, end den var den foregaaende Sommer.... Folket havde sine ledige Kapitaler rede for Regjeringen, hvis den vilde handle prompt og bestemt og understøtte sin egen Kredit. Ikke alene var Landets Kapital tilgjængelig; Krigsskatter maa og bør altid indskrænke Indtægterne. Det var Nationens virksomme Produktionsevne, der kunde anvendes til Krigsførelsen, hvilken var dens største Hjælpekilde. Folket var ikke blot villigt til at blive beskattet, men det forstod selv i Almindelighed, at kun naar det blev beskattet, kunde det give sine egne Papirløster fuld Kredit. Desuden var Kongressen villig til at indrømme Finansministeren alt, hvad han forlangte. Om han havde været Czarens Minister, kunde han ikke have raadet mere absolut over Natio-

nens Hjælpekilder. Alt, hvad som behøvedes, var en fast, klar, dristig Politik, der viste, at han forstod sig selv og Stillingen.

"Finansministerens Rapport fremstillede ikke nogen saadan Politik. Den stillede sig slet ikke i Spidsen for nogen Plan. Den drøftede Regjeringssedler paa en forkleinende Maade og foreslog et Nationalbanksystem som et Experiment. Den viste kun, at Nationen var paa Vei til financiel Forlegenhed af Mangel paa en Plan. Dagens virkelige Finansspørgsmaal var: enten man burde føre Krigen paa Myntbasis, lave Priser og liden Indførsel eller med Papirpenge, høie Priser og stor Indførsel. Dette Alternativ forstodes ikke, fordi ingen udtrykkelig forsvarede det sidste, men det kunde sikkert ventes som Resultat af at drive omkring uden nogen Plan."

Vi erfarer saaledes af den størst mulige Autoritet, at Lincolns Administrations Finanspolitik udmærkede sig ved den samme Planløshed og Ustøhed som hans Administrations Krigspolitik. Som Undskyldning for denne kan maaske anføres, at der ikke fandtes nogen Mand i Landet, der var bekjendt for sin Indsigt i storartet Krigskunst; men der gives neppe nogen Undskyldning for at ansætte en Sagfører og Politiker til Finansminister istedet for en Finansmand af Fag: enten en erfaren Bankør eller en anseet Samfundsøkonom.

Følgerne af Regjeringens Udstedelse af Papirpenge uden at beholde den ved andre Nationers Erfaring befundne nødvendige Myntbeholdning i Skatkammeret viste sig snart. I Begyndelsen af December 1861 begyndte Udførselen af Guldmynt, og inden en Maaned var henimod 172 Millioner af Landets 200—250 Millioner Guld-

mynt bleven udført fra Landet. Da Bankerne allerede havde laant Regjeringen 100 Millioner i Guldmynt, indser vi, at deres Myntbeholdning nu var udtømt. Bankerne havde saaledes ingen Mynt til at indløse nogen Del af sine 150 Millioner Sedler i Omløb, og derfor indstillede de den sidste December sine Betalinger. Følgen blev, at Guldmynt nu kun kunde erholdes til en Præmie, der stadig blev høiere og høiere. Dette bevægede Spekulanter til at sammenskrabe, hvad Guldmynt der endnu var tilbage i Landet, t. Ex. de 100 Millioner, som Regjeringen vedblev at udbetale til Kontraktører; først flere Aar efter, da Præmien var naaet op til 100 Procent eller mere, d. v. s. da en Gulddollar kunde "sælges" for to Papirdollars, dukkede den atter op for at udføres fra Landet som Betaling for Vareindførselen, der paa Grund af Papirpengemassens Størrelse og deraf følgende høie Varepriser snart oversteg Udførselsen.

Regjeringen havde gjort det første Skridt paa en gal Finansvei: udstedt Sedler betalbare paa Opfordring uden at have nogen Myntbeholdning til deres Indfrielse; den blev nu, da næsten alt Guld var udført fra Landet eller indestængt i Spekulanters Jernskabe, nødt til at gjøre det andet: Kongressen vedtog i Februar 1862 den saakaldte Legal Tender Act, (underskrevet af Præsidenten den 25de Februar), ifølge hvilken Regjeringen bemyndigedes til at udstede Seddelpenge, der skulde være tvungent Betalingsmiddel for al Gjeld, offentlig og privat, undtagen Renter paa Statsgjelden og Indførselstold (for at skaffe Regjeringen Guld til at betale disse Renter). En meget mærkelig Undtagelse. Kongressen var for "samvittighedsfuld" til at betale Renterne paa Regjeringens

Laan i "slette" Papirpenge — Laan, der skyldtes udelukkende til Landets Borgere, i Regelen Rigmænd*) —, men den var ikke for samvittighedsfuld til at betale Soldaterne deres Løn i disse slette Sedler. Hvem kan ikke her mærke Pengemagtens Indflydelse paa Lovgivningen? Der gives dem, som paastaar, at hvis denne Undtagelse ikke var bleven gjort, vilde Papirpengene være ligesaa "gode" som Guldpengene, d. v. s. der vilde ikke være blevet nogen Præmie paa Guldmynt; men denne Paastand er ugrundet. Papirpengemassens Størrelse forhøiede, som Prof. Sumner har paapeget, Priserne og frembragte en indbildt Velstand, der drev Befolkningen til at kjøbe langt mere fra Udlandet, end den solgte til Udlandet; dette Overskud maatte betales med Mynt—det eneste Byttemiddel mellem Nationer —, hvorfor Guldmynt maatte "kjøbes" for Papirpenge til en forhøiet Pris (Præmie) ligesom enhver anden Vare. Kun forsaavidt som nævnte Undtagelser bevirkede en større Efterspørgsel efter Guld til at betale Told med (hvorved en vis Del maatte beholdes i Landet som Betalingsmiddel mellem Importører og Regjeringen og mellem denne og Bondholderne), kun forsaavidt tjente den til at forhøie Præmien paa Guld og berige Bondholderne og Spekulanterne.

Om Regjeringens Finanslovgivning skriver Professor

*) Lincoln omtalte i et af sine Budskab, at selv Haandværkere havde laant Regjeringen sine Sparepenge, og det blev snart en almindelig Anskuelse, at Nationalgjelden fornemmelig skyldtes forholdsvis fattige Folk. I 1880 erfaredes det, at 2,300 af Regjeringens 71,000 Kreditorer eiede over 60 Procent af alle dens Bonds—den samme lille Klasse, der eier næsten Halvdelen af hele Landets Formue.

Sumner videre: "Det vilde være kjedeligt og unødvendigt her at følge de forskjellige Finansmanøvrer om Vinteren 1861 og 1862 [eller senere]. Det er simpelt hen en Historie om midlertidige Udflugter, den ene afløsende den anden, hvorved Regjeringens Kredit forspildtes og dens Hjælpekilder i Folkets Patriotisme blev forbigaaende, medens stor Profit blev betalt til dem, der haandterede Regjeringens Laan [visse Kapitalister]. De Banker, der holdt fast ved de gamle [og ærlige] Finansgrundsætninger, misbilligede Regjeringens Fremgangsmaade og negtede at deltage deri. De, som indrettede sig efter den nye Tingenes Tilstand, tjente uhyre Formuer."

Den 25de Februar 1863 vedtog Kongressen Loven om Nationalbankers Oprettelse — som et Experiment, skriver Professor Sumner — dog ikke som et financielt Experiment; thi man behøvede ikke at være nogen Finansmand for at indse, at Nationalbanksystemet umulig kunde gavne Regjeringens eller Landets Finanser; men det var et vigtigt Experiment for at erfare, hvor langt man kunde gaa i sin Lovgivning til Fordel for Kapitalisterne uden at vække Befolkningens Uvilje; i denne Henseende faldt Experimentet heldigt ud; thi skjønt neppe noget Land i Verden kan opvise en frækkere Lovgivning til Fordel for en liden Klasse Personer, har dog Befolkningen indtil denne Dag samtykket deri — et Bevis for, at Befolkningens Masser hverken forstaar sig paa eller bryr sig om Landets Finanslovgivning.

Ifølge denne Lov tillades fem eller flere Bondholdere at oprette et Aktieselskab, der har Ret til at udstede Sedelpenge til nitti Procent af Værdien (pari) af de Bonds, som de maatte nedlægge i Nationalregjeringens Skatkam-

mer som Sikkerhed derfor. De sættes derved istand til at trække dobbelte Renter paa sin Kapital: Renter paa sin Bonds fra Regjeringen og Renter paa sine Sedler fra Laantagerne. Da disse Sedler lige som Regjeringssedlerne nu er uden Myntbasis og har aldeles samme Virkning til Seddelmassens Forøgelse, er det klart, at Regjeringen lige saa godt selv kunde have udstedt disse Sedler og saaledes sparet Renterne paa en tilsvarende Mængde Bonds. Men da vilde Kapitalisterne ikke have opnaaet dobbelte Renter paa sine Kapitaler.

Hvis Lincoln havde havt samme Kjendskab til Landets Finanshistorie, som han i sin Tale i Cooper Institut viste, at han havde til dets Slaverihistorie, kunde han, istedetfor at anbefale Udstedelsen af uindløselige Regjerings- og Nationalbanksedler, have vist Kongressen, hvilke Ulykker Landet blev bragt i netop ved samme Slags Finanslovgivning under og efter Revolutionskrigen. Men skjønt alle kjendte Udtrykket: "It is not worth a continental," synes dog ingen at have havt noget grundigt Kjendskab til Historien om den saakaldte continental currency eller de af den kontinentale Kongres og senere af Regjeringen udstedte Papirpenge, der udstedtes i saadan Masse, at de tilsidst blev aldeles værdiløse som Byttemiddel. Kongressen gjentog samme sørgelige Experiment. Følgerne viste sig snart: Guldpræmien, der i nogen Tid havde staaet stille ved $1\frac{3}{4}$ Procent, steg under nogle faa Maaneder til 7 Procent og inden et Aar til over 120 Procent, d. v. s. Papirdollarens "Værdi" faldt fra omtrent 90 Cents til omtr. 40 Cents. "De høie Priser paa Guld og udenlandske Vexler," skriver Sumner, "forøgede Udførselen; thi tilsyneladende høie Priser erholdtes, men eftersom Hjemme-

priserne steg, og de udenlandske Priser paa Udførselsartiklerne rettede sig efter udenlandske Vilkaar, beviste disse høie Priser sig skuffende, og det svære Tryk paa Vestens Agerbrug begyndte, som i 1873 ledede til et Udbrud af høilydte Klager. Efter stor Udførsel fulgte stor Indførsel af Varer og Guld, og den store Seddelmasse og tilsyneladende Velstand satte Befolkningen istand til at betale høi Told og stor Guldpræmie og Vexelpræmie for indførte Varer. Fabrikerne og Værkstederne var fuldt sysselsatte med at arbeide for Regjeringen, medens de Mænd, der forbrugte Varerne, var ivrigt sysselsatte med at ødelægge, ikke frembringe Kapital. Vistnok var dette Krig — det er hvad Krig betyder; men det kan ikke bringe Velstand."

Den første Følge af uindløselige Papirpenges Udstedelse var Tilintetgjørelsen af Regjeringens Kredit i Udlandet. Ikke et Bond kunde sælges i London indtil efter Krigens Slutning. Regjeringen maatte derfor lade sig nøie med den Pris for sine Bonds, som Landets Kapitalister og Spekulanter var villige til at betale — i Almindelighed fra 40 til 70 Cents paa Dollaren, d. v. s. for et 100-Dollar-Bond, der trak 6 Procent Rente, erholdt Regjeringen et Beløb af sine egne Penge svarende til 40—70 Dollars i Guld. Paa denne Maade forøgedes Nationalgjelden til omtrent det dobbelte mod, hvad den vilde have været, om Regjeringen havde fulgt en sund Finanspolitik. Bonds, hvorfor Regjeringen oprindelig erholdt 40—70 Cents paa Dollaren, indløser den nu (i 1889) for 125—130 Cents, og det efter at have faktisk betalt 8—12 Procent Renter paa sit Laan i omtrent 25 Aar! Dette betyder, at Krigsomkostningerne, som Landets Befolkning som en Helhed bestred, eftersom de blev

stiftede, og som ved et ærligt og retfærdigt Beskatnings-system kunde være bleven betalte uden at stifte en Cents Gjeld, allerede er bleven betalt til en liden Klasse af Befolkningen mindst to Gange i Form af Renter, medens Regjeringen nu er beskjæftiget med at indløse Hovedstolen for mere end dobbelt saa meget, som den oprindelig udgjorde. De formuende Klasser, der burde have baaret Krigens Byrder (i Forhold til sin Formue), blev saaledes ikke alene fritagne for alle Byrder, men for hver Dollar, de laante Regjeringen, har de enten allerede modtaget eller vil modtage fra 3—5 Dollars igjen. Naar det saa erindres, at den samme Klasse (ofte endog de selvsamme Personer) forsynede Regjeringen med alle Krigsfornødenheder ifølge Kontrakter, hvorved de ofte fordoblede sin Kapital, kan vi forstaa, hvor uhyre indbringende Krigen var for denne Klasse. Kan der være nogen Tvivl om, at denne Klasse Personer ønskede, at Krigen maatte vare, saalænge der var Udsigt til, at Landet kunde udholde den og underkaste sig dens svære Byrder? Og kan der være nogen Tvivl om, at disse Personers Indflydelse paavirkede Kongressen og Regjeringen paa en saadan Maade, at det tog flere Aar, end det burde have taget Maaneder, for at bringe den tilende? Det paastaaes naturligvis ikke, at disse Personer ved Bestikkelser eller paa anden uærlig Maade paavirkede Kongressen eller Regjeringen. Alt, hvad der paastaaes (og denne Paastands Rigtighed maa vistnok ifølge det foregaaende være indlysende for enhver), er, at Krigen var uhyre fordelagtig for den indflydelsesrigeste Klasse Personer i Landet, og at det kun var naturligt, at Kongressen og Regjeringen saa vel som den største Del af Befolkningen maatte føle deres Indflydelse, der selvfølgelig

ikke udøvedes i Retning af Krigens snare Afgjørelse, men i modsat Retning.

Pladsen tillader nu kun at anføre, at den 31te Oktbr. 1865 udgjorde Nationalgjelden $2,808,549,437.50. Af Regjeringssedler (greenbacks) var der 428,160,569 Doll. i Omløb og af Smaasedler (fractional currency) $26,057,469.20; af Nationalbank-Sedler 185 Mill. Dollars og af (gamle) Statsbank-Sedler 65 Mill. Dollars — altsaa en samlet Seddelmasse paa omtrent 704 Mill. Doll., medens hverken Nationalregjeringen eller Bankerne havde en Cent Mynt i sine Kasser!

Hvis der spørges: hvad har været Følgen af al denne slette Finanslovgivning for Landet? da er Svaret i Korthed: de mest langtrækkende Følger er den stedse tiltagende Ulighed i Fordelingen af Landets Formue. Før Borgerkrigen var der faa Millionærer i Landet, nu er der Hundreder om ikke Tusinder. De to rigeste Mænd i Landet i 1860 var John Jacob Astor, der eiede Byggetomter og Huse i New York værd omtrent fire Millioner Dollars, og en Mand i Virginia ved Navn Hairis, der eiede Jordegodser og omtr. 3,000 Slaver værd omtr. samme Beløb. Nu gives der Mænd, hvis Formue udgjør 100—200 Mill., og et meget stort Antal, hvis Formue udgjør over 20 Mill. (over 75 i New York alene). Medens Landets Befolkning nu er mere end dobbelt saa stor, som den var i 1860, er Formuen mere end tre Gange saa stor. Det er sandsynligt, at Borgerkrigens Omvæltninger har bidraget til dette Resultat. Men naar det erfares, at nogle faa tusinde Personer (færre end 25,000 Personer, paastaar en fremragende Statistiker) tilsammen eier en større Formue end de øvrige 65 Millioner, og det indsees, at den formuende

Klasse herefter som hidtil vil udøve den overveiende Indflydelse i Nationalregjeringen og stedse mere og mere paavirke Lovgivningen til sin egen Fordel, da maa enhver, der sætter Pris paa den Frihed og Lighed, hvorpaa det ifølge Uafhængighedserklæringen var Hensigten at bygge dette Lands Regjering, beklage den Kortsynethed, der tillod et saadant System at indføres, og den Folkets Uvidenhed og Ligegyldighed, der senere har tilladt det at udvikles og rodfæstes.

Borgerkrigens Slutningsbegivenheder kan berettes i al Korthed.

Da General Sherman forlod Atlanta for at angribe Lees Armee i Flanken — hans eneste fornuftige Opgave, da den Armee, han var bleven udsendt for at beseire eller ialfald hindre fra at slutte sig til Lees Armee, var vendt tilbage til Tennessee, hvor den var bleven tilintetgjort af General Thomas, som vi allerede har erfaret —, begav han sig ikke mod Richmond ad den korteste og letteste Vei, hvorpaa han kunde have lagt den vigtige Stad Augusta øde, saaledes som han havde gjort med Atlanta, men han gjorde en omtrent 200 Mile lang Omvei til Byen Savannah. Rebellerne tillod ham uforstyrret at fortsætte sit Plyndringstog, der ikke kunde tjene til andet end at svække Rebellerne ved at ødelægge en vigtig Del af deres Land— en Krigsførelse, der maa betragtes som en Vanære for et Folk, der kunde stille en Million Soldater i Marken mod 200,000 Rebeller; men Rebellerne besluttede at give ham en saa varm Modtagelse som mulig, naar han vendte til-

bage til Norden enten for at angribe Lee eller slutte sig til Grant. Da General Hood havde overtaget Kommandoen over Johnstons Armee og med den begivet sig tilbage til Tennessee, begyndte Johnston at samle en ny Armee, hvormed han til beleilig Tid og Sted kunde møde Sherman. Rebellernes eneste Haab bestod nu i at kunne møde Sherman med en større Armee og beseire ham, førend han naaede Richmonds Omegn; deres Plan var, om det gjordes fornødent, at overlade Richmond til Grant og slaa Johnstons og Lees Armeer sammen for først at beseire Sherman og siden vende sig mod Grant. Planen var vel lagt og klarligen udførlig. At den ikke blev gjennemført, skyldtes ikke Grants Indsigt og Omtanke, saa vidt bekjent for nærværende, men en Privatmand, der gjennem en Korrespondance med Senator Sumner gjorde Myndighederne i Washington opmærksomme paa den store Fare, hvori Shermans Armee befandt sig og tilraadede dem at sende den en stærk Undsætning. Denne Undsætning naaede Goldsboro' samtidig med Shermans Armee, som derved blev forøget til over 100,000 Mand, netop som Johnston havde angrebet ham og allerede taget to af hans Regimenter tilfange. Johnston maatte nu trække sig tilbage for den overlegne Styrke. Lee forsøgte senere at slutte sig til ham, men Grant havde allerede omringet ham saa fuldstændigt, at han ansaa det klogest at overgive sig med hele sin Armee.

Grant havde i omtrent et halvt Aar ligget saa godt som uvirksom med hele sin uhyre Armee, hvis Tab i denne Tid var bleven fuldstændig erstattede, saa at den fremdeles

udgjorde noget over 100,000 Mand, i Nærheden af Petersburg for at vaage over, at ikke Lee med sin Armee paa mindre end 50,000 Mand skulde forlade sine Forskansninger og slutte sig til Johnston for at tilintetgjøre Shermans Armee. Da Sherman havde erholdt omtalte Undsætning, og Grant saaledes ikke længere var bange for at skræmme Lee bort fra hans Forskansninger ved at røre paa sig, begyndte han i Slutningen af Marts at lave sig færdig til at angribe Lees Armee fra alle Kanter og samtidig indtage Richmond.

Præsident Lincolns Besøg i City Point, nær Petersburg, hvor Grant havde sit Hovedkvarter, bidrog uden Tvivl betydeligt til at sætte Grants Armee i Bevægelse. Han lod alle Overgeneraler: Meade, Sherman og Sheridan indkalde til Grants Hovedkvarter, hvor der holdtes et Krigsraad, som besluttede, at Hovedarmeen saa vel som alle andre Armeer i Omegnen burde omringe den lille Rebelarmee og tvinge den til Overgivelse. Lees gjentagne fortvivlede Angreb mod Unionisternes Skanser overbeviste dem om, at det var hans Hensigt at bryde sig Vei gjennem Unionsarmeerne og slutte sig til Johnstons Armee. At hindre dette blev derfor Hovedopgaven.

Kampen begyndte den 25de Marts, da Lee angreb en Unionsskanse kaldet Fort Stedman. Angrebet var saa uventet og heftigt, at Unionisterne blev fordrevne, men siden samledes de i overvældende Antal og tog næsten 3,000 Rebeller tilfange og fordrev de øvrige. Kampen varede næsten uophørligt i flere Dage. Præsidenten telegraferede Søndags Aften den 2den April til sin Krigsminister, at han kunde melde om "vore Armeers triumferende Fremgang efter tre Dages svære Kampe, hvorunder

Tropperne paa begge Sider udviste uovertruffen Tapperhed." Nogle Timer senere meldte han, at Unionisterne havde taget 12,000 Rebeller tilfange og bemægtiget sig 50 Kanoner.

Da Lee om Søndagen den 2den April erfarede, at Unionisterne havde brækket hans Forsvarslinjer paa tre Steder, telegraferede han til Rebel-Præsident Davis, at Richmond maatte rømmes inden Aften. Alle rørlige offentlige Eiendomme blev bortførte, og Resten blev sat i Brand; den velstaaende Del af Befolkningen flygtede sammen med sin Regjering. Da en Del af Unionshæren paa Mandag marscherede ind i Byen, saaes der knap andre menneskelige Væsener end Negre. Samtidigt med Richmond rømmedes ogsaa Petersburg Natten til 3dje April. Dette skede saa stille, at Unionisterne ikke vidste noget derom før om Morgenen, da Rebellerne allerede var flere Mile borte. Lee var nu paa Vei til Johnston med Levningerne af sin Armee. Han havde gjort Regning paa at finde et Provianttræn nær Amelia, men dette havde Rebel-Præsidenten benyttet under sin Flugt, saa at de forhungrede Rebeller ingen Proviant kunde finde og derfor ikke kunde fortsætte Flugten. Medens Lee maatte forblive der i to Dage for at samle Proviant i Omegnen, indhentede Unionisternes Kavaleri hans Armee. Snart indfandt andre Unionstropper sig, Smaatræfninger holdtes, hvorunder Tusinder af Rebeller toges tilfange, medens Lee fortsatte Flugten med sine forhungrede Mænd og Heste, hvis Lig og Kroppe antydede den Vei, han havde taget. Nær Appomattox Court House indhentede en saa stor Unionsstyrke Rebellerne den 9de April, at Lee besluttede at overgive sin Armee. Han havde Dagen forud modtaget et Brev fra

Grant og i sit Svar indgaaet paa at underhandle med ham. Om Morgenen den 9de havde han modtaget et andet Brev fra Grant, og da han mærkede den store Unionsstyrke i Nærheden, gik han ind paa at møde ham i et Hus i Nærheden. Her gik han ind paa at lade sine Soldater nedlægge sine Vaaben — de fleste havde allerede kastet dem væk, da de ikke formaaede at bære dem. Deres Tal var nu svundet ind til 26,000 Mand; over 16,000 var i de sidste Par Uger faldne, saarede eller tagne tilfange.

Da Johnston, hvis Armee nu udgjorde omtr. 30,000 Mand, fik Underretning om Lees Armees Overgivelse, besluttede han at følge Exemplet. Inden nogle Uger havde alle Rebelarmeer overgivet sig paa samme Betingelser som Lees Armee. Alle disse Armeer udgjorde færre end 120-000 Mand*) — indbefattet Lees Armee, der før hans Angreb paa Fort Stedman udgjorde noget over 42,000 Mand.

Ifølge de paalideligste Kilder udgjorde Unionisternes Tab under Krigen over 325,000 Mand (indbefattet omtr. 23,000 Krigsfanger, der døde i Rebellernes Fængsler), hvortil maa føies dem, der døde af Saar eller Sygdomme kort efter at være udmønstrede—neppe færre end 200,000. Over 186,000 døde af Sygdomme under Krigen, og af over 91,000 saarede døde over 49,000 under Krigen. I

---

*) Naar Greeley i sin "American Conflict", hvorfra Opgaverne i Bogen "Gen. Grants Liv og Virksomhed" er hentede, angiver Antallet at have været 174,223, da maa han have medregnet de ca. 60,000 Krigsfanger, der befandt sig i Unionisternes Hænder ved Krigens Slutning.

Slag faldt omtrent 45,000. Hvis Rebellernes Tab anslaaes til omtrent det samme som Unionisternes, kostede altsaa denne Krig omtrent en Million Menneskeliv. Værdien af de Eiendomme, som ødelagdes, og af det Arbeidstab, som foraarsagedes (omtrent en Million Mænds Arbeide i fire Aar), er det umuligt endog tilnærmelsesvis at beregne. En Sydstats-Historiker anslaar de Eiendomme, der ødelagdes af Unionshæren, til to tusen Mill. Dollars. Nationalregjeringens Krigsudgifter beløb sig til henimod fem tusen Mill. Doll. Krigens Byrder — Renter og Afbetalinger paa Nationalgjelden og Pensioner — vil endnu i lang Tid hvile trykkende paa Landets producerende Befolkning.*)

Da Lincoln den 4de Marts holdt sin anden Inaugurations-Tale, havde han intet Haab om, at Krigens Ende var saa nær. Det er bekjendt, at General Grant gjorde Regning paa, at Krigen vilde vare henimod et Aar længere, og de store Rustninger, som foretoges, viser, at Regjeringen,

*) Nationalgjelden udgjorde den 1ste Juli 1889 1,651,401,891 Dollars (indbefattet 744,284,352 Doll. i udestaaende Seddelpenge). Den rentebærende Gjeld udgjorde 894,477,472 Dollars, hvorpaa der i det forløbne Fiskalaar betaltes over 37½ Mill. Doll. i Renter — over Halvdelen deraf til omtrent 2,000 Personer. I Pensioner til omtrent en halv Million Personer udbetaltes der i nævnte Fiskalaar over 88¼ Mill. Dollars, der udgjorde omtrent Tredjedelen af Nationalregjeringens Udgifter. Renterne paa Nationalgjelden og Pensionerne udgjør altsaa nu aarlig i Gjennemsnit omtrent to Dollars paa hver Person eller ti Dollars paa hver Familje i Landet.

om ikke Befolkningen, nærede samme Anskuelser. Grant synes ikke at have ventet, at en eneste Rebelarmee vilde overgive sig undtagen efter en lang Beleiring—lig Vicksburgs, hvor Hunger drev Rebellerne til at nedlægge sine Vaaben. Med over en Million Mand i Regjeringens Sold udgjorde den kampdygtige Styrke kun lidt over 600-000 Mand, og disse var saa adspredte, at selv Hovedarmeen kun udgjorde noget over 100,000 Mand — et for lidet Antal til fuldstændigt at omringe Lees Hær. Det eneste Haab om ved Beleiring at tvinge denne Hær til Overgivelse bestod i at afskjære dens Forsyning af Proviant, og dette var aldrig lykkedes fuldstændigt. Det var de hyppige Træfninger, hvortil Lincolns Nærværelse i Grants Hovedkvarter uden Tvivl bidrog betydeligt, hvilke udtømte Lees Kræfter og indgav ham Frygt for, da hans Forsvarslinjer var bleven brudte paa tre Steder, at den overvældende Unionsstyrke muligens vilde tilintetgjøre hans Hær; denne Frygt drev ham til at gjøre det fortvivlede Forsøg paa at slutte sig til Johnstons Armee — et Forsøg, der sandsynligvis vilde være lykkedes, hvis ikke hans Øverstbefalende, Rebel-Præsident Davis, havde frataget ham hans Provianttræn og saaledes lod den tapre Hær og dens dygtige Anfører i Stikken for at redde sin egen usle Krop fra at falde i Unionisternes Hænder, hvilket dog ikke lykkedes ham.

Medens Lee og hans Officerer og Soldater saa vel som alle andre Rebel-Officerer og Rebel-Soldater blev frigivne paa sit Æresord, trods det, at Rebelsoldater og Officerer ofte havde brudt sit Æresord og atter grebet til Vaaben efter at være bleven frigivne (som t. Ex. hele den i Vicksburg overgivne Hær), blev Rebel-Præsidenten,

Vice-Præsidenten og de af Ministrene, der var bleven paagrebne, indespærrede i Militærfængsler i nogle Maaneder, indtil Sagerne i Syden kunde ordnes saaledes, at der ikke kunde være nogen Frygt for en ny Opstand.

Lincolns anden Inaugurations-Tale lød saaledes:

Landsmænd! Ved denne anden Fremtræden for at aflægge Præsidentembedets Ed er der mindre Grund til at levere en længere Tale, end der var ved den første. Da syntes en noget i Enkeltheder gaaende Fremstilling af den tilsigtede Fremgangsmaade at være meget passende og i sin Orden. Nu, efter fire Aars Forløb, hvorunder offentlige Udtalelser stadigt er bleven krævede angaaende hvert Punkt og hver Side af den store Kamp, som fremdeles optager Nationens Opmærksomhed og anstrenger dens Kræfter, kunde lidet, som er nyt, udtales.

"Vore Vaabens Fremgang, hvorpaa alt andet hovedsagelig beror, er lige godt bekjendt for Offentligheden som for mig selv, og jeg haaber, at den er rimelig tilfredsstillende og opmuntrende for alle. Med store Haab til Fremtiden voves dog ingen Forudsigelser derom.

"Ved den tilsvarende Anledning for fire Aar siden var alles Tanker ængstelig rettede mod den truende Borgerkrig. Alle frygtede den; alle søgte at undgaa den. Medens Inaugurations-Talen, der helt dreiede sig om, hvorledes Unionen kunde reddes uden Krig, blev holdt paa dette Sted, befandt Oprørets Udsendinge sig her i Byen for at søge at ødelægge den uden Krig, idet de søgte at opløse Unionen og dele dens Eiendomme ved Underhandlinger. Begge Parter beklagede en Krig; men den ene af dem vilde hellere føre Krig end tillade Nationen at leve, og den anden vilde indgaa paa Krig hellere end lade den gaa tilgrunde; og Krigen begyndte.

"En Ottendedel af hele Befolkningen var farvede Slaver — ikke adspredte ligt over hele Unionen, men lokaliserede i den sydlige Del deraf. Disse Slaver udgjorde en særegen og mægtig Interesse. Alle vidste, at denne Interesse var paa en eller anden Maade Aarsagen til Krigen. At styrke, bevare og udvide denne Interesse var det Maal, til hvis Opnaaelse Oprørerne vilde splitte Unionen ved Krig, medens Regjeringen ikke gjorde Fordring paa anden Ret end Retten til at forebygge dens territoriale Udbredelse.

"Ingen af Parterne gjorde Regning paa, at Krigen vilde antage saadant Omfang eller vare saa længe, som den allerede har gjort. Ingen forudsaa, at Aarsagen til Kampen vilde ophøre med eller endog før Kampen selv. Hver ventede en lettere Seir og et mindre dybtgaaende og forbausende Resultat.

"Begge læser den samme Bibel og beder til den samme Gud og hver paakalder hans Bistand mod den anden. Det kan synes mærkværdigt, at nogen Mand skulde vove at begjære en retfærdig Guds Bistand med at tiltvinge sig sit Brød ved andre Mænds Ansigts Sved; men lad os ikke dømme, at vi ikke skulle fordømmes.*) Begges Bønner kunde ikke besvares. Ingen af Parternes Bønner er bleven tilfulde opfyldte. Den Almægtige har sine egne Hensigter. 'Ve Verden for Forargelsers Skyld, dog det er nødvendigt, at Forargelser komme; men Ve det Menneske, ved hvilket Forargelsen kommer.' Hvis vi antager, at det amerikanske Slaveri er en af disse 'Forargelser', der ifølge Guds Forsyn maatte komme, men som han nu vil fjerne, efter at det har varet den beskikkede Tid, og at han

---

*) Det synes, som om Lincoln her ønskede at antyde, at man godt kan æde sit Brød i en anden Mands Ansigts Sved uden at gjøre ham til sin egentlige Slave, saaledes som i Grunden enhver gjør, der ikke paa en eller anden Maade bidrager til Samfundets Velvære i Forhold til sine Indtægter.

paafører baade Norden og Syden denne frygtelige Krig som den Ve, der skyldtes dem, hvorved Forargelsen kom, mærker vi deri nogen Afvigelse fra de guddommelige Egenskaber, som den, der tror paa en levende Gud, altid tillægger ham?*) Oprigtigt haaber vi, indstændigt beder vi om, at denne Krigens store Revselse snart maa være forbi. Dog, hvis Gud vil, at den skal vare, indtil al den Formue, der er bleven samlet ved Slavernes to Hundrede og femti Aars ulønnede Arbeide, er bleven ødelagt, og indtil enhver Bloddraabe, der er bleven udgydt ved Svøben, er bleven betalt med en anden udgydt ved Sværdet, lad det endnu blive sagt, saaledes som det sagdes for tre tusinde Aar siden: 'Herrens Domme er Sandhed og Retfærdighed tillige.'

"Uden ondt ihu til nogen, med Overbærenhed for alle, med fast Tillid til det rette, saaledes som Gud hjælper os at forstaa det, lad os bestræbe os paa at fuldende det foresatte Værk, at forbinde Nationens Saar, at drage Omsorg for den, der har deltaget i Kampen, og for hans Enke og faderløse Børn, at gjøre alt, hvad der kan sikre og bevare en hæderlig og varig Fred blandt os selv og med alle Nationer."

Efter Richmonds Fald fulgte Lincoln — ombord paa

*) Ved at ty til Skriftens Filosofi fandt Lincoln Forklaring for en Gaade, som ingen Verdensvisdom kunde løse: Norden saa vel som Syden var (som tidligere paavist) lige meget skyldig i Slaveriet; nu maatte begge lide for dets Afskaffelse — Børnene for "Forældrenes Misgjerninger;" thi Gud hjemsøger ofte Fædrenes Ondskab paa Børnene i tredje og fjerde Led. Det var mindre end tre Menneskealdre, siden den "Misgjerning" blev begaaet, at en Regjering var bleven grundlagt paa Frihedens og Lighedens Princip, medens Sjettedelen af Befolkningen holdtes i Slaveri; nu blev denne Misgjerning, som de følgende Slægter havde taalt og forsvaret, hjemsøgt paa den frygteligste Maade.

et Krigsskib — en Del af Unionsarmeen ind i Rebellernes Hovedstad, der saa længe havde været Maalet for Landets største og vigtigste Armee. Det var intet Triumftog: Lincoln gik tilfods, kun ledsaget af de Sømænd, der havde roet ham iland. Det blev dog snart bekjendt, at han var i Byen, og Skarer af Negre flokkede omkring ham for at hilse deres Befrier. En gammel graahaaret Neger udbrød hulkende af Glæde: "Gud velsigne dig, Præsident Lincum!" Lincoln var for rørt til at tale et Ord til den sorte Forsamling; han løftede kun paa Hatten og bukkede — vistnok første Gang, at en hvid Mand havde taget Hatten af for en Neger eller en Negerforsamling. Efter at have tilbragt nogle Dage i Byen og Omegnen vendte han tilbage til Washington, hvor han kort efter modtog Underretning om Lees Armees Overgivelse. Om Aftenen den 11te April holdtes en Glædesfest i Præsidentens Bolig, hvor en stor Skare samledes for at udtrykke sin Glæde over Krigens Slutning. Til denne Skare holdt Lincoln sin sidste offentlige Tale, der fornemmelig dreiede sig om de forskjellige Planer til Sydstaternes Gjenindlemmelse i Unionen. Den aandede af Kjærlighed til og Overbærenhed med det vildledede Folk. Idet han paapegede, at Afgjørelsen af den hele Sag laa i Kongressens Hænder, hentydede han til, at almindelig Amnesti og almindelig Stemmeret burde følges ad, d. v. s. de hvides Forræderi burde kun blive tilgivet paa Betingelse af, at de sorte tilstodes samme politiske Rettigheder som de.*)

*) Lincoln var nu langt mere fremskreden i sine Anskuelser om Negrenes Rettigheder end Flerheden af Nordens Befolkning — maaske end Flerheden af sit eget Parti, hvorom følgende kan anføres som Bevis: I 1860 foretoges der i Staten New York en

Den 14de April var Aarsdagen for Fort Sumters Fald i 1861, og det var derfor af Regjeringen bleven bestemt, at den Dag skulde Major Anderson atter opheise det amerikanske Flag over Fortet under saadanne Høitideligheder, som passede for Anledningen. Dagen blev festligholdt over hele Landet. Over hele Norden og Syden glædede Befolkningen sig over den tilbagevendte Fred. Præsident Lincoln deltog i denne almindelige Glæde, men med en Følelsernes Dybde og Bevægelse, som vel ingen anden kunde kjende. Han imødesaa nu den fulde Frugt af det store Værk, som i de forløbne Aar havde hvilet saa tungt paa hans Skuldre og Hjerte. Han saa det store Værk — saa vigtigt som noget, der er faldt i et dødeligt Menneskes Lod —, som han havde paataget sig med saa liden Tillid til sig selv, næsten tilendebragt. Krigens Rædsler var forbi; han havde vundet det uforgjængelige Ry, som tilfalder dem, der redder sit Land fra Undergang, og han kunde nu opofre sig til det behagelige Hverv at søge at læge de Saar, som Krigen havde tilføiet Landet, og ved en klog og høimodig Fremgangsmaade forene de adskildte Dele af det fælles Fædreland. Hans Hjerte var fuldt af Kjærlighed og Tilgivelse, og han nærede fast Haab om, at hans Planer angaaende det beseirede Sydens Folks Be-

---

Afstemning over, hvorvidt Negrene burde tilstaaes Stemmeret uden Hensyn til deres Formuesomstændigheder, med følgende Resultat: derfor 197,503, derimod 337,984. I 1864 var Resultatet af en lignende Afstemning: derfor 85,406, derimod 224,336. —I 1862 holdtes der en Afstemning i Illinois, hvorunder 171,893 stemte **for** Negrenes Udvisning fra Staten og kun 71,306 derimod; **mod** at tilstaa dem Stemmeret eller Ret til at indehave noget Embede stemte 211,920 og derfor kun 35,649.

handling vilde krones med Held. Med hele sin elskende og dybe Naturs Varme skuede han nu, efter fire stormfulde og mørke Aar, den klarere Himmel, hvorunder han havde begyndt de næste fire Aar som Præsident. De mørke Anelser, der i saa mange Aar havde forfulgt ham og kastet en Skygge over hans Liv, syntes at have forladt ham. Hans Hustru skriver i et Brev til Herndon: "Jeg sagde ham ofte, at Gud ikke vilde tillade nogen Fare at ramme ham. Vi havde gjennemgaaet de fire lange Aar — frygtelige og blodige Aar — uskadte, og jeg troede, at vi vilde undgaa al Fare. Han kom selv lidt efter lidt til samme Tro, og hans gamle mørke Tanker om sit sørgelige Endeligt var bleven svagere og svagere, efter som Tiden skred hen. Hans Tilfredshed gik over til Glæde. Himmelen klarnedes, Enden paa Krigen var i Sigte, da det frygtelige Stød kom og tog ham bort for stedse."

Om Morgenen den 14de April spiste hans Søn Robert, som den Gang var Medlem af General Grants Stab, Frokost hos Forældrene og beskrev Enkelthederne ved Krigens Slutning og General Lees Overgivelse. Efter Frokosten tilbragte Lincoln en Times Tid sammen med Repræsentanthusets Ordfører, Colfax, og samtalte om sine politiske Fremtidsplaner. Kl. 11 havde han et Møde med sine Ministre, hvorunder General Grant var tilstede. Han tilbragte Eftermiddagen sammen med Guvernør Oglesby, Senator Yates og andre Venner fra Illinois. Bestyreren af Fords Theater havde indbudt ham og General Grant til at overvære Aftenforestillingen af Skuespillet "Vort amerikanske Søskendebarn." Han pleiede altid at overvære Shakespeares Skuespil, naar Anledning gaves, men brød sig ikke om at besøge Theatret denne Aften, da han

ikke satte nogen Pris paa saadanne Lystspil; han gav dog efter for sin Hustrus Anmodning om at ledsage hende og et Par Gjæster.

Da Præsidenten og hans Følge indtraadte i Theatret henimod Kl. 9½, reiste den store Forsamling sig under livlige Bifaldsytringer. Klokken var ti, da Booth optraadte paa Skuepladsen for at spille Oprørskrigens største Sørgespil. Han banede sig Vei til Præsidentens Loge. Ved Indgangen stod en af Præsidentens Visergutter for at hindre uvedkommende Personer fra at trænge ind. Til denne leverede Booth et Kort, idet han bemærkede, at Præsidenten havde sendt Bud efter ham. Den troskyldige Gut lod ham uden Videre ind. Han lukkede Døren efter sig. Gjennem den indre Dør borede han først et Hul, saa at han kunde se, hvor Præsidenten sad; derpaa aabnede han pludselig Døren, traadte ind og affyrede det dræbende Skud. Kuglen traf Lincoln bag det venstre Øre, og han faldt bevidstløs mod Gulvet.

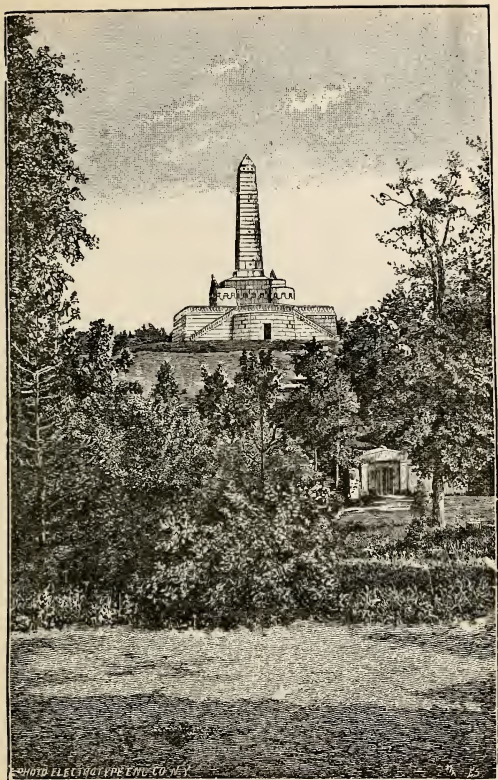
En af de tilstedeværende Personer i Logen, Major Rathbone, løb strax mod Morderen, der kastede sin Revolver og trak en svær Kniv, hvormed han tilføiede ham et slemt Saar. Med et Sprang for han derpaa ud af Logen og ned paa Skuepladsen; en af hans Sporer blev indviklet i det amerikanske Flag, hvormed Logen var draperet; men han rev det i Stykker, og skjønt hans ene Ben var delvis brækket, reiste han sig dog, gik theatralsk over Skuepladsen med Kniven i Haanden, idet han udtalte Ordene: "Sic semper tyrannis!" (saaledes forgaar Tyranner), "Syden er hævnet!" Han gik ud paa den anden Side af Skuepladsen, besteg en Hest, som han havde efterladt udenfor, og forsvandt.

I Begyndelsen troede Forsamlingen, at Booth kun havde udført en Rolle, der hørte med til Spillet; det er jo ofte, at Revolvere affyres under Skuespillene. Da det blev bekjendt, at Præsidenten var bleven skudt, blev der en forfærdelig Røre: Kvinder skreg, græd og besvimede, Mænd for omkring som rasende eller sad som lamslaaede. Skuespillerinde Frøken Keene var den eneste Person, der havde Fatning nok til at gaa ind i Logen med Vand. Læger blev tilkaldte, men Præsidenten viste knap Tegn paa Liv og forblev bevidstløs. Han blev baaret til et Hus tvært over Gaden, hvor han udaandede henimod Kl. 7 den næste Morgen.

Efterretningen om Lincolns Død var et Sorgens Budskab for hele Landets loyale Befolkning, ja selv Sydens Befolkning gysede over Ugjerningen. Alle Forretninger indstilledes; der kimedes med alle Kirkeklokker hele den næste Dag over det hele Land. Folk af alle Partier og Troesbekjendelser samledes overalt til fælles Møder for at udtrykke sin Sorg. Snigmordet fandt Sted Fredags Aften. Den næste Søndag holdtes Sørgegudstjenester i hver eneste Kirke i Landet.

Glæden over Unionsarmeernes endelige Seir og Oprørets Undertrykkelse var pludselig bleven forvandlet til den dybeste Sorg. Et saa pludseligt Omslag i en hel Nations Følelser er vistnok eneslaaende.

Efter at Liget var bleven balsameret og efter forudgaaende Sørgegudstjeneste i Præsidentens Bolig havde ligget paa Parade i Kapitoliet en Dag, blev det med Jernbane transporteret til Springfield, Ill. Toget standsede ved alle større Jernbanestationer, hvor Tusinder var samlede for at faa et Glimt af den høitelskede afdødes Ansigt.

Lincolns Grav i Springfield, Ill.

Aldrig har Folk af alle Klasser nogensinde samlet sig i saa stort Antal om nogen Persons jordiske Levninger. I alle større Byer—Baltimore, Harrisburg, Philadelphia, New York, Albany, Buffalo, Cleveland, Columbus, Indianapolis, Chicago og Springfield — modtoges Toget af Processioner, der syntes at bestaa af Stedets hele Befolkning.

Ved Ligtogets Ankomst til Springfield den 3dje Mai blev Ligkisten baaret til Repræsentanternes Halle i Kapitoliet — det samme Sted, hvor han i 1854 holdt den glimrende Tale mod Slaveriet og blotstillede Slaveritilhængernes underfundige Planer om dets Udbredelse ved at vedtage den saakaldte "Kansas-Nebraska Bill". Hele Dagen og Aftenen strømmede Folk af alle Samfundsklasser forbi Kisten — gamle Venner og Bekjendte, Dommere, Sagførere, Politikere, Farmere og Soldater — mange af disse paa Krykker. Den 5te Mai fandt Begravelsen Sted under høitidelige Ceremonier. Et Kor bestaaende af 250 øvede Sangere afsang et Par bekjendte Ligsalmer, og Biskop M. Simpson holdt Ligtalen.

Imidlertid var Washingtons Politi og militære Embedsmænd ivrigt beskjæftigede med at opspore Snigmorderen. Det erfaredes, at der var en Sammensværgelse om at myrde ikke blot Præsidenten, men Statsminister Seward, der samme Aften blev tilføiet et Saar, medens han laa i sin Seng, Krigsminister Stanton, Gen. Grant og muligens Vice-Præsident Johnson og andre. Slavemagten og dens Redskaber, Sydens politiske Ledere, havde forsøgt med Vaabenmagt at omstyrte Regjeringen og tvinge

Nordens Befolkning til at indgaa den mest ydmygende Fred; Forsøget mislykkedes. Ved at snigmyrde Nordens ledende Mænd ventede de at styrte Norden i saadan Forvirring, at deres "tabte Sag" kunde gjenopreises. Af omtrent tyve Personer, der med Sikkerhed erfaredes at have tilhørt nævnte Komplot, blev kun Snigmorderen og otte andre — deriblandt en Kvinde — paagrebne og dømte.

Efter Mordet besteg Booth sin Hest og red sammen med en Kammerat ind i Maryland. Efter elleve Dages Søgning fandt nogle Kavalerister dem i en Lade nær Port Royal. Booths Kammerat overgav sig, men Booth erklærede, at han aldrig vilde overgive sig. Soldaterne satte derpaa Ild paa Laden. Da alle fire Vægge var i Brand, og han saaledes var fuldstændig omringet af Ild, forsøgte han at løbe ud af Døren; Soldaterne havde iagttaget ham gjennem Flammerne, og en af dem affyrede nu (uden Ordre) et Skud, der traf ham i Halsen; han blev greben med en Rifle i den ene Haand og en Krykke i den anden og lagt paa Græsset udenfor. Hans Saar var dødeligt, og han udaandede efter fire Timers Forløb. Da han mærkede, at Døden nærmede sig, sagde han med lav Stemme til en hosstaaende Løitnant: "Sig Moder, at jeg døde for mit Fædreland; jeg troede, at jeg handlede ret."

"Ved Lincolns Død," skriver Herndon, "tabte det faldne og blødende Syden en Ven; og hans vanhellige Drab netop ved Unionssagens afgjorte Overhøihed sendte et Spyd ind i Nordens Hjerte. Hans Sol gik ned pludse-

lig og styrtede Landet i et Mørke, der føltes af ethvert Hjerte; men høit oppe adspredtes Skyerne, og snart belyste det gyldne Skin, hvis Glans opfyldte Himmelen, ethvert ubedækket Hoved med Haabet om en klar Morgen. Hans Navn vil altid blive Frihedens Løsen. Hans Værk er fuldendt og forstedse beseglet med en Ærefrygt, der udvises mod Martyrers Blod. Igaar en forhaanet og udskjældt Mand — en Skive for Ondskabens og Hadets Spyd; idag en Apostel; igaar en Magt, idag en Indflydelse, hellig, uimodstaaelig. Lincolns Liv og sørgelige Død danner en historisk Epoke, hvor det amerikanske Folks ubetingede Forkyndelse af den største Sandhed i Republikanismens Bibel begynder — Slutstenen i den Menneskerettens Buegang, der en Gang vil overskygge og omskabe enhver Regjering paa Jorden. Hin høiere Verdens herlige Glans kastede ved hans smægtende og blødende Aands Nærmelse sine Straaler over Jorden ved hans Bortgang, — det var Frembruddet af en Dag, der bliver lysere, eftersom den store Frihedens Armee følger efter under Tidens Marsch.

"Lincolns Plads i Historien vil bestemmes — bortseet fra hans personlige Egenskaber — af Krigens Begivenheder og Resultater. Som en stor politisk Leder, der undertrykte otte Millioner Menneskers Opstand, gav fire Millioner Slaver Friheden og beviste for Verden Folkets Dygtighed til at bevare en Regjering af dem selv, ved dem selv, for dem selv, vil han visselig indtage en ikke ubetydelig Plads.

"At udføre det store Værk — Unionens Bevarelse — kostede Landet en høi Pris. Ufødte Slægter Amerikanere og Menneskeheden overalt vil i mange Aar sørge over den første amerikanske Borgerkrigs Rædsler og Opofrelser;

men høit over Ofrenes Blod, over de dødes Ben, over de nedbrændte Arners Aske, vil Abraham Lincolns kjæmpemæssige Skikkelse rage som det mest velbehagelige Offer, der er bleven bragt af det nittende Aarhundrede til det syttende Aarhundredes store Forbrydelses Udsoning. Høit over hin uhyre Skare Ofres Marter og Taarer vil rage Lincolns Skygge som et Symbol paa Haab og Tilgivelse.

"Dette er Lincolns Livs sande Lære: virkelig og varig Storhed, der skal kunne overleve Tidens, Forandringernes og Fremskridtenes Tæring og Slid, maa have Karakter til Grundlag. Hvor mange Amerikanere har ikke overgaaet ham i disse brilliante og hvad der ansees som yderst ønskværdige Egenskaber. Dog rager han høit over dem alle! Ikke Veltalenhed, ikke Logik, ikke Magt til at byde, ikke Mod, — hverken nogen af disse eller alle disse, har gjort ham til, hvad han er, men disse i den Grad, hvori han besad dem, forenede med de Egenskaber, der er indbefattede i Ordet Karakter, har givet ham hans Ry — har gjort ham til den store Amerikaner i alle kommende Tider, den store Midtfigur i Amerikas — maaske i Verdens — Historie."

